

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-úttársa.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
közgazdasági szakosztályának

1904. évi április hó 21-én (csütörtökön) d. u. 4 órakor, a Köztelek székházának (Köztelek-utca 8. sz.) második emeleti dísztermében tartandó ülésére.

Tárgy:

Paikert Alajos dr., a m. kir. földmiv. min. volt amerikai szaktudósítójának előadása: *Amerika és Magyarország.*

Zselénski Róbert gróf s. k.,
szakosztályi elnök.

Szuperfoszfát műtrágyaközvetítés.

Az OMGE. szuperfoszfát műtrágyaközvetítő központi irodája 48 fillérért közvetíti a 19—20¹/₂%-os és 49 fillérért a 16—18%-os szuperfoszfát kilogrammperczenijét a megrendelő állomására. *Fizetési feltételek:* 1 hónapon belüli fizetés esetén 3% engedmény, 6 hóig kamatmentesen, azontul az osztr. magy. bank mindenkor kamatlábánál 1¹/₂%-kal magasabb kamatfizetéssel. Megrendelések e feltételek alatt csak teljes vagonrakományokra fogadtatnak el; kisebb szállítványoknál megtérítendő a vagonrakomány és darabáru közötti szállítási díjkülönbözet. Megrendelések az OMGE. műtrágyaközvetítő irodájához (Budapest, IX. Köztelek-utca 8. sz.) intézendők, mely kívánatra a részletes szállítási feltételeket is közli. A részletes közvetítési feltételek a *Köztelek* 1903. évi 99. és 101. számában már megjelentek és mindenről bő tájékoztatást nyújtanak.

A kivándorlás és egygyermekrendszer Torontálmegyében.

A múlt esztendőben Temesvárott tartott délvidéki kivándorlási kongresszus szerint, amióta ez a mozgalom megindult, a Délvidék három megyéjéből, Temes-, Torontál- és Bács-Bodrogmegyéből mintegy 16—18 ezeren vándoroltak ki. A kongresszus buzgó munkásai ezt a számadatot a statisztikai hivatal adataiból merítették s oly nagynak és veszedelmesnek értékelték, hogy meggátlására, az orvoslás megbeszélésére nyilvános tanácskozás megejtését tartották helyénvalónak. Nos, a kivándorlás baja sokkal nagyobb és sokkal veszedelmesebb, mint azt a kongresszus előtérbe helyezte. Mert nem 16—18 ezer ember vándorolt ki e déli három megyéből, hanem tetemesen több azok száma, akik hűtelenek lettek anyaföldjükhöz s eltávoztak szerencsét próbálni idegenbe, bizonytalanba.

Sajnos, az említett három megye közül csupán egyből, *Torontálmegyéből* vannak adataim a kivándorlást illetőleg. Ezek az adatok azonban megdöbbentők és ami fő, *hitelesek*. Nem a statisztikai hivatal szolgáltatja. Torontálmegye alispánjának, *Jankó* Agostonnak szivességéből jutottam hozzá, aki a megyeházán, az utlevélügyet kezelő tisztviselő által járásokint és nemzetiségint statisztikát készítettett részemre a múlt esztendei kivándorlásról. Ezt a statisztikát akarom megszólaltatni.

Előljárójában konstatálni akarom, hogy a kivándorlás Torontálban *növekedő* jellegű. Mert míg ugyancsak az alispáni hivatal adatai szerint

1900-ban	1121
1901-ben	669
1902-ben	1337

utlevelet adtak ki, addig

1903-ban 3681

utlevél adatott ki; négy év alatt az utlevelek száma tehát: 7848. Ez azonban éppen nem azt jelenti, hogy ugyanennyi a kivándorlottak is; bár már ez is horribilis nagy szám. Az utlevélügyet kezelő tisztviselőtől nyert szóbeli értesülésem szerint ugyanis — aki pedig a legjobban tudhatja a dolgok állását — minden egyes utlevelet legalább is három személyre értékelhetünk.

A torontálmegyei kivándorló ugyanis legnagyobb részben a családját, feleségét és gyermekeit is magával viszi. *Egy család pedig csak egy utlevélén szerepel.* A családtagok részére nincs külön utlevél. Ha azután így hármast alapon számítjuk az utlevelet, mintegy 11 ezer azok száma, akik csak a múlt esztendőben kivándoroltak Torontálból; a legutóbbi négy esztendőben pedig összesen több mint 20 ezer.

E szerint a kivándorlás így áll: Körülbelül kivándorolt, Pancsova törvényhatósági várost bele nem számítva:

1900-ban	3385
1901-ben	2007
1902-ben	4011
1903-ban	11,043

És ez felel meg a tényleges állapotnak. Sőt mérve még nagyobb, mert évenként százan meg százan vannak, akik utlevél nélkül vándorolnak ki. Többnyire, akik hadkötelezetteknek nem tettek még eleget, mert ilyeneknek a belügyminiszterium nem engedélyezi az utlevelet.

Az 1903-ik évi statisztika rendkívül figyelemre méltó a kivándorlás nemzetiségint való megoszlása szempontjából is. Azt olvassuk ki belőle, hogy e mozgalomban a németek vezetnek igen erősen, nyomukban járnak azonban a magyarok, tekintve, hogy sokkal kevesebben vannak. Utlevelet kért:

magyar	528
német	1901
román	513
szerb	643
tót	96

Nem kevésbé érdekes a kivándorlás iránya is. Természetesen *Amerika szíjja magába a legtöbbet.* Ide 1905 utlevél kéretett. Általában Európába, meg nem nevezve az országot, 1499; kifejezetten Romániába: 96; Szerbiába pedig 125 utlevelet adott ki a belügyminiszterium.

Az 1903-ik évi kivándorlás részletes képe Torontálmegyében járásokint ez:

Alibunári járásból (29,728 lakos és pedig magyar 668, német 1035, szerb 11,519, oláh 15,493, tót 824, egyéb nemzetiség 189) magyar 0, német 2, román 26, szerb 12, összesen 40.

== Az ADRIANCE Platt & Co. new-yorki gyára világhírű ==

Adriance fűkaszaló-,

Adriance marokrakó-, és

Adriance kéveköto aratógépei

Magyarországon kizárólag a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-u. 31.
szerezhető be. Árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk.

Párdányi járásból (27,006 lakos és pedig: magyar 5764, német 7790, szerb 10,630, oláh 4008, tót 8, egyéb 106) magyar 22, német 40, szerb 13, összesen 75.

Módsosi járásból (27,694 lakos és pedig: magyar 4391, német 11,143, szerb 6838, oláh 3687, tót 44, egyéb 1574) magyar 11, német 58, román 6, szerb 12, összesen 87.

Törökkanizsai járásból (44,982 lakos és pedig: magyar 22,858, német 3074, szerb 16,405, oláh 2199, tót 260, egyéb 180) magyar 16, német 15, román 34, szerb 25, összesen 90.

Nagybeaskerekről (26,407 lakos és pedig: magyar 9288, német 8055, szerb 8091, oláh 281, tót 423, egyéb 267) magyar 15, német 40, román 10, szerb 27, összesen 93.

Nagykikindai járásból (29,042 lakos és pedig: magyar 6877, német 6818, szerb 15,028, oláh 187, tót 7, egyéb 124) magyar 11, német 53, román 9, szerb 24, összesen 97.

Törökbecsei járásból (45,736 lakos és pedig: magyar 13,403, német 142, szerb 30,570, oláh 184, tót 20, egyéb 132) magyar 37, német 27, román 3, szerb 37, összesen 104.

Nagykikinda városból (24,843 lakos és pedig: magyar 4364, német 6442, szerb 13,117, oláh 600, tót 74, egyéb 248) magyar 13, német 27, román 16, szerb 57 tót 1, összesen 104.

Nagyszentmiklósi járásból (47,786 lakos és pedig: magyar 10,393, német 17,631, szerb 2927, oláh 10,750, tót 41, egyéb 6036): magyar 6, német 73, román 23, szerb 29, összesen 131.

Csenei járásból (32,821 lakos és pedig: magyar 3050, német 19,381, szerb 5298, oláh 3688, tót 10, egyéb 1396.) magyar 10, német 110, román 27, szerb 51. Összesen 198.

Antalfalvi járásból (46,919 lakos és pedig: magyar 5529, német 2328, szerb 24,035, oláh 5416, tót 8338, egyéb 323.) magyar 36, német 16, román 52, szerb 67, tót 55. Összesen 226.

Nagybeaskereki járásból (52,431 lakos és pedig: magyar 5239, német 17,687, szerb 14,613, oláh 10,063, tót 3259, egyéb 1574) magyar 7, német 150, román 32, szerb 50, tót 2. Összesen 241.

Bánlaci járásból (26,384 lakos; és pedig: magyar 5019, német 9712, szerb 4082, oláh 6167, tót 611, egyéb 793) magyar 11, német 212, román 17, szerb 7, összesen 247.

Pancsovai járásból (47,857 lakos; és pedig: magyar 3163, német 15,733, szerb 14,651, oláh 11,401, tót 815, szerb 2096) magyar 19, német 134, román 80, szerb 33, összesen 266.

Perjámosi járásból (32,300 lakos és pedig: magyar 1050, német 18,979, szerb 5259, oláh 8575, tót 27, egyéb 309) magyar 6, német 243, román 22, szerb 27, összesen 298.

Zombolyai járásból (lakossága 48,582 és pedig: magyar 10,772, német 29,297, szerb 3423, oláh 4423, tót 24, egyéb 643) magyar 93, német 320, román 3, szerb 7, összesen 423.

A belügyminiszteriumtól kért és nyert utlevelet: magyar 215, német 381, román 153, szerb 165, tót 37, összesen 951.

Íme, a torontálmegyei 1903-ik évi kivándorlás részletes adatai! Amikor a délvideki kongresszus veszedelemtől beszélt, nem esem túlzásba, hogyha azt állítom, hogy égető, fenyegető veszedelemmel állunk szemben. Torontálmegye lakossága, Pancsovát nem szá-

mitva, a statisztikai évkönyv (új folyam, 1900. évi I. kötet) kevés híján 600 ezer. De még így nagy embertömegeből is óriási érvágás négy esztendő alatt 20 ezer tagjának eltávolodása. Valóban itt volna az ideje a tetteknek, azon szép eszmék akár részbeni érvényre jutásának, amelyek a múlt esztendőben a délvideki kongresszuson kifejezésre jutottak.

A kivándorlás azonban csak egyik baja Torontálmegyének. Másikról, a szocializmusról már szóltam. Van még egy harmadik is. És ez nem más, mint az *egygyermek-rendszer* hódítása. Eddig csak a Tuladuna és Hontmege szerepelt e rossz oldaláról a nyilvánosság előtt. Pedig messze Torontálban is s különösen a kivándorlás által is erősen ritkuló, jómódu *németség-nél van meggyökeresedve*. Ide vonatkozó statisztika ugyan csak néhány községet ölel fel: arra azonban elegendő, hogy képet nyerjünk e veszedelemtől is.

Torontálmegye közgyűlése ez idén február végén tárgyalta Hontmege átiratát az egygyermek-rendszer ügyében. A közgyűlés azután leszavazta az átiratot, napirendre tért felette, mivel az állandó választmány véleménye szerint, Torontálmegyében efféle bajt *idáig nem tapasztaltak*.

Pedig a statisztika ennek éppen ellenkezőjét mondja. Adataim, melyek az 1902. évről szólnak, a következők:

Lovrin	4380 lakos	84 születés
Kisösz	3025 "	48 "
Kisjécsa	1525 "	28 "
Csatád	2797 "	81 "
Grabác	2206 "	42 "
Nagyjécsa	3057 "	62 "
Szenhubert	3434 "	84 "
Nagytószög	2375 "	47 "
Nagykomlós	1424 "	20 "

Mind német község ez, melynek lakossága jómódu, józan gondolkodású, törekvő és szorgalmas emberek. Szembe álltok négy magyar községet:

T-Muzslya	3049 lakos	151 születés
T-Torda	4019 "	195 "
M.-Czernya	4171 "	192 "
Tamásfalva	1637 "	88 "

Tamásfalván tehát 1637 lakos mellett több a születés, mint Lovrin 4380 lakosa mellett, mint Szenhubert 3434, Nagyjécsa 3057 és Kisösz 3025 lakosa között. És Muzslya, Torda, M.-Czernya óriás mennyiségben meghaladja az idézett német községek akármelyikét. Pedig éppen e négy magyar község földnélküli haszonbérés s a jóléttől bizony igen messzi állanak.

Három betegség pusztít tehát egyszerre Torontálmegye testén, mely szanalását várja. Elsőrendű érdek mind. Ugy a kivándorlás megállítására irányuló intézkedések megtétele, mint a felforgató szocializmus elfojtása, nemkülönben az eddig figyelmebe nem vett, de létező egygyermek-rendszer észrevétele s az ellene való fellépés.

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A cukorrépa rovarellenségei.

Éppen midőn az alábbi sorok megírására gondoltam, kezembe került egy amerikai füzet, amely rövid áttekintést nyújt az észak-amerikai Egyesült-Államok cukorrépajának főbb rovarellenségeiről. *)

Ezt az áttekintést az Egyesült-Államok földmivelésügyi minisztere iratta meg a rovar-tani osztályának egyik szakemberével. A közlemény nem tartalmaz semmiféle fontosabb, tanulságosabb adatot a védekezésre nézve, s mégis felette tanulságos és megfontolásra méltó. E közlemény rideg számítás a jelenlegi helyzettel — és semmi egyéb. Legfontosabb benne az első oldal 33 sora, mely szösz szerint fordítva magyarra, a következőket mondja:

A földmivelésügyi departmenben (miniszteriumban) folytatott becslésekből kiderül, hogy a világ 1902. évi cukorgyártása megközelítette majdnem a tíz millió tonnát, amelyből körülbelül 6 millió tonnát cukorrépából gyártottak. A cukorrépából nyert cukormennyiség összehasonlítva cukornádból nyert cukormennyiséggel, évek óta rohamos és állandó volt. A cukor cukorrépából való gyártásának első kísérlete az Egyesült-Államokban 1830-ban történt. Számos sikertelen próba után végre mintegy 25 évvel ezelőtt megalapították az első életrevaló gyárat Kaliforniában. 1891-ben csak három gyár dolgozott az Egyesült-Államokban, de 1902-ig e szám 42-re növekedett és kilátás van még ugyanennyire. Hogy ezen ipar elég cukrot termeljen a hazai szükségletünk fedezésére, szükséges, hogy körülbelül 400 gyár kerüljön üzembe, vagyis annyi, amennyi most van üzemben Németországban, a világ legnagyobb cukorrépa-termesztő államában. Hogy pedig ez megvalósuljon, szükséges, hogy a cukorrépa-termesztést valóban igen nagy területen meghonosítsuk.

Tervbe van véve, hogy 50 millió dollárnál (körülbelül 212 és félmillió koronánál) nagyobb összeget fognak befektetni ezen vidéken (t. i. az Egyesült-Államokban) a cukorrépa-termesztésbe s így kilátásunk van, hogy mielőtt sok esztendő letelnék, a mezőgazdaság ezen ága a fejlődés olyan fokára emelkedik fel, mint azt az elébb említettem. S így tehát olyan felvilágosítás, amely hasznára válhatik a cukorrépa-termesztőnek, közvetlen érdekű és gyakorlati értékű is.

Noha a cukorrépa-termesztés Amerikában még csak gyermekkorát éli, máris sok rovarról — kerekaszánban 150 fajról — derült ki, hogy neki a cukorrépa szolgál táplálékul, minthogy azonban a közelgő években és a cukorrépa-termesztésnek nagyobb fokozásával bizonyára más rovar is fölveszi a cukorrépa-evő természetét, azért tehát minden egyes évadban várhatjuk, hogy a kártétel is nagyobbodni fog.

*) Chittenden, F. H.: A brief account of the principal insect enemies of the sugar beet, Washington 1903.

Azután k... röviden 150 faj... említ, s amely... figyelmét már... deése előtt felhiv...

Az ameri... ben már benne... felette tanulság... valóban úgy jár... kodás megkivár... nem a haszn... esetleg követi... arra irányítja... zását esetleg... sorban a legkö... dol, amelyek va... semmisíthetik.

Nos, nem... szor, de hány... volna, hogy a... sége, bizony... mielőtt csak eg... met a cukorré... évig úgy ahog... cukorrépa... jön a bogárság... honnan van ná... kodják, hanem... hogy csak-enn... későn ismerked... egyik legsötéteb...

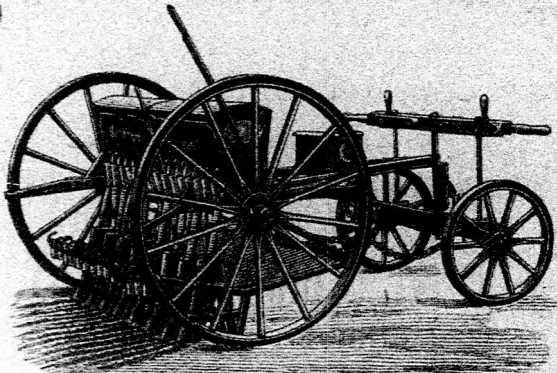
Jussanak... son észbe mi... mint a cukorré... minden gazdas... sorban a kárt... gondoljon az... Várja őket és... mutatkoznak, e... munkájokat, rés... ő legyen a meg... panaszra.

Mi már... természetben... rovaraival. Az... az egyes gazd... különböző. Fél... nám számlálni... az országban, e... ezen elősködők... a többi összess... semmit sem te... éri, panaszkod... tenni. Ez igaz... ként ólalkodik... vagy aki nem... jon háza körül... ség: az ne es... hamuvá válik. A... más hátra, min... lehet már seho...

Mindezzel... mondani, hogy... rendben volna... ellenségei ellen... kezében volna... vagyunk, kivált... védekezés fegy... fel a felmutató... Ha az alá...

Jutányos árak!

Kedvező feltételek!

Gyártelep: Budapest, Váci-ut 19.

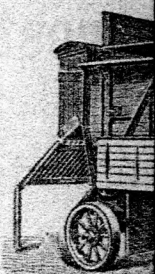
Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat

ajánlja legújabb

„Mezőhegyes“ tolórendszerű sorvetőgépeit

(megrendelhető a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél is)

és mindennemű egyéb gazdasági gépeket és eszközöket, kizárólag csak a legjobb minőségben.

Azután következik az áttekintés, amely röviden 150 faj helyett körülbelül 58 kártevőt említ, s amelyre az ismertető a természetők figyelmét már most, a répatermesztés megkezdése előtt felhívja.

Az amerikaiak példája reánk, akik részben már benne vagyunk a répatermesztésben, felette tanulságos, mert az amerikai ember valóban úgy jár el, mint azt a helyes gazdálkodás megkívánja. A munka megkezdése előtt nem a hasznot számítja, amely munkáját esetleg követi, hanem tekintetét elsősorban arra irányítja, hogy mi az, ami vállalkozását esetleg sikertelenné teheti, tehát elsősorban a legközvetlenebb ellenségeire gondol, amelyek vállalkozását már csirájában megsemmisíthetik.

Nos, nem így vagyunk vele mi. Hányszor, de hányszor hallom, hogy „ha tudtam volna, hogy a cukorrépának annyi az ellensége, bizony százszor is meggondoltam volna, mielőtt csak egyszer is ráadtam volna a fejemet a cukorrépatermesztésre!” Vagy aki 6—8 évig úgy ahogy baj nélkül már természetű cukorrépát s azután egyszerre garmadával jön a bogárság, az szinte csodálkozik, hogy honnan van nála e bogár? Pedig ne panaszkodjék, hanem inkább hálát adjon az Istennek, hogy csak-ennyi a baja, és hogy csak olyan későn ismerkedett meg a cukorrépatermesztés egyik legsötétebb árnyékoldalával.

Jussanak eszébe az előbbi sorok; de jusson eszébe minden gazdának is, hogy valamint a cukorrépatermesztéskor, úgy általában minden gazdasági növény természetesen első sorban a kártékony rovarokra gondoljon s gondoljon az ellenők való védekezésre is. Várja őket és készüljön ellenük! Ha nem mutatkoznak, ez tiszta haszon; ha megkezdik munkájukat, résen legyen idejekorán, hogy ne ő legyen a meglepett s akkor nem lesz oka panaszra.

Mi már benne vagyunk a cukorrépatermesztésben, s van is elég bajunk e növény rovaraival. Az ellenők való védekezés azonban az egyes gazdaságok szerint a szélsőségekig különböző. Felkezem egy-két ujján meg tudnám számlálni, hogy hány gazdaságunk van az országban, amely kitűnő eredménnyel küzd ezen élősködők ellen, míg a többi része, azaz a többi összesség még mindig ott tart, hogy semmit sem tesz, s ha azután egyszerre baj éri, panaszkodik, hogy semmit sem lehet tenni. Ez igaz! Aki nyugodtan nézi, hogy miként ólálkodik a gyújtogató a háza körül, vagy aki nem is igen törődik avval, hogy vajon háza körül nem sompolyog-e valami ellenség: az ne csodálkozzék azután, ha vagyona hamuvá válik. Az ilyen embernek valóban nincs más hátra, minthogy panaszkodik! Rajta nem lehet már sehogyan sem segíteni.

Mindezzel azonban korántsem akarom azt mondani, hogy a mi helyzetünk már teljesen rendben volna, s hogy aki a cukorrépa állati ellenségei ellen védekezni akar, annak már kezében volna a jó fegyver. Attól még messze vagyunk, kivált mikor arról van szó, hogy a védekezés fegyvere olcsó legyen és ne emészsze fel a felmutatott nyereséget.

Ha az alábbi sorokban itt-ott beszélék is

a védekezésről, azt ne vegye senki még befejezett dolognak, mert e tekintetben még csak a munka elején vagyunk.

És nemcsak az általános mezőgazdasági viszonyok, de különösen azok a nagy változások, amelyek napjainkban a honi cukoripar s vele a cukorrépatermesztés is kereszttülmegy, kényszerítenek, hogy a cukorrépa ellenségeivel gyökeresen foglalkozzunk és keressünk olyan védekező módokat, amelyek valóban gazdaságosak.

Még a volt m. kir. földművelésügyi miniszter, Darányi Ignác dr. Ó nagyméltósága utasította a Rovartani Állomást, hogy foglalkozzék behatóan e kérdéssel; a mostani miniszter, Tallián Béla Ó nagyméltósága teljes érvényben tartja az előbbi utasítást s így tehát utam szabad.

Jelen soraim mintegy általános áttekintést akarnak adni a teendőimről olyan módon, hogy célomat ismerjék a gazdák is s lássák mit és mikor lehet tenni valamit? E soraim tehát egyúttal kérő szavak is azokhoz a gazdához, akik máris ismerik e kérdés fontosságát s akik maguk is foglalkozni akarnak a cukorrépa ellenségeivel. Felhívom azokat a gazdákat, akik már annyiszor segédkeztek, hogy ne hagyjanak el most sem. Amit itt leírok, ha tanács, próbálják meg, hogy mit ér, ha pedig olyan észrevétel, mely az állat életére vonatkozik, figyeljék meg, hogy csakugyan igazam van-e?

S ha mindkettőről vagy bármiről értesítenek, ami a cukorrépa rovaraira, vagy más kártékony állataira vonatkozik, mind hálás köszönettel veszem.

Nem sokat akarok markolni, hanem csak keveset, de azt meg akarom azután erősen fogni. Ez oknál fogva tehát senki se higgye, hogy Magyarországon csak kevés bogara van a cukorrépának, mert itt csak kevésről van szó. Bizony van nálunk is sok, de előbb lássuk a legnagyobbat. Ha tisztában leszünk velük, akkor az aprókkal könnyű lesz elbánni.

Lássuk tehát e bogár-gárda elejét:

I. A *Cleonusok*, a *répabogarak*. Minthogy ezekkel a bogarakkal már másutt és behatóan foglalkoztam, itt csak néhány dologra szorítkozom. Aki többet akar tudni, annak szívesen szolgálok többel is. *) Az ott behatóan ismertett *Cleonus punctiventris* és a csak érintett, mert nálunk csak ritkán előforduló *Cleonus piger* (= *sulcirostris*) ügye azonban még nincs teljesen bevégezve.

E bogarak ügyében fontos tavaszi megjelenésük megfigyelése. Ez elsősorban gyakorlati jelentőségű. Mennél korábban mutatkoznak e bogarak az *előző évi* répatáblák földjén, annál több ideje van a gazdának, hogy ezeket kóborlásuk és repülésük megkezdése előtt itt összeszedhesse és megakadályozza őket, hogy az e idején répavetését megtámadhassák és tönkretegyék.

Tavaly és ez idén is azt tapasztalom,

*) A Magyar Országos Cukorgyárosok Egyesülete kiadta 1902-ben „A répabogár és a védekezés ellene” című füzetet. E füzetet, aki azt kéri s nevét és postáját olvasható írásban közli, megküldi az egyesület is (Budapest, V., Bálvány-utca 2. sz.), de megkölthetem én is (Budapest, II., Oszlop-utca 26.) *Jabl.*

hogy e bogarak már márczius közepén és második felének napos idejében hagyják el a telelő helyöket és a földszínen mászkálnak. E szerint aki ügyet vet rájuk s répavetését meg akarja tőlük védeni, az már ilyenkor szedheti őket össze.

A *Cleonus punctiventris* megjelenésére és kártételének tartamára vonatkozó bármely adatot, hogy t. i. meddig látható, mint bogár a földszínen, nagy köszönettel veszek.

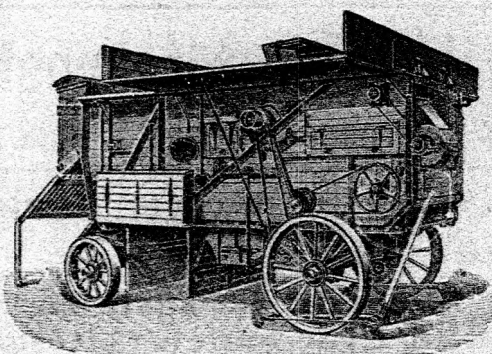
De nagy köszönettel veszek a *Cleonus piger*-re vonatkozó megfigyeléseket is. E bogár, melynek ismertető jeleit az említett füzetem („A répabogár és a védekezés ellene”) adja, úgy látszik, ritkább kártevő. Eddig csak igen szórványos és hézagos adatom van, hogy az leginkább az Ausztriával határos túl a dunai vármegyékben akad, nevezetesen Mosony, Sopron, Vas, Zala, továbbá Somogy, Veszprém, Tolna és Baranya vármegyékben. Van adatom, hogy Mezőhegyesen is akad, valamint Orosháza táján is. E helyeken azonban vagy csak *állítólag* fordul elő, vagy legfeljebb ha csak egy-két példányt láttam onnan.

A dolog gyakorlati oldalát nem érinti, hogy vajjon melyik a kártevő: *punctiventris*-e, avagy a *piger*- (*sulcirostris*)-e, de ha már foglalkozunk e bogarakkal, akkor érdemes ezt is egészen tisztázni.

A túl a dunai cukorrépatermesztőkhöz pedig általában is azzal a kéréssel fordulok, hogy ezekre a bogarakra, de az alábbiakra is szíves figyelmüket irányítsák, mert ami a répa-ellenségeket illeti, egy-két helyet nem számítva, alig van számottevő adatunk e vidékről.

II. Az *Atomária*. Amilyen piczi e bogár, éppen olyan alávaló gonosztevő. Ezt alig ismeri egy-két gazda és még magyar neve sincs. Pedig igen el van terjedve és mint látom, igen kártékony. Nem nagyobb, sőt jóval kisebb a közönséges ágyi bolhánál (*Pulex*-nél); sötétbarna színű, lapos, de nem oldalt, hanem vízszintesen lapos. Ilyenkor hűvös időben a tavalyi répahulladékban, amely a földön szabadon telelt s félig elkorhadt, százszerűen található; napos időben pedig, mint akár valami kis muszlicza, ezerszámra rajzik és játszik a levegőben. Ismétlem, hogy igen közönséges és már őszől, a répaszedés idejétől április végéig akad a répahulladékban. (Ahol a tavalyi magrépát csak kidobták s a télen át a föld szélén hagyták, vagy ahol a répatisztogatáskor földön maradt néhány répafej, a répafejből néhány karéj, vagy a karógyökerének egyik-másik része: mindezekben ilyenkor márczius végén, április folyamán majdnem mindenütt bőven akad. Későbbben és nyáron csak elvétve bukkanak rá.)

E bogár igen kártékony, mert mikor a répa kél s alig hogy kiszabadult a két sziklevele, az *Atomária* rá száll és gyöngye szarát a kis sziklevele pár alatt kirágja, mintegy csak megszurja, mire a kis palánta felső része megkönyöklök, lefelé esik és csüngve marad, majd le is szakad. Nagyon gyakori dolog azonban, hogy e bogár a sziklevelek szélét kezdi ki, de ez már kevésbé feltűnő. Az első kártevése általánosabb, s ahol e bogarat már évek óta látom, ott állandó e kár is. Aki az *Atomária*-ra ügyet nem vet s a vetéssorokat gondosabban nem szokta megnézni, az az *Atomária* okozta

A Robey & Co. Ltd.-féle

világhírű gőzmozgonyokat, valamint aczelkeretű cséplőgépeket, utolérhetetlen kitűnő anyagból készítve, ajánlom olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Szücs Ödön, Robey & Co. Ltd. lincolni gépgyára
magyarországi vezérképviselősége

BUDAPEST, VI. kerület, Nagymező-utca 66. szám.

kárt inkább a *Cleonus*-nak tulajdonítja. Pedig ha több ízben utána néz, rajta kapja e rágáson az *Atomáriá*-t. Ahol sok az előző évről megmaradt répahulladék, pl. ahol az utszélre szokás a répát hordani s ott tisztogatni és továbbá, ha az új répavetés az ut tulsó szélére kerül, akkor megesik, hogy az előbbi helyről az utóbbira átözönlő *Atomáriák* 3—4 ölnyi sávot is lerágnak az ut mentén az új vetésből.

A védekezésre nézve ez egyszer könnyű a dolgunk, mert aki az ősztől a szabadban megmaradó répahulladékot február végén, március első napjaiban összeszedeti s mésszel rétegezve trágyának feldolgozza, vagy egyszerűen trágyalébe süllyeszti, az olcsó szerrel távolította és semisítette meg a répahulladékban dermedten és mozdulatlanul telelő *Atomáriát*.

Más dolog az, hogy hol és milyen alakban él e bogár nyáron? Hány ivadéka van? Ezt már több éve keresem, de a legkisebb nyomát sem találom. Látom, mikor kezd őszzel tömegesen mutatkozni, látom tavasszal április végén, május elején oszladozni — de hová viszi utja, hol él nyaratszaka —? Azt nem tudom.

Aki tehát a fönebb közlött adatok alapján utána néz e bogárnak tavasszal is és nyáron is s valami olyasfélét talál akár a rendes vetésű czukorrépán, vagy a magrúpán, hogy azt valami kis, parányi lárvás kukacok bántják s belőlük küld néhány *elevent*, azt hálával veszem. Minthogy a bogár igen piczi (csak másfél milliméter hosszú), piczi lesz a lárvája, ezt tehát csak kis üvegcsében lehet küldeni, de óvatosan, hogy a postások irgalmatlan „betűző”-je az üveget is, meg a bogarat, vagy a lárvát is agyon ne csapja.

III. Fontos a földi bolhák figyelemmel való kísérése. Ezek, mint ismeretes, napos és száraz időben sok bajt okozhatnak, kivált ha éppen a keledező és gyöngye répapalántákat lepik el. Nem lesz ezekből semmi, mert tisztára leeszik. E baj rendszeren ott sulyos, ahol a megelőző évben közelben repcét természetek, vagy ahol a föld igen gyomos, vadrepces volt. A dolog magyarázata az, hogy a legtöbb földi bolha, amely a czukorrépát bánthatja, tulajdonképpen a keresztes virágúak révén jut ide. Ha az előző évben ebből volt sok, akkor elszaporodott rajta, de esetleg más növényen (pl. kenderen) a bolha s most mert e természetű növény, vagy gaz nincs meg kellő számban, a bolha kinjában a répára szorul s ezt eszi.

S ez baj lehet. Ilyen helyen talpon kell lenni a gazdának, ha a bolhaseregtől meg akarja óvni vetését. Ezt csak bolhafogókkal teheti. Mint már többször említettem, e bolhafogó igen egyszerű szerszám és kiki készítheti azt maga is. Nem egyéb, mint a talyiga (targonca) formájára tolható kerék, mely fölé keresztbe egy 2—2½ méter hosszú és mintegy 30 cm. széles deszka van erősítve. E deszka a kerék elé kissé lejtős és róla egy keskeny vászonsáv annyira csüng lefelé, hogy az, ha e talyigát utnak indítjuk s előre toljuk, ne érintse sem a földet, se a keledező növényt (mert

nemcsak a répa, hanem a repcavezetés megtisztogatásához is használhatjuk). Ime, kész a bolhafogó. Ha deszkáját és a lecsüngő vásznát sűrű, nehezen fogó és ragadós kátránnyal bekenjük s a talyigát a répasorok irányában utnak indítjuk, a talyiga előtt fel-felugráló bolhák előbb-utóbb a kátrányba hullnak s elpusztulnak. Persze, nagy repatáblákon 10—20 fogó kell, hogy idejében elvégezhessük a bolhairtás e munkáját, amelyet reggelenkint, de csak amikor a levegő meleg és mozog már a bolha is, kell megkezdeni. Ha több a bolhafogó-talyiga, akkor az a megtisztítandó tábla szélén mind sorban s egyszerre indul el, hogy a felzavart bolhák vagy ide, vagy oda ugorva, mégis a kátrányos deszkára, vászonra essenek. A bolhafogókkal azután keresztül-kasul és aznap még több ízben is bejártatjuk a táblát s addig folytatjuk az irtást, míg a bolha mind meg nem fogódik. Munkaközben, ha sok már a bolha a kátrányban, vagy ha ez igen poros, szükséges, hogy a kátrányt felfrissítsük, vagy hogy lekaparva azt, ujjal pótoljuk.

Ha pár nap múlva ismét össze kezd verődni a bolha, akkor megint elővesszük a bolhafogó talyigákat s összefogjuk a fenyegetődő bogarat.

A bolhairtáskor azonban még egy fontos mozzanatra akarom figyelmeztetni a védekezőket.

Az első kapáláskor sokszor megesik, hogy a kis répa igen gyomos, pl. gyakran tele van vadrepccével. Ha ilyenkor e gyomra nem ügyelünk, baj lehet. E gyom, mint előbb mondtam, tele van legtöbbször bolhával; a gyomot eszi, de a répát bántatlanul hagyja. Ha kapáláskor e gyomot kiirtjuk s ez megszárad, a bolha most a répára száll s egy-két nap alatt tönkre eheti, mert a sok gyomról leszoruló bolha alig talál elegendő helyet a répasoron.

Hogy tehát e bajnak elejét vegyük, nem elég egyszerűen megnézni a répát, hogy van-e már akkora, hogy kapálni lehessen, vagy hogy földje egyáltalában megengedi-e a kapálást, hanem a kapálás megkezdése előtt meg kell nézni a gyomot is s ha bolhás, le kell szedni róla a bolhatalyigával a bolhát és csak ha egészen tiszta, akkor kell kezdeni a kapálással. Így nem lesz baj sohasem.

Hogy a repatáblán milyen bolha akad, az sok volna, ha itt részletezném. Azután még nem is tudom, hogy mi mindenféle lehet itt? E végből tehát kérem, hogy aki a bolhát irtja, gondoljon e soraimra is. Szedessen számomra borszeszes üvegbe vagy 20—30-at s tegye hozzá a gyomot is, amely a répa között termett s amelyen a bolha is élt. Jegyezze fel a szedés napját s adatát hálás köszönettel veszem. Egy pár év múlva majd pontosan megtudjuk, hogy a honi földi bolháink közül melyike ellen kell répánkat óvnunk.

Jablonowski József.

(Vége köv.)

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A magyar-erdélyi szarvasmarha mint tejelő.

Rendkívül érdekes adatokat bocsátott rendelkezésemre az elmúlt nyár folyamán Lészay földbirtokos magyar-gorbói tehenészetéről.

Ezek az adatok hét évre visszamenőleg a legpontosabban mutatják ki e magyar tehenekből álló tehenészet tejelési adatait, s így immár határozott következtetést engednek vonni arra, hogy hova fejleszthető a magyar-erdélyi szarvasmarha tejelőképesége. S az alább következő adatokból az tűnik ki, hogy a magyar tehen tejelőképesége oda fejleszthető ugyan, ahol a pirostarkák tejelőképesége áll, azonban a fejlődés rendkívül lassu, s nagyfokú lelkesedés szükséges ahhoz, hogy bárki is e lassu fejlődést, a későn mutakozó eredményt kivárja. Azok a rendkívül szép eredmények azonban, amelyeket Lészay tehenészete felmutat, tulajdonosának határozott kötelességévé teszik, hogy a nehezen megtaposott ösvényen tovább haladjon, mert a tökéletesülés ezután bizonyára gyorsabb tempóban fog haladni, mint haladott eddig. Az eddigi lassu haladás azonban semmi esetre sem biztató arra, hogy valaki is kísérletet tegyen olyan pusztai magyar tehenek tejelőképeségének megjavítására, amelyek ezideig a borju részére sem termeltek elegendő tejet, annyival is kevésbé, mert Lészay sem ilyen tehenekből állította össze tehenészetét, hanem válogatott jó tejelőket szerzett be Erdély azon vidékeiről, ahol a magyar tehenet ősidők óta fejni, tehát tejtermelésre használni szokták.

Mielőtt azonban gondolatmenetünket tovább fűznék, lássuk a rendelkezésünkre bocsátott adatokat — kivonatilag.

A legelső adat 1896-ról áll rendelkezésünkre, csupán annyi, hogy az évi tejmennyiség istálló-átlagban 1461·8 liter volt.

1897-ről 28 drb tehen fejési eredménye részletesen van kimutatva. Ez évben az átlagos tejelési időtartam 310 nap volt. Fejetett istálló-átlagban 1622·6 liter tej. Legtöbbet — 2707 litert — adott a 4. számú Csukros nevű tehen, legkevesebbet a 24-es számú Tander nevű tehen, 761·8 litert. A 28 drb tehen közül 6 drb adott többet 2000 liternél s 2 drb kevesebbet 1000 liternél.

1898-ban 21 drb tehen átlagos tejelési időtartama 298 nap volt. Fejetett istálló-átlagban 1397·1 liter. Legtöbbet — 2255 litert — adott az 5-ik számú Lombos I. nevű tehen, legkevesebbet — 916·8 litert — a 15. számú Boglár nevű tehen. A 21 tehen közül 2000 literen felül adott 3 drb, 1000 literen alul 5 drb. A tejmennyiségnek e feltűnő visszaesése a kedvezőtlen takarmányozási viszonyok által eredményeztetett. Ebben az évben kevés és izzapos széna termett, répa pedig a szárazság miatt egyáltalán nem volt.

1899-ben 29 tehen fejetett 299 nap átlagos tejelési időtartammal. Fejetett istálló-átlagban 1741·4 liter. Legtöbbet adott — 3052·4 litert — a 20. számú Lombos I. nevű tehen.

Legkevesebbet Gyöngyösön fejtett, 7 darab alul egy sejt.

1900-1901-tes tejelési időtartam 1 liter tett. Csokros I. kevesebbet 3000 literen 2000 literen 1901-tes

fejési napok retett tej 13 számu, 3652 1220 liter. literen s 6 alul egy sejt.

1902-tes 310 napig. tej. Legtöbb számu Daru liter — a E szer nyiség

18 18 18 18 18 18 18 18 18 18

Hét év istálló-átlagb büszke lehet tekintő teny jutalmazó er

Ami ez az körülbelül tehenészetben téli hónapok 20 kg. répát, 6 kiló lóhere szalmát. Nem nyozás ez, nyozási eljárás mennyiséggel istálló-átlagban országban.

Örömmel van magyar isálló-átlagot. S abból a aluliak már ben a 2000 szaporodik, hogy az istálló sen s most m

Nem tu állította be te 7 évre visszazik. Tehát mi már anyagán szép eredmén ahol a tarkam Mert vásárolja pinzgaut, ha csak egy jellegre s oly azokat, mint a

Graepel Hugó-féle szabadalmazott törekrosta

Graepel Hugó-féle szabad. gabona- és lóherecséplőgépek 2 dobbal.

Malomberendezések. Olajmalmok. Konkolyválasztógépek és rostalemezek kaphatók:

Graepel Hugónál, gép- és rostalemez-gyár, malomépítész

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Imp

le

MA

Legkevesebbet — 1033·3 liter — a 8. számú Gyöngyös nevű tehén. Adott 1 darab 3000 literen felül, 7 darab 2,000 literen felül s 1000 literen alul egy sem maradt.

1900-ban 23 tehén fejetett 308 napi átlagos tejelési időtartammal. Az istálló-átlag 1799·2 litert tett ki. Legtöbbet adott a 11. számú Csokros I. nevű tehén, 3507·2 litert, legkevesebbet a 6. számú Drága II., 1143·8 litert. 3000 literen felül ismét csak egy darab volt, 2000 literen felül pedig 3 darab.

1901-ben fejetett 25 darab tehén. Az átlagos fejesi napok száma 338. Istálló-átlagban nyeretett tej 1900·9 liter. Legtöbbet adott a 14. számú, 3652·8 litert, legkevesebbet a 17. számú, 1220 litert. Ismét csak 1 darab adott 3000 literen s 8 darab 2000 literen felül. 1000 literen alul egy sem maradt.

1902-ben 21 darab tehén fejetett átlag 310 napig. Istálló-átlagban fejetett 1982·9 liter tej. Legtöbbet adott — 2937·6 litert — a 2. számú Daru I. nevű, legkevesebbet — 1112·3 litert — a 18. számú Szarvas II. nevű tehén.

E szerint tehát az évi átlagos tejmenyiség

1896-ban	1461·8 liter volt
1897-ben	1622·6 " "
1898-ban	1397·1 " "
1899-ben	1741·4 " "
1900-ban	1799·2 " "
1901-ben	1900·9 " "
1902-ben	1982·9 " "

Hét év alatt tehát 521 liter szaporodott istálló-átlagban a tej, amely eredményre valóban büszke lehet tulajdonosa, mert gondos és körültekintő tenyésztésének nagyon szép és jutalmazó eredményét látja.

Ami ezen állatok takarmányozását illeti, az körülbelül ugyanolyan, mint minő bármely tehenészethen szokásos. Kapnak a tehének a téli hónapokban rendszerint 2 kg. buzakorpát, 20 kg. répát, 2 kg. zab- és lóhere-polyvát, 6 kiló lóhereszénát darabonként, éjjelre pedig szalmát. Nem jobb és nem rosszabb takarmányozás ez, mint más tehenészetek takarmányozási eljárása, mint amely takarmánymenyiséggel nyugati marhával közel 3000 literes istálló-átlagok is eléretnek nem egy helyt az országban.

Örömmel látjuk a fentiekből, hogy immár van magyar tehenészet, mely az évi 2000 liter istálló-átlagot nagyon, de nagyon megközelíti. S abból a körülményből, hogy 1000 literen aluliak már nincsenek e tehenészetben, ellenben a 2000 literen felüliek száma hovatovább szaporodik, bizton lehet következtetni arra, hogy az istálló-átlag ezután fog még lényegesen s most már gyorsabb tempóban emelkedni.

Nem tudom ugyan, hogy Lészay mikor állította be tehenészetét, csak azt látom, hogy 7 évre visszamenő pontos adatokkal rendelkezik. Tehát mindenestre több mint 7 éve javítja már anyagának tejelőképességét s bár igen szép eredményeket ért el, mégis csak ott van, ahol a tarkamarhat tenyésztő a legelső évben. Mert vásároljon valaki akár szimmenthált, akár pinzgaut, avagy ezek kereszteszteri termékeit, ha csak egy kissé figyelemmel volt a tejelő jellegre s olyan takarmányozásban részesíti azokat, mint aminőben részesíti Lészay a saját

teheneit, úgy bizton számíthat már az első évben 1900—2100 liter istálló-átlagra. Ott kezdi meg tehát a javítást már az első évben, ahova a gorbói tehenészet sok évi küzdelem után eljutott, amely javításnak a következménye a 4—5-ik évben legalább 300 liter istálló-átlag szaporulatban nyilvánul meg.

De kérdem azután, hogy olyan fényes eredményeket, mint a magyar-gorbói, még hány magyar tehenészet mutathat fel? Lesz még talán az országban egy-kettő, de több aligha. S hányan vannak, akik a hiábavalónak látszó küzdelemmel felhagytak vagy felhagyni készülnek. Kétségen kívül lesznek idővel egyes jól tejelő magyar tehenészetek, de csupán hiu ábránd az, hogy a magyar-erdélyi szarvasmarhából valaha is jói tejelő fajta legyen, mert hiszen igaz példabeszéd az, hogy egy fecske nem csinál nyarat. Bármennyire óhajtanók is ezt a különben kitünő szarvasmarhát ott látni a kitünő tejelők között, megérni sohasem fogjuk, mert nincs türelmünk, nincs időnk, sem elegendő pénzünk arra a rendkívül lassu folyamat kibőjtölésére, amíg az aczélos, a hatalmas szervezet elmirigyeseedik annyira, hogy jó tejelővé váljon. Talán csalódnánk a feltevésünkben, ha nálánál nem volna máris sokkalta jobb tejelők, de mert vannak, azokhoz nyulunk, mert azokból hamarabb, nagyobb jövedelmeit látunk.

Könnyebben, rövidebb idő alatt alakítható át a magyar-erdélyi szarvasmarha gyorsan fejlődő hustermelővé, mint tejelővé.

Kovácsy Béla.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Gyógyfütermesztés.

II.

A gyógyfütermesztésnek lényeges feltétele az, hogy a termesztett növényeket kellő időben gyűjtsük, zölden szárítsuk és friss állapotban értékesítsük.

Akár levél, akár gyökér, vagy mag legyen a gyűjtött holmi, egy évnél tovább ne heverjen raktáron s akkor is úgy legyen eltartva, hogy a kívánalomnak teljesen megfeleljen.

Eppen ezért rendkívüli bizalom alapszik az egész gyógyfü-üzlet. A droguistáknak nemcsak alapos szakértőknek, de lelkiismeretes egyéneknek is kell lenniök, mert a gyógyszerészek jóhiszeműleg és teljes bizalommal vásárolnak tőlük. Nálunk jóformán alig van gyógyfüvek feldolgozásával foglalkozó üzlet s ezért vagyunk a külföldre utalva s ezért dominálják a külföldi nagykereskedő cégek maig is a helyzetet minálunk.

Gyógyfükereskedőinket nem is kárhoztathatjuk azért, hogy a hazai gyógyfütermesztést nem becsülik semmire. De viszont az is áll, hogy gyógyszerészeink szívesen vásárolnak a természetből, vagyis első kézből, ha az áru kifogástalan voltáról feltétlenül meg vannak győződve.

A gyógyfütermesztés közgazdasági előnyei, hogy azzal a gyermekeknek és egyéb erősebb munkára képtelen egyéneknek keresetet biztosíthatunk. Másodsorban a kellőképpen ki nem

használt talajokat és földterületeket értékesíthetjük haszonnal. Harmadsorban pedig a vetésforgóba bevezetve a gyógy- és műszaki növények termesztését, belterjesb mívelési módokhoz szoktathatjuk a munkásokat.

Mindezekon kívül a gyógyfütermesztés haszonhozama messze tulszárnyalja az egyéb gazdasági kulturnövények haszonhozamát.

Ami a vetésforgót illeti, a gyógyfüveket a gazdasági fordába igen könnyen be lehet illeszteni. Általános elvül elfogadhatjuk, hogy a trágyázott kapásvetemények után sikerülnek a gyógyfüvek a legelőkétebben.

Cölledában trágyás répa, vagy trágyás burgonya után következik akár a száras, akár a gyöktermelő gyógyfü. Ott nem is áll tovább a fordában, mint egy esztendeig, azután őszi, vagy tavaszi kalászos vetemény következik utána.

A gyógyfüvek a trágyázás iránt igen hálásak, de soha sem helyes azokat közvetlenül friss trágyába ültetni, mert a laza talajban a megeredés kétségesebb.

Kivételt képeznek a husos gyökéretű gyógyfüvek, amelyek alá igen is alkalmazható közvetlenül az elültetés előtt akár érett istállótrágya, akár fekátkomposzt.

A műtrágyák sikerrel alkalmazhatók a gyógyfüvek alá. Egyaránt használhatók a nitrogéntartalmu műtrágyák a foszfortartalmu műtrágyákkal oldat alakjában.

Ami a talaj megmunkálását illeti, az magától értetődőleg tökéletes kell hogy legyen. Kisebb területek megmunkálásánál az ásás mutatkozik legelőnyösebbnek.

Nagyobb telepítéseknel a jó és alapos mély szántás elegendő.

De nemcsak a talaj kifogástalan előkészítése lényeges kívánalom, hanem fontos annak további mívelése is. Akár ősszel, akár tavasszal történjék az ültetés, a megtaposott földet azonnal jó mélyen föl kell kapálni és pedig nagyobb telepítéseknel fogatos eszközökkel, kisebb ültetvényeknél pedig kézi erővel. Kiváltképpen fontos a gyakori és mély kapálás azoknál a gyógyfüveknél, amelyeknek gyökreszei használtatnak fel.

Az évelő gyógynövényeknél az utolsó munka a tél beállta előtt szintén egy jó mély kapálás, hogy a téli nedvesség mentől könnyebben leszivároghasson a talajba s azonfelül a feltárt talajrészek a téli kifagyás következtében tavaszra kellőképpen átporhanyuljanak. Fontos az őszi mély porhanyítás azért is, mert ezzel tömérdek álezát és rovaroktól származó petét hozunk felszínre, hol a hideg és fagyos időjárás következtében megsemmisülnek.

Felesleges ellenben a szalmával, vagy polyvával esetleg trágyával való befedés a tél hidege ellen; pedig ezt sokan ajánlják különösen a mentafélék védelméül a kifagyás ellen. A különböző anyagokkal való fedéssel csak a gyomokat és férgeseket szaporítjuk a talajban, a nélkül, hogy annak trágyaértéket is juttatnánk. A gyenge állapotban lévő gyógynövényeket célszerűbb tavasszal műtrágya-oldatokkal erősebb tenyésztetre indítani s minden körülmények között — miután kapásnövények — a talaj megmunkálásával segíteni a bajon.

A gyógyfüvek telepítése részint magról, részint gyöksarjakról, vagy dugványokról történik.

Impregnált takarmányrépa magvak
legnagyobb csiraképességgel birnak és a
legbiztosabb termést adják. Kaphatók kizárólag
MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedésében
BUDAPESTEN.

Általános szabályt felállítani nehéz. Vannak egy-nyári gyógyfűvek, melyeket közvetlen magról nehéz termesztetni, hanem a magot előbb melegágyba, vagy ágyasokba kell vetni s azután pikirozni. Az évelő gyógynövényeket inkább gyöksarjából, vagy az idős töveknek szétszedése által szaporítjuk, illetve fiatalítjuk; ámbar vannak az évelők között olyanok is, amelyeket magról akár mindjárt állandó helyeikre kézi vetőgéppel, vagy sorokba kézzel hintve vethetünk.

A vetésnél az őszi felázott és tavaszkor elgereblyezett talajon a sorokat czélszerű sorjelzővel előre kihuzni. A legtöbb növénynél elégséges az 50 cm. sortávolság. A kijelölt sorokat — ha kézzel lesz a mag behintve — kiskapával, vagy karóval kissé kimélyítjük, a vetés után pedig gereblye fokával betakarjuk és egyengetjük. Kézi vetőgépnél külön takarás szükségtelen; előnyös azonban valami eszközzel a sorokat kissé lenyomkodni, hogy az apró magvak hamarabb csírázzanak. Némely évelő gyógynövény vetési ideje nem a tavasz, hanem augusztus. Ezenél a sikert legjobban biztosítja egy jó eső, mely után azonnal vetni kell. Eső nélkül, száraz talajba vetve, nem igen szokott a mag kikelni.

Az ültetést őszi vagy tavasszal szokás végezni. Nálunk általában sikerebbnek mutatkozik az őszi ültetés, mert ilyenkor a talaj rendszerint jól át van nedvesedve s a későbbi

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

Uj ismétlő szalmarázó szerkezet.

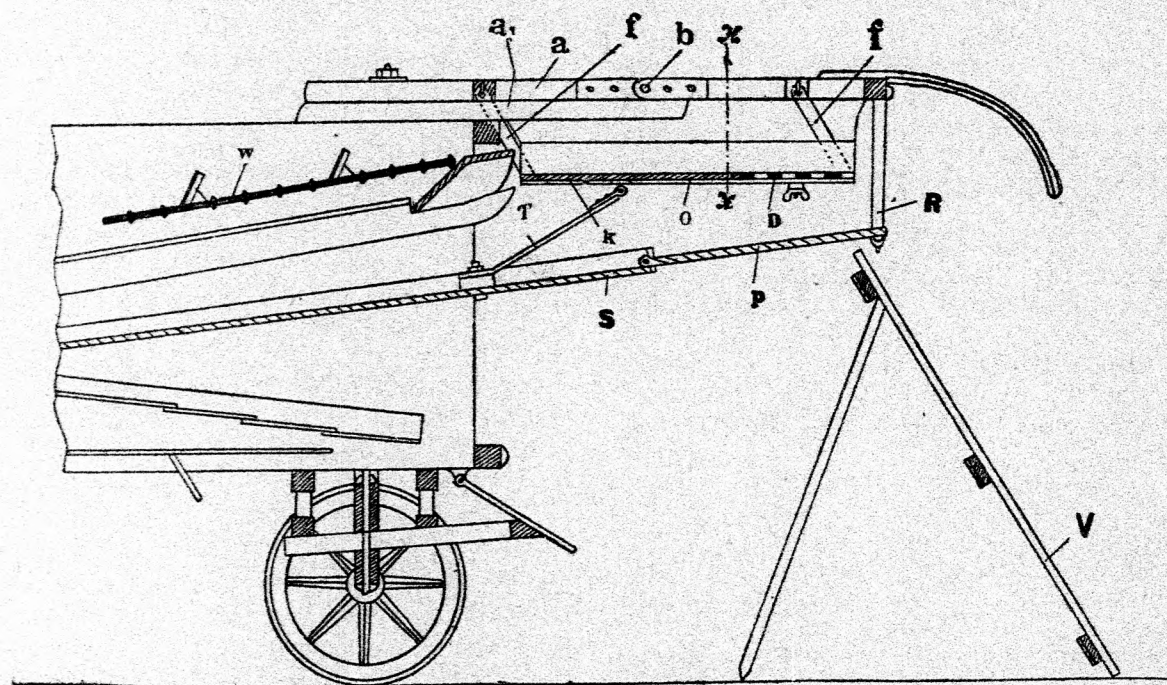
A szabadalom bejelentésének napja 1903. június hó 28-a. A 21665. számú magyar szabadalom által ismeretessé vált ismétlő szalmarázó szerkezetnek az a hátránya, hogy nagyon nehéz és drága, mi okból az nem tudott oly általános elterjedésre szert tenni, mint azt az általa elért magyereség kívánatossá tenné.

Ezen hátrányokon segít a jelen találmány tárgyát képező újítások szerint készült ismétlő szalmarázó szerkezet, mely egyéb számos előnyén kívül rendkívül olcsó és felette kis súlyú. Nagy előnye a jelen újításoknak, hogy ezen szerkezetnek az újabb fajta, meghosszabbított szalmarázóval bíró cséplőgépeken való alkalmazását is lehetővé teszik anélkül, hogy azokon számbaeső átalakításokat tenni kellene.

Az ábra függélyes metszet.

Amint ezen rajzból látható, az eddigi ismétlő szalmarázók szekrényét itt egyszerű (a) keret helyettesíti, a külső része oly magasan áll, hogy szállításkor a legmagasabb ökröt lehet befogni.

(b) csap körül felfelé elforgatható és ezen felfelé forgatott helyzetében a lánczczal vagy kötéllel rögzíthető az (a) oldalrészei, az (a)

32. ábra. Az újított és olcsóbb Vizák-féle szalmarázó.

esőzések biztosítják a megeredést. Viszont egy hátránya is lehet: hogyha a gyökérhez nincs a föld jól hozzászorítva, könnyen kifagyhat a palánta. Az őszi ültetésnél fődolog, hogy ásóval, vagy ültetőfával a földet jól a gyökérhez szorítsuk. Ősszel öntözni az elültetett palántát csak akkor kell, ha tartósabb szárazságra volna kilátás. A tavaszi ültetésnél fontos dolog az öntözés. Nálunk a tavasz rendszerint száraz és szeles, tehát a talaj hamar kiszárad. Mentől később ültetünk, annál gyakrabban szükséges a palántákat megöntözni. Nagyobb telepítésekénél, ahol eke után lesznek a gyöksarjak lerakva, természetesen elmarad az öntözés is. Ilyen telepítésekénél megfelelőleg közelebb kell egymáshoz helyezni a növényeket, hogyha egy-kettő elmarad is, azért elég zárt sort nyerjünk.

Gyakran szó esett már arról is, hogy a gyógyfű telepítvényeket nem volna-e czélszerű öntözésre berendezni és a nyári száraz időjárás alatt öntözni?

Erre a kérdésre határozottan nemmel felelhetek. A gyógyfűvek többnyire vad természetűek s mint ilyenek legfőlebb azzal hálálnak meg a tulságos kertészeti ápolást, hogy szárban és levélben ugyan gyarapodnának, de veszítenek illő olajtartalmukból, mely tulajdonképpen legbecsesebb alkotórészüik. Bajor József.

gerendák fölé vannak erősítve, melyek a (b) csuklón tulnyulnak.

Az (a) keret hosszoldalain horgok vannak felerősítve, melyekbe a (d) rostát hordó (f) felfüggesztő rudak szemei vannak beakasztva, mely rudak az eddigi farugókat pótolják. Az (f) rudak alsó végén szintén szemek vannak kiképezve, melyek a rosta alsó oldalára erősített horgokba vannak beakasztva. A (d) rosta főleg azért tűnik ki, hogy az (a) kereten kicserélhetően, pl. szárnyas csavarok segítségével van megerősítve, úgy, hogy a rostát a gabona minősége szerint kicserélhetjük.

A rosta befelé eső része a (k) deszkázattal van kitöltve. — Hogy a szalma rázás közben a rostáról le ne hullhasson, rézsutosan álló deszkák és az utóbbin vitorlavázon van reá erősítve.

A (p) lengőtábla, amely ugyanoly módon, mint, (d) rosta (r) ruddal az (a) keretre van felfüggesztve, az (a) meghosszabbított rázó asztallal egy síkban fekszik és azzal csuklósan van összekötve, hogy az (a) keret külső részének elforgatását ne gátolja. Az (s) rázó asztal a (t) rud által a rostát hordó (o) kerettel csuklósan van összekötve és arra szolgál, hogy a rázó asztal mozgását a (d) rostával közölje.

A rostáról távozó szalma a (v) csuszató-tábla mentén a földre hull, mely tábla köny-

nyebb kezelhetés céljából egymással csuklósan egyesített két részből áll.

Az előzőekben ismertetett ismétlő szalmarázó szerkezet működése teljesen azonos az eddigiekével, t. i. a (W) villákról a rostára kerülő szalma az (S) rázó asztal felől erőlyes rázó mozgásba hozott (d) rostán hatásos rázásnak vetetik alá, úgy, hogy a szalma között levő magvak a rostán áthullva a lengőtáblára jutnak és onnan ismert uton tovább gurulnak.

Ezen ismétlő szalmarázó szerkezet, amint az előzőkből kitűnik, rendkívül olcsó és könnyen kezelhető, azonkívül tartósak is, mivel a rostát hordó felfüggesztő rudak vasból készülnek, tehát nem törnek oly könnyen, mint az eddig alkalmazott farugók, melyeknek pótlása költségesebb is.

A szabadalom tulajdonosa az ismertető cikkhez még a következőket fűzi:

Az ismétlő szalmarázó hasznossága és előnye:

A rázó rostája 2 m. hosszúságnak felel meg, a szalmát úgy megrázza, mint a belső szalmarázók és a rázó rostájának lyukai soha be nem dugulnak.

Hajtóerőt semmit sem vesz igénybe, sőt ezen szerkezettel a cséplőgép töreköző tengelye könnyebb járatható, mint anélkül.

Buza-, rozseséplésnél 1—2 mm., árpa, zab, bükkönynél 3—4 mm. nyerhető meg ezáltal naponta — az újabb rendszerű gépeknél is ez már tényleg be van bizonyítva.

Az ismétlő szalmarázó rostája olyképp van szerkesztve, hogy a gabona minősége szerint kicserélhető.

Ezen szerkezet a legújabb rendszerű cséplőgépekhez van konstruálva és ugyanezen gépeken érhető el a fent jelzett napi eredmény.

A napi cséplés eredménye olyképp állapítható meg, hogy a lengőtábla levevődik és a magot a földre bocsátjuk, ezt külön kirostálva felmérjük.

Másodig nagy előnye pedig az, hogy a szalma-petrencze készítő munkások a nagy porzástól meg vannak mentve és pedig azért, hogy míg a szalma 2 m. nyílt területen végig halad, addig a por a levegőben széteszik.

Ilyen por nélküli szalma pedig még egészségesebb a szarvasmarha etetésre.

Az egész cséplési idő alatt a gépkezelőnek az ismétlő szalmarázóval semmi dolga vagy fáradtsága nincsen, mert még csak hajtó-szija sem szükséges hozzá.

Ezen állításaimért kezeskedem és annak idején bebizonyíthatom.

A Vizák-féle szalmarázó megrendelhető a készítőnél, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 26. sz. Ára a 6 lóerejűnek 240 korona, a 8 lóerejűnek 260, a 10 lóerejűnek 280 korona.

Vizák János.

IRODALOM.

A sertés javítása és hizlalása. Irtá Ruffly Pál. II. kiadás. Megjelent a Pátria irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság kiadásában. 10 iv. Ára 2 korona.

Egy ösmert magyar gazdasági szakírónak könyve fekszik előttünk, aki kitűnő gazda létére lefektette ebbe a könyvbe azt, amit egyrészt hosszas gyakorlata alatt tapasztalt, másrészt azt, amit tudományos irányú buvárlatai közben tanult. E könyvét különben már jól ösmerti gazdaközönségünk, mert első kiadása közkezen forog. Nyolcz év kellett ahhoz, hogy az első ezer példány elfogyjon. Ez idő azonban csak látszólag hosszú. A mi mostoha könyvelendőségi viszonyaink között a legtöbb gazdasági szakkönyv első kiadása 10—15 évig elart s hogy ez nyolcz év alatt elfogyott, csak azt bizonyítja, hogy e könyv jó is, szükséges is.

Ruffly Pál könyve valóban hézagot pótol s pótol, mert nincs más könyv, amely kizárólag a sertések hizlalásával és pedig ily részletesen

foglalkozna. S szerencsésen a gyakorlat tapasztalat mutat rá azon sertés hizlalás az érdeklődőt nemcsak elméletileg helyesebbre

Könyve a táplálkozásáról, hizlalása. IV.

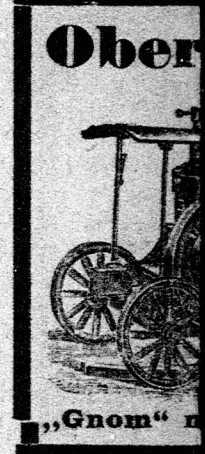
Az első azon általános nyozás terén az állati test különösen a sertés hizlalás példák illusztrációs igazságát. A és takarmány nyokat ösmert cég általános összeállítási munkanykeverékek anyagok mennyiségét könnyen történt

Hivatva a tokat tenni a sával vagy hiz

A készth érdekes füzet a készthelyi gazd előtt a füzet a gyézsem a bor szokást, ami a címében a kö Ennél a füzet követi, mely a Pedig csak a közkeze szánt ha minél közve a főczim megfe szükségtelen, b érdeklődésből.

A kis füz a gyakorlati ga és gumós növé tartalmazza, amek nak gazdáink. ismertesse oly amelyek az áll de amelyek ter ságosabb, olcs kulcsa és mint mindenestre n bennefoglaltaka czimekkel és é a magyar gazd tankönyv, hane ből kedvet kap hogy így a visz természetst kü füzet különben deklódó megre sen küldi a Budapest, (IX.

30 fillére vek kiadói egy kiadásában ind Nagybanán. A vezérelvei. Irtá

foglalkozna. Sikerült szerzőnek e könyvben szerencsésen összhangba hozni az elméletet a gyakorlat tapasztalataival s e kettős igazsággal mutat rá azon helytelen eljárásokra, melyek a sertéshizlalás terén lábra kaptak s oktatja ki az érdeklődőt azon hizlalási módokra, melyek nemcsak elméletileg, hanem a gyakorlatban is lehelyesebbnek bizonyultak.

Könyve négy főrésze oszlik: I. A sertés táplálkozása. II. A sertés javítása. III. A sertés hizlalása. IV. Takarmányösszeállítás kulcs.

Az első részben megismerteti az olvasót azon általános elvekkkel, amelyek a takarmányozás terén figyelemre méltatandók, továbbá az állati test által szükségelt tápláló anyagokkal s azok mennyiségével. A II-ik részben különösen a hussérték javításával. A III-ikban a sertéshizlalással foglalkozik, kísérletekkel és példákkal illusztrálván mindeütt állításainak igazságát. A IV. részben a sertések hizlalása és takarmányozásánál használatos takarmányokat ösmerteti, majd végül közli a Ruffy-féle czég általánosan ösmert takarmánykeverék-összeállítás kulcsot, melynek segítségével a takarmánykeverékek összeállítása, illetőleg a tápláló anyagok mennyiségének kiszámítása rendkívül könnyen történik.

Hivatva van e munka kitünő szolgálatait tenni mindazoknak, akik sertések javításával vagy hizlalásával foglalkoznak.

— csy.

A keszthelyi keverék. E czim alatt egy igen érdekes füzet jelent meg Berger Károly Lajos, a keszthelyi gazdasági tanintézet intézőjétől. Mielőtt a füzet tartalmáról szólanék, meg kell jegyznem a borítékra található régi vaskalapos szokást, ami abból áll, hogy a szakiró a könyv czimében a könyv teljes tartalmát akarj előadni. Ennél a füzetnél is a főczimet egy mellékezem követi, mely szerényen csak tizenöt szóból áll. Pedig csak akkor számíthat népszerűségre a közönséghez szánt olvasnivaló, ha minél egyszerűbb ha minél közvetlenebb a czime. Szerencsére itt a főczim megfelelően teljesen s így a következő és szükségleten, hosszú második czim nem ront az érdeklődésből.

A kis füzet igen hasznos tudnivalókat tár a gyakorlati gazdák elé. Főleg olyan takarmány és gumós növények természetének leírását tartalmazza, amelyet számos vidéken elhanyagolnak gazdáink. A szerző célja az, hogy megismertesse olyan takarmányfélék természetét, amelyek az állattenyésztés fejlődését elősegítik, de amelyek természetési költsége egyúttal gazdaságosabb, olcsóbb. Ez a hasznos gazdálkodás kulcsa és mint ilyen igen megszívlelnivaló. Az mindenesetre nagy előnye a kis műnek, hogy a benne foglaltakat rövid részekre osztva, találó czimekkel és érdekesen tárgyalja s így megfelel a magyar gazdák közönségnek. Nem hosszadalmas tankönyv, hanem rövid, buzdító ismertetés, amiből kedvet kap egyik-másik gazda a kísérletre, hogy így a viszonyaihoz megfelelőbb takarmány-termesztést kutassa, keresse és megtalálja. A füzet különben is oly olcsó, hogy minden érdeklődő megrendelheti. 50 fillérért portómentesen küldi a „Patria” r.-t. könyvkereskedése Budapest, (IX. Köztelek).

30 filléres könyvtár. A vidéki szakkönyvek kiadói egygyel szaporodtak. Kovács Gyula kiadásában indult meg a 30 filléres könyvtár Nagybanán. A kiadás 2 száma: A méhészet vezérelve. Irta Pataki Béla. A 40 oldalas

könyvecske népies nyelven vázolja a méhészetet. A 3. szám *Utmutató a gyümölcs-tenyésztésről és a fák neveléséről.* Irta Szász János. Gazdasági írónk kevés kivétellel összetévesztik a *tenyésztés*, *termesztés* és *termelés* szavak értelmét, mert a gyümölcsöt természetjük, az állatot tenyésztjük és a természetett és tenyésztett anyagok feldolgozása a termelés. Ettől eltekintve hasznos kis könyv a Szász János könyve és igen sok gazdának javára válik, ha elolvassa. Bár a könyvpiaczon sokkal jobb és czélszerűbb munkákat talál a gazda, ezek a kis könyvek igen hasznosak arra, hogy a gazdával megizlettessék az olvasást, megkedveltessék az érdeklődést egyes természetési ágak iránt s így serkentsék a tárgy behatóbb tanulmányozására. A fenti könyvek 40 fillérért portómentesen kaphatók a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében Budapesten, (IX., Köztelek).

LEVÉLSZEK RÉNY.

Kérdések.

306. kérdés. Egyik parcellámon, melyből 122 hold van dohánytermesztésre alkalmasnak minősítve, 1901. évben 37 holdat, 1902. évben 28 holdat, 1903. évben 44 holdat, összesen 109 holdat ültettem be dohánynyal; a f. évben ugyanezen parcellából 39 holdat ohajtottam beültetni dohánynyal olyformán, hogy 13 hold eddig dohánynyal be nem ültetett területhez 26 hold jött volna az 1901-ben beültetett 37 holdból. Az illetékes felügyelőség az engedély-iv. t. a következő végzéssel látta el: „jelzett parcellára a hároméves vetésforgó betartása tekintetéből csak 13 hold volt engedélyezhető.” Nézetem szerint a hároméves vetésforgó az, hogy az 1901-ben elfoglalt területre 3 év múlva, azaz 1904-ben jöhet a dohány. A dohányfelügyelőség nézete az, hogy a hároméves vetésforgó lényege úgy hozza magával, hogy a parcellának *három évig pihenni kell*: eszerint 1901-ben elfoglalt parcellába csak — 1902, 1903, 1904 elteltével — 1905-ben jöhet újra dohány. A két ellentétes nézet közül melyik a helyes?

S—ó.

307. kérdés. Van egy 3 hónapos szimmenthali bika-borjum, mely még szopik. Erősen ki van fejlődve idejére. Szeretném apaállatnak meghagyni. Jelenleg 1/2 liter zabot és páczot kap szoptatás után. Kérem szives utbaigazításukat az *etetését* illetőleg *1 1/2 éves koráig*, párhuzamban *fedeztetésének növelésével* és *csontozatának erősítésével*.

308. kérdés. Kezelésem alatt lévő birtokban, melyet az elmúlt év őszén vettem át, burgundi répa és csalamádénak az ősszel mélyen felszántattam egy tábla földet, és most másodszeri, vagyis mag alá szántás előtt szeretném megtrágyázni, de mivel semminemű trágyám még nincs oly állapotban, hogy azt használhatnám, hanem e helyett van nagymennyiségű buzaszalmám, jó sikert érnek-e el vele, ha ezt a földre hordva s elterítve meggyujtanám s az így nyert pernyével trágyáznám meg. Megjegyzem, hogy jelzett tábla föld könnyű csertalaj, kis mértékben homokos, van benne négy vagy öt barna szikfolt, mely kitenne 30

vagy 40 □-ölet. Megjegyzem még, hogy ezen föld három éves gyeptörés, melyet elődöm mind a három évben buzával vetett be, de utolsó évben már rosszul fizetett.

M. A.

309. kérdés. Egy hizlalásra alapított szeszyári gazdaságban a magyar fajú ökröket 10—12 éves korukig jármozzák, azután rendszeresen lezsarolt állapotban hizóba állítják. A jármozási idő alatt az ökrök, a zöld takarmányozási időt kivéve, mindig moslékot kapnak, ha hizónak köttetnek le és tovább is moslékot kapnak, úgy egy magas százalék tüdővészben (vagy tüdőgyulladásban?) pusztul el és így kénytelenek a magyar ökröket szárazon hizalni. Kérem, megállja-e helyét a fentebbi nézet?

Továbbá mennyi hazánkban a legutóbbi számlálás szerint a szarvasmarha és ebből a magyar fajú? Mennyit exportálnak évente és hová és mennyi e között a magyar fajú?

Sch. J.

310. kérdés. I. Hiányosan kelt 100 holdas buzavetésemet ki kell szántatnom. Tervem ez: a táblát elvetem székely tengerivel, hogy azt augusztus első hetében betakaríthassam s nyomába azonnal őszi repcét vethessek. Kérem, helyes-e a tervem és mikor kell elvetnem a tengerit, hogy augusztus első hetében leszedhessem? A birtok Biharmegyében Berettyó-Ujfalu közelében fekszik.

Sz.

311. kérdés. E tavaszon 10 holdnyi szikveggyületű gyept törettem föl, avval a szándékkal, hogy azt zabbal vetem be. A szántás azonban annyira hasábos (szalonnás), hogy abba a magot kellőképpen bevetni alig lehetséges. Tisztelettel kérem tehát szives tanácsukat, hogy mityevő legyek, mily maggal vessem be és mely módon mivelhetném meg annyira, hogy az némi termést eredményezne? Fehér tők vagy napraforgóval jó lenne e beültetni?

II. Mintegy 8—10 holdnyi szintén szikveggyületű területen a repcét ki kell szántatnom, azt konyhai (főzelék) borsóval akarom bevetni! Meg fog-e az teremni? Ha igen, mily fajta és mennyi borsót vessek 1200 □ holdként? Középtermésnél mennyi értékű hozamot adhat?

H. P.

Feleletek.

Dohányforgó. (Felelet a 306. sz. kérdésre.) A kérdés eldöntésére legjobb feleletet ad a m. kir. dohánytermesztési kísérleti állomás harmas dohányforgója és pedig:

- 1-ső évben zabosbükköny féltrágyával,
- 2-dik „ dohány,
- 3-dik „ árpa,
- 4-dik „ zabosbükköny féltrágyával,
- 5-dik „ dohány,
- 6-dik „ árpa.

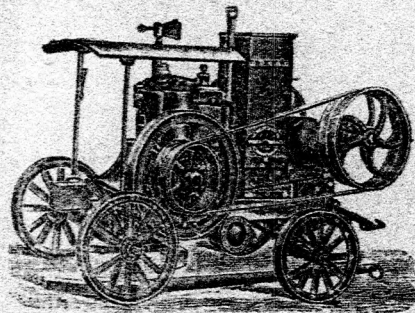
Tehát 6 év alatt kétszer került dohány ugyanarra a táblára, vagyis 3 évenként egyszer. A szóbanforgó évszám szerint feltüntetve tehát:

- 1900-ban: zabosbükköny féltrágyával,
- 1901-ben: dohány,
- 1902-ben: árpa,
- 1903-ban: zabosbükköny féltrágyával,
- 1904-ben: dohány,
- 1905-ben: árpa.

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

Iroda és raktár: Bécs, VII., Lindengasse 33.

LEGOLCSÓBB
HAJTÓERŐ

a „GNOM“ BENZIN-PETROLIN-MOTOR.

3000-nél több üzembn. Könnyen kezelhető. Villanyos gyújtással. Okl. gépész felesleges. KÖLTSÉGVETÉS, TERVEK ÉS EGYÉB FELVILÁGOSÍTÁS INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

„Gnom“ mótormozgony.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

Abba a táblába tehát, melyben 1901-ben dohány volt, 1904-ben újlag dohány jön, ami a hármas forgó betartásánál nem is lehet más-kép, mert ha a dohány csak 1905-ben kerülne vissza ugyanarra a földre, akkor négyes forgó-ban kellene a dohányt termeszteni. *ky.*

Szimmenthali bika felnevelése. (Felelet a 307. sz. kérdésre.) A m.-óvári gazd. akadémia szimmenthali tehenészetében a felnevelendő bikaborjuk a 4. hónapig teljes tejet kapnak, ezután fokozatosan lefőlözött tejjel helyettesítik azt, s körülbelül fél éves korban elhagyják a tejáplálékot. Ezen idő alatt természetesen már szénát (naponta 3 kg.-ig) és zabot (naponta 0.5 kg.-ig) is kap a bikaborju, a későbbi táplálás pedig a következő: 1/2 éves kortól 1 évesig naponta átlag 1 kg. zab, 0.5 kg. dara s 6 kg. széna, 1 éves kortól 2 évesig naponta átlag 1 kg. zab, 2 kg. dara, 5 kg. répa s 8 kg. széna. Magától érthető, hogy az első évben átlag adagolt 1.5 kg. abrak, s a második évben adagolt 3 kg. abrak között nincs éles határ. Nyáron zöldtakarmány helyettesíti a szénának egy részét. *Cselkó.*

Hamutrágyázás. (Felelet a 308. sz. kérdésre.) Jelzett esetben a buzaszalma felhordásával és elégetésével trágyázási szempontból nem sokat fog nyerni, mert a föld az ismételt buzatermesztés következtében a felvehető alakban levő foszforban és valószínűleg nitrogénben is kimerült. A szalma elégetésével pedig túlnyomóan kálium és mész jutna a talajba, mely a hiányzó foszfor és nitrogén mellett kellő hatást nem fog kifejteni. Sokkal jobb lenne a szalmaégetés mellett (vagy akár ennek elhagyásával is) 2 q. szuperfoszfátot s 1 q. kénsavas ammoniákat adni a szántóföldnek, a növény kikelése után pedig 50—60 kg. chililátrót felszórni. *—y.—n.*

Szeszmosléketetés jármosókrókkal. (Felelet a 309. sz. kérdésre.) A szeszmoslék nem tartozik ugyan a természetesen takarmányok közé, de hogy a több télen át azzal táplált jármosókrók végre tüdővést (talán gümőkórt) kapnának, nem áll, s így abban a szeszgyári gazdaságban, melyben ezt állítják, helytelenül magyarázzák a dolgot. Ugyanis az egészben csak annyi lehet igaz, hogy a kérdéses gazdaság igrás ökrei között szokatlanul sok a gümőkóros, s hogy az ökrök éveken át moslékot kapnak. De a gümőkórnak, mint ragályos betegségnek gyakorisága tisztán csak attól függ, hogy mennyi alkalom adatik a marhának arra, hogy a gümőkórban szenvedők megfertőztessék az egészségeseket. Ha mi ezt az alkalmat a lehetőségig csökkentjük, akkor kevés bajunk lesz a gümőkórral, bármeddig etessünk is szeszmoslékot, míg eltérő esetben sok gümőkóros ökrünk lesz akkor is, ha egyáltalán nem etetünk szeszmoslékot. A kérdéses gazdaságban tehát nem a mosléketetésben, hanem a téli istállózásban keresendő a baj oka, s a mosléketetés legfeljebb csak közvetve függ azzal össze, amennyiben oly istállóknak, melyekben moslékot etetnek, nehezebb a levegő jóságát illetőleg az egészségügyi követelményeknek úgy megfelelni, mint amelyekben nem etetnek moslékot. Továbbá az is valószínű, hogy a túlzott mosléketetés petyítőleg hatván a szervezetre, fokozza a gümőkór iránti fogékonyságot, de magától a

mosléktól ilyenkor sem kapja meg az ökrök a bajt. Ebből tehát az következik, hogy a jármosókrókkal csak mérsékelt tanácsos moslékot etetni, amit különben már az is indokol, hogy a petyüdt test munkaképessége is csekély, s másodsor, hogy ily istállóknak különös figyelem fordítandó az egészségügyi követelményekre; ha pedig ennek a két követelménynek eleget teszünk, akkor nem lesz sok bajunk a gümőkórral, bárha moslékot etetünk is. *Cselkó.*

Tengeri után repce. (Felelet a 310. sz. kérdésre.) Kiszántott buza után székely tengerit vetni s ennek lekerülte után repcét, egyáltalában nem ajánlom. Nem ajánlom azért, mert a székely tengeri — korai neve daczára — augusztusban nem kerül le a földről, legjobb esetben augusztus végén törhető, másrészt a repce alá a földet úgy előkészíteni, amint kellene, nem lesz képes. Legjobb lenne a kiszántott buza földre takarmánynövényt vetni pl. zabosbükönnyt vagy biborherét, melyek a talajt idejekorán felszabadítják s jó beérett állapotban hagyják vissza. Nem mondom, hogy a repceére ez is feltétlenül jó, de minden-esetre sokkal kisebb hiba, mintha tengeri lenne az előveteménye. *—y.—n.*

Rossz szántás megjavítása. (Felelet a 311. sz. kérdésre.) 1. A hasábos (szalonnás) szikvegyületű gyeptörést most hamarosan oly állapotba hozni, hogy az bevethető legyen, alig lehetséges. Mindenesetre hiba volt a gyeptörést nem ősszel felszántani s még nagyobb hiba volt annak tavasszal nedves állapotban való feltörése. Legjobb lenne megvárni, míg a felszántott gyeptörés annyira megszikkad, hogy azután gyűrűs henger és ismételt fogással lehetőleg szétomlasztható legyen s beléje kölest, akár magtermesztésre, akár takarmánynak vetni. Ez annyival könnyebb lenne, mert a köles amugy is csak későn, május hó folyamán vethető s így a föld ismételt alapos megmunkálásának mi sem állja útját.

2. A szikvegyületű földre a kiveszett repce helyébe főzelékborsót vetni nem lenne czélszerű, mert a főzelékborsó az ilyen természetű földet nem szereti és minőségileg nem jó (nehezen megfőzhető, kemény) termést adna. Jobb lenne talán koránérő tengerit vetni az ilyen, minden valószínűség szerint kitünő erőállapotban levő földre, mely után a buza is még idejekorán lenne elvethető. *—y.—n.*

A Magyar Ornithologiai Központ.

III.

A gyakorlati madárvédelem mindenekelőtt az odvakban fészkelő hasznos madaraknak, első sorban a *czinegéknek* megmentését és szaporítását tűzte ki czélul. A modern gazdaság ugyanis, mely az öreg, odvas fát nem tűri, megfosztotta czinegeinket fészkelő helyüktől. Ez az oka, hogy kertjeink e nélkülözhetetlen munkásai egyre kevesbednek. Nemcsak a humanitás, de fontos gazdasági érdek is parancsolja tehát, hogy hajléktalanvá vált czinegeinknek mesterséges fészekodvak kifüggesztésével kertjeinkben új otthont teremtsünk s e madarakat a zord téli napokon etetéssel támogassuk.

Annak tudatában, hogy e téren félmun-kát végezni rosszabb, mint semmit sem tenni,

a m. kir. földmiv. miniszterium 1902. tavaszán kiküldötte a M. O. K. adjunktusát Casselbe, Berlepsch János báróhoz, a németországi madárvédelmi mozgalom egyik vezérfőfőjéhez. A kiküldött 18 esztendő kísérleteinek anyagát és gyümölcsét látta együtt. Tanulmányozta a Cassel város parkjában és Berlepsch báró seebachi birtokán lévő nagyszabású madárvédelmi berendezéseket, melyek a költőládák szakszerű alkalmazását, fészkek-bokrosok nevelését, a téli etetést és a ragadozók irtását öleli fel. A casseli parkban még használatban találta a Berlepsch báró szerkesztette csálhatatlanul működő téli etető-készülékeket. A büreni gyárban megismerte a költőládák gyártásának minden fogását s a legezészerűbb furógép szerkesztését.

A Németországban eddig elért eredményekből álljon itt ennyi: a casseli parkban 500, az évek során már bemohosodott költőláda függ, csaknem kivétel nélkül elfoglalva; abban a parkban a hasznos madarak száma az utolsó 6 év alatt mintegy megtízszereződött.

Berlepsch bárónak seebachi, egyenesen madárteleppé alakított és nevelt kis parkjában évenként 200—250 rakott fészkekben s mintegy 80 költőládaiban szaporitnak hasznos madarak. A seebachi nagy fenyves- és bükkerdőben pedig közel 2000 költőláda függ s csaknem mindnyája el van foglalva.

A „Kurische“ és „Friche Nehrungon“ sikerült az eddig ott csak keresztülvonuló czinegét a fiatal fák mellé czölöpökre erősített költőládákba telepíteni; a kifüggesztett odvaknak már az első évben 90 százalékába jutott lakó.

E sikerek hatása alatt a német kormány Kelet-Poroszországban a büreni gyárnak államilag segélyezett főoktelepét készűl felállítani évi 40,000 költőládára szóló üzemmel.

Ezek után a magyar részről tervben lévő állami intézkedések a következők: A beszercebányai áll. erdőigazgatóság saját területén berendezkedik a költőládák és téli etetőházikók gyártására és azoknak mérsékelt árban való szállítására. A m. kir. földmiv. miniszterium kibocsátja a gyakorlati madárvédelemre vonatkozó utbaigazítást, arra nézve is, miképp lehet verebeknek a költőládákba való tolatkodását megakadályozni. A M. O. K. szakközvege pedig készségesen vállalkozik arra, hogy a vidékre kiszállva, a helyi viszonyokhoz mért részletes utbaigazításokkal szolgáljon.

Csörgy Titus.

Birtok- és munkásviszonyok Romániában.

(Gaal Gyula, a földmiv. miniszter bukaresti gazdasági szaktudósítójának jelentése.)

Romániában egy parlamentben, mint a szak- és napisajtó terén élénk vitaközös tárgyat képezi a külföldről beözönlő ideiglenes és állandó munkások s különösen gazdasági munkások kérdése s többnyire azon értelemben történnek felszólások, hogy ez milyen kárára van a román munkásoknak, de az országnak is, miután az idegen munkások által beszerzett munkabér nagy része ismét külföldre vándorol.

Minthogy ezen munkások tekintélyes hányadát Magyarország és különösen a székelység

szolgáltatja vándorlás és közvélemény összefüggés niai munkáreseti visz

Mielő kérdésre a szonyok is mánia, bágyérnek (eg a külföldről van szorul a birtokvis

Román az összterület leges száma 1399-iki né csak részben ható adatok sági egyesü képviselő kimutatja, h tárra becsül 3.221,000 hegyek, me esik, mely les alatt álló számítva 7. A közgazdas álló területre terület legelő 1900. évi állat terület 1 m így ezen ad és termékek ki, mi nem

Ezen t kezökép osz kézi birtokra községek, eg 1.817,000 he a nagyon gy számítottó e kisbirtokra 4 Ezen k osztályokhoz országban, n delemeségek e ság. Ezen sz vescu 1.140.0 megbizható s

Az 1866 1 millió 711,0 aluli részletek 402,903 tulajd 40-es évek azon urbéres családok, tová az urbéri re voltak 228,000 lábán, ugy, ho magán- és á hektár osztat parcellára ill hektár. 1888-b házi és zárd rendkívül m nagyobb rész lázva paraszt értelmében m 570,000 hektár el, el nem ide 144,000 hektár ben szőlőterül el az állami k

Mikor került, az ottani hektár kiosztat módjára (Dobr 228,000 hektár hetetlen parasz szabad kisbirt

A Selyp

ajánlja: MEK birást, telen és Telefon szám

MAGYAR-BELGA FÉMIPARGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Különlegesség: **Gazdasági vasutak szállítása.**

BUDAPEST, VI., Hungária-körut.

ELVÁLLAL:

Szállard és szállítható vágányok szállítását **gazdasági és iparcélokra;**

szabványos nyomtávu osatlakozó vágányok kiépítését;

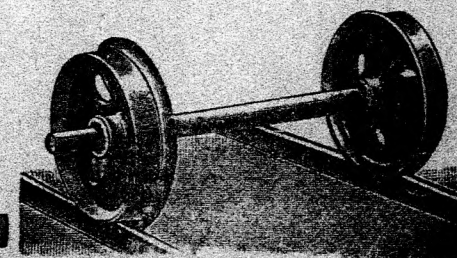
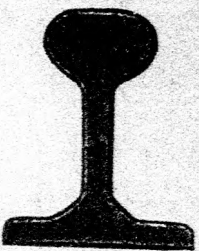
teljes vasúti berendezések és egyes alkatrészek bérbeadását;

bármily vasúti vonatkozó előmunkálatok elkészítését és engedélyek kleszközlését;

bármily keskenyvágányu vasúti alkatrészek javítását.

Rendkívül kedvező fizetési feltételek.

Költségvetésekkel és katalogussal díjmentesen szolgálunk.

szolgáltatja és ezen kérdés a magyarországi kivándorlás kérdésével, mely jelenleg a kormányt és közvéleményt élenként foglalkoztatja, szoros összefüggésben van, időszerűnek látszik a romániai munkáskérdést és az idegen munkások kereseti viszonyait közelebbről megvilágítani.

Mielőtt azonban a tulajdonképpeni munkáskérdésre áttérnénk, czélszerűnek látszik azon viszonyok ismeretése, melyek okozzák, hogy Románia, bár lakossága nem mondható túlságos gyérnek (egy négyszögkilométerre esik 4-53 lakó), a külföldről bejövő munkáskezekre annyira reávan szorulva. E tekintetben a birtokelosztás és a birtokviszonyok adnak némi felvilágosítást.

Romániában pontos birtokstatisztika nincs, az összetétel kiterjedése is még csak hozzávetőleges számítások alapján ismeretes és a lakosság száma s elosztására nézve csak az utolsó 1899-iki népszámlálás, melynek adatai azonban csak részben közöltettek még, ad némileg megbízható adatokat. A birtokelosztásra nézve a gazdasági egyesület megbízásából Jankovescu J. volt képviselő adott ki egy tanulmányt, mely szerint kimutatja, hogy Románia összesen 13.135.000 hektárra becsült területből 2.774.000 hektár erdőre, 3.221.000 hektár terméketlen területre, mint kopár hegyek, mocsarak, tavak, vízfolyások, utakra esik, mely terület levonásával a gazdasági művelés alatt álló terület az állandó legelőket is bele számítva 7.139.000 hektárt kell, hogy kitegyen. A közgazdasági minisztérium által a művelés alatt álló területről évente kiadott kimutatás szerint ezen terület legelők nélkül 5.979.000 hektárt tesz ki, az 1900. évi állatszámolás alkalmával az állandó legelőterület 1 millió 449.000 hektárra van felvéve, így ezen adatok szerint az összes terület erdő és terméketlen kivételével 7.428.000 hektárt tenne ki, mi nem nagyon tér el az előbbi becsléstől.

Ezen terület az illető szerző szerint következőképp oszlik el: 779.000 hektár esik a holt kézi birtokra, tehát az állam, koronauradalom, községek, egyházak és alapítványok birtokaira, 1.817.000 hektár a szabad nagybirtokra, melybe a nagyon gyéren képviselt középbirtok is beleszámítandó és így marad a tíz hektáron aluli kisbirtokra 4.324.000 hektár.

Ezen kisbirtok eredeténél fogva különböző osztályokhoz tartozik. 1864 előtt volt már egy Oláhországban, mint Moldvában, különösen a fejedelemségek egyes kerületeiben birtokos parasztság. Ezen szabad parasztbirtok területét Jankovescu 1.140.000 hektárra teszi, bár erre egészen megbízható adatok nincsenek.

Az 1864. évi urbéri rendezés következtében 1 millió 711.000 hektár osztatott ki öt hektáron aluli részletekben az urbéres parasztság között 402.903 tulajdonosnak, ugyanazon törvény folytán a 70-es évek végén az új házasoknak, tehát azon urbéreseknek, kik 1864 után alapítottak családot, továbbá özvegyeknek és azoknak, kik az urbéri rendezés alatt katonai szolgálatban voltak 228.000 hektár osztatott ki 48.332 parcellában, úgy, hogy ezen urbéri rendezés alkalmával magán- és állami birtokból összesen 1.939.000 hektár osztatott ki 451.245 parcellában, egy parcellára illetve családfőre esett átlagban 43 hektár. 1888-ban törvény hozatott, hogy az egyházi és zárdai vagyon szekularizációja által rendkívül megnövekedett állami birtok legnagyobb része (az erdőbirtokon kívül) parcellázva parasztoznak eladassék. Ezen törvény értelmében mostanig ugyancsak a parasztságának 570.000 hektár kiterjedésű állami birtok adatott el, el nem idegeníthető parasztbirtok jellegével, 144.000 hektár pedig szinte parcellára és részben szőlőterületben szabad használatra adatott el az állami kisbirtokból.

Mikor pedig a Dobruđa Romániához került, az ottani birtokrendezés alkalmából 112.000 hektár kiosztatott a parasztságának volt urbéresek módjára (Dobruđában az urbériség nem létezett) 228.000 hektár pedig parcellázva mint elidegeníthetetlen parasztbirtok és 142.000 hektár mint szabad kisbirtok adatott el, a Dobruđában tehát

összesen 532.000 hektár került a kisbirtokos parasztság kezére.

A kisbirtok elosztása tehát következő:
Régfő birtokos parasztság 1.140.000 hektár
Urbéri rendezés folytán kiosztatott . . . 1.711.000 " "
Uj házasoknak stb. kiadatott 228.000 " "
Parcellázva eladatott parasztbirtok . . . 510.000 " "
Parcellázva eladatott szabadbirtok . . . 144.000 " "
A Dobruđában kiosztatott . . . 552.000 " "

Ezen területből 2.900.000 hektár elidegeníthetetlen parasztbirtok, tehát jelenleg is az illető tulajdonosnál, akiknek kiosztatott vagy eladatott, vagy azok utódainak birtokában van. Ehhez hozzájárul még 321.000 hektár erdőterület, mely a szabad parasztbirtokosok tulajdonában van, úgy, hogy a kisbirtokosok kezében levő terület együtt 4.645.000 hektárt tesz ki.

A közgazdasági minisztériumnak a bevetett területre szóló kimutatása 937.000-zel jelöli meg a gazdaságok számát, míg a román földbirtok terheiről kiadott munkájában azok számát 917.000-re veszi fel és pedig szerinte 8096-ra teszi az 50 hektáron felüli gazdaságokat, így az 50 hektáron aluliakra 908.000 esnek; ezen számítás alapul vételével a 4.645.000 hektárból esnek átlagban egy birtokosra 5 hektáron felül, a közgazdasági minisztérium adatai alapul vételével valamivel kevesebb.

Hasznos utmutatásul szolgálhatnak e tekintetben még az 1900. évi állatszámolás alkalmával felvett adatok. Eszerint az egész országban volt 917.321 állattulajdonos, kik következőképp osztályoztattak; 7187 nagybirtokos és bérlő (0,7%), 4324 állattenyésztő birtok nélkül s állatkereskedő (0,5%), 787.396 kisbirtokos gazda (81,2%), 89.531 állattulajdonos, kinek földje nincs, de más földjén dolgozik (9,2%), 37.654 kereskedő és iparos (3,9%) és 8099 oly egyén, kik kizárólag fuvarozással foglalkoznak.

Eszerint tehát az egész országban 89.531 oly állattulajdonos van, kinek földbirtoka nincs, de más földjén dolgozik. Ezeket tehát a gazdasági cselédség osztályába lehetne sorolni, azonban 31.000 ezek közül lótulajdonos, tehát már nem tartozhatik ide, a többi is pedig inkább a Magyarországon ugynevezett zsellér parasztság kategóriájába tartozik, mint a Romániában oly ritkán előforduló gazdasági cselédségébe, mely különben állattal egyáltalán nem bír, kivéve a részes juhászokat, kik valószínűen szinte ezen osztályba felvették.

A 787.396 kisbirtokos gazda, ki az állattenyésztési statisztika szerint állatokkal bír, képviseli a kisbirtokos osztályt, mely a fent elősorolt kiterjedésű kisbirtok tulajdonosa. Ezekből a falusi községekre esik 773.377, tehát majdnem az egész, de azért nem képviselheti ezen szám az összes kisbirtokosokat, miután olyan kisbirtokos is van az urbéresek harmadik osztályából, kik földet kaptak igás állat nélkül és azóta sem szereztek még. Ezen 773.377-ből is kimutat a statisztika 73.000-t, kiknek csak aprójószáguk van, míg a többi lóval vagy szarvasmarhával, vagy mindkettővel bír. A legtöbbje ezen birtokosoknak két-három lóval vagy szarvasmarhával bír; azok száma, kiknek csak egy darabjuk van s még inkább azoké, kiknek 10-nél több van, elenyészően csekély.

Az állat-statisztika adatai tehát egyrészt ugyan azt bizonyítják, hogy nagyobb kiterjedésű kisbirtok igen kevés van, de másrészt arra engednek következtetni, hogy törpe birtok, mely az állattartást sem engedi meg, nagy számban fordul elő, miután az előbb felsorolt statisztikai adatok szerint a birtokosok száma a 900.000-et felülhaladja, az állat-statisztika azonban csak 700.000 oly kisbirtokost mutat ki, kiknek számos jószáguk van. Azonban Románia különleges viszonyai mellett ez inkább csak az uralkodó állatszegénység mellett bizonyít, miután mint

láttuk, már az urbéri rendezésnél 133.000 oly család, mely legfeljebb egy tehénrel bírt, kapott földet és pedig 3-5 illetve 2-3 hektárt.

Ezek birtokukat vagy részérti bérbé adják szomszédjaiknak, vagy azok segítségével munkálják meg s miután ezen osztály inkább a hegyes vidéken fordul elő, famunkával foglalkoznak s mindenesetre a munkásosztályba sorolandók volnának, de miután házuk és kertjük is lévén, helyhez kötöttek, nem jönnek számításba ott, hol távolabb vidéken munkásiány van, minthogy nincs szokásban állandóbb munkára távolabb vidékre menni. Még inkább elmennek a dunai kikötőkbe napszámmért dolgozni, mert ezen munka nem jár oly mérvű lekötöttséggel.

A bukaresti német követséghez beosztott gazdasági szaktudósító is a román birtokviszonyokra nézve közzétett nagyon alapos és részletes tanulmányában (közvetítetett a „Mittheilung der deutschen Landwirthschafts-Gesellschaft“-ban 1902) arra a következtetésre jut, hogy a két hektáron aluli törpe birtok Romániában elenyésző csekély számban fordul elő, túlyomó többségben van a két és öt hektár közötti birtok és az öt és tíz hektár közötti birtok is sokkal nagyobb számban van képviselve, mint a nyugati országokban. Eszerint a parasztság nagy többségének általában annyi földje volna, hogy abból egyedül meg is élhetne, ha azt rendszeresen kezelné. De miután azok csak csekély hozamot adnak, a nagybirtokosok pedig rég időtől fogva hozzászoktak földjüket a parasztok által munkáltatni, kevés gond is fordítatik a saját birtokra, különösen az Alföldön levő részen, hol a nagybirtokok vannak, mert az uradalmi birtok, mely iránt legelő végett is le vannak kötelezve, biztosítja a megélhetést.

Ezen, mint kimutatott 4.325.000 hektárt kitevő kisbirtokkal szemben áll 1.817.000 hektár nagy- s középbirtok és 779.000 hektár holtkézi birtok, összesen 2.596.000 hektár, melynek megmunkálására munkáskezek szükségesek. A kisbirtokkal szemben a nagybirtok aránya inkább kisorsnyinek mondható más országok birtokviszonyaival is összehasonlítva, de azért mégis egy rengeteg terület, mely ha például magyarországi birtokok módjára szerint kezeltetnék, nagy számú gazdasági cselédséget igényelne, eltekintve az aratási s egyéb időszakai munkáktól. A gazdasági cselédség intézménye azonban, mint Magyarországon létezik, egyáltalán nem fejlődött ki.

Az urbéri rendezés előtt ugyanis a birtokok az urbéresek által munkáltattak s ha nem volt elég a munkaerő, egy rész parlagon maradt. Gazdasági cselédség nem volt ugyszólván, a ház körül szükséges munkák rendszerint a rabzolói viszonyban levő ozigányok által végeztettek. Az urbéri rendezés után ezen viszonyok többnyire épp úgy fenmaradtak, azon különbséggel, hogy a volt urbéresek Oláhországban részért, Moldvában pénzért munkálják a nagybirtokosok földjeit; az állattenyésztésre, mely állandó cselédséget igényel, ezen birtokon kevés gond fordítatik, mire az is mutat, hogy nagybirtokos, kinek 100 szarvasmarhanál többje van, összesen 522 van kimutava s olyan, kinek 20-nál több van, szinte csak 1346.

A falusi lakosság olyannak tekintvén, melynek kivétel nélkül földbirtok jár, azoknak kiknek az urbéri rendezés alkalmával föld nem jutott, az állami birtokok parcellázásánál és a Dobruđában kaptak földet, birtokos parasztokká lettek s nem formálódott belőlük gazdasági cselédség. Egyes gyéribben lakott vidékeken tehát már az urbéri rendezés után munkáskézben hiány volt. Azóta azonban erdő- és legelőterületek feltörése folytán a művelés alatt álló terület majdnem megkétszereződött és egyes nagybirtokosok pedig belterjesebben kezdvén munkálni földjeiket, még több munkáskézre volt szükség.

(Folyt. köv.)

A Selypi cukorgyár Részv.-Társ. (Erőtakarmány-osztálya)

„az 1903. évi kolozsvári gazdasági kiállításon kitüntette“

ajánlja: **MELASSIT** erőtakarmány gyártmányait igás állatok, minden fajta **hízó** állatok és **tehenek** takarmányozására. Igás állatoknál fokozza a munkabírást, **teheneknél** emeli a **tejelő képességet** és **javitja a tej minőségét, hízóknál** elősegíti a **hús és zsírképződést**. — **Olcsó takarmányozást** és **kitünő eredményeket** biztosít. — Arajánlattal, mintákkal és egyéb szükségelt felvilágosításokkal szívesen szolgál a központi iroda:

Telefon szám: 56-35.

BUDAPEST, IX., Svetenay-utca 10/B. sz.

Telefon szám: 56-35.

Megrendelések a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél is eszközölhetők.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az „OMGE.“ közleményei	629
A kivándorlás és egygyermekrendszer Torontál-megyében	629
A Magyar Ornithológiai Központ	636
Birtok- és munkaviszonyok Romániában	636
Gazdasági rovartan.	
A czukorrépa rovarelleneségei	620
Állattenyésztés.	
A magyar-erdélyi szarvasmarha mint tejelő	632
Növénytermesztés.	
Gyógyfűtermesztés	584
Gazdasági gépészet.	
Uj ismétlő szalmazó szerkezet	634
Levélsekreány	635
Irodalom	634
Vegyesek	636
Tanulmányi kirándulás. — József főherceg a nemzetközi szövetkezeti kongresszus védője. — Halálozás. — Hangya közgyűlése. — A düszseldorf-i kertészeti kiállítás. — A nemzetközi gabonaár-folyam ellenőrző bizottság prágai értekezlete. — Tízezer korona a Cselédpénztárnak. — Meteorológiai nemzetközi kongresszus Berlinben. — Szociális tanfolyam. — Kecskeméti az olasz bor behozatala ellen	
Kereskedelem, tőzsde.	639
Szerkesztői üzenetek.	640

Tanulmányi kirándulás.

Ivanits Antal ifj. dombovári lakos a közönséges cséplő-lokomobil oly módon alakította át, hogy az gözszántásra is teljesen használható. (E gözke leírása a „Köztelek“ 1903-ik évi 53-ik számában jelent meg.)

Azon gazdák és szakemberek, akik ezen gépet munkájukban látták, azt rendkívül figyelemreméltónak mondják. Tekintettel azon jelentőségre, melylyel e találmány bir, egyesületünk a „Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület“-tel egyetelműleg elhatározta, hogy e gépet az érdeklődőknek munkájában bemutatja.

E célból a nevezett két egyesület 1904. évi április hó 28-ikán (csütörtökön) tanulmányi kirándulást rendez. A gözszántó lokomobil e napon az új-dombovári vasutállomás közvetlen közelében munkájában fog bemutatni. A gép munkájának megbirálására egyúttal az „OMGE.“ és a „Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület“ kebeléből egy bizottság küldetik ki.

Felhívjuk mindazon gazdatársaink figyelmét, kik ezen találmány iránt érdeklődnek, hogy a tanulmányi kirándulásban résztvenni sziveskedjenek s kérjük egyúttal, hogy részvételi szándékukat egyesületünknek legkésőbb folyó hó 23-ig bejelenteni sziveskedjenek. Ezen időn túl részvételüket Döry Hugó urral (Tüske-Pusztá, u. p. Dombóvár) sziveskedjenek tudatni.

Egyesületünk azon tagjait, akik e tanulmányi kirándulásban résztvenni óhajtanak és Budapestre indulnak, felkérjük, hogy április hó 28-ikán reggel 1/8 órakor a keleti pályaudvar várótermében megjelenni sziveskedjenek, hogy a társaság a 8 órai gyorsvonattal együtt indulhasson.

A bemutatás napirendje a következő: D. e. 11-től 1 óráig a gép munkájának megbirálása, az „OMGE.“ és a „Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület“ kebeléből kiküldött bizottság által.

Délben 1 órakor társasbéd az új-dombovári vasut éttermében.

D. u. 2—5 óra között a találmány munkájában való társas megtekintése.

A tanulmányutban való részvétel bejelentése azon okból is szükséges, hogy a társasbédben résztvevők számát ismerjük.

Felkérjük társagesüleiteinket is, hogy e bemutatáson való részvételre tagjaik figyelmét föl hívni sziveskedjenek.

József főherceg a nemzetközi szövetkezeti kongresszus védője. József királyi herceg megleghangu levélben értesítette Károlyi Sándor grófot, aki Mentoneban időzik, hogy a nemzetközi szövetkezeti kongresszus védőségét elfogadja.

Halálozás. Franl Samu dunaharaszti föld-birtokos élete 64-ik évében f. hó 13-án elhunyt. A temetés igen nagy részvét mellett f. hó 15-én ment végbe.

Hangya közgyűlése. Ma délelőtt tartotta meg a Köztelek a Hangya, a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság előterjesztette a 23,822 korona tiszta haszonnal záruló mérleget, amelyet a közgyűlés jóvá hagyott, megállapítván, hogy ebből az összegből az üzletrészeket 5 százalékos osztalékban részesíték. Az igazgatóság jutalékára 2382 koronát, a tartalékalap gyarapítására 16,000 koronát fordítanak. *Makfalvay* államtitkár és *Semsey* László igazgatósági tagok lemondása folytán megüresedett igazgatói állásokra *Emödy* Józsefet, a Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület elnökét, *Balogh* Elemért, a Hangya ügyvezető-igazgatóját, a felügyelő-bizottságba pedig *Kallivoda* Ferenczet, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár helyettes igazgatóját választották meg. A közgyűlés üdvözlő táviratot küldött a Hangya elnökének, az egészsége helyreállítása végett toneban üdülő *Károlyi* Sándor grófnak.

A düszseldorf-i kertészeti kiállítás május elsején nyílik meg. A kiállítást Vilmos német trónörökös nyitja meg. Gazdag, színes látvány lesz az állandó kiállításon a magyar csoport, amelyen több kiállító vesz részt. Bemutatják a királyi kertészetet, a várkert régi és új parkjait akvarelekben és színes tervekben; továbbá a gödöllői parkot; József főherceg margitszigeti és alsóthi kertészeteit, a székesfőváros nyilvános kertjeit és parkjait, az állami fürdőket s nyaralótelepeket, a budapesti kertészeti tanintézetet, az Erzsébet királyné mintagyűmölcsösöt, a bajai kertmunkás iskolát és a mezőhegyesi állami faiskolát. Bemutatóra kerül Magyarország egyik legszebb parkja, Vigyázó Sándor gróf rátóti kertészete (Vác mellett) s ennek fényképi felvételei. Ezekon kívül számos kiállító jelentett be különféle gyümölcskonserveket, kertészeti eszközöket stb. A kiállítás magyar csoportjának rendezésével *Tallian* miniszter *Györy* István dr. kertészeti tanintézeti tanárt bízta meg, míg a kiállítás megnyitásán a miniszter megbízásából *Molnár* István gyümölcsészeti kormánybiztos vesz részt. A rendezőség az országos magyar kertészeti egyesület elnökét, *Emich* Gusztávot jury-taggá választotta, aki szintén elutazik.

A nemzetközi gabonaár-folyam ellenőrző bizottság prágai értekezlete. Több ízben vitatkoztunk már a nemzetközi gabonaár-folyam ellenőrző bizottság működéséről, mely bizottságnak tudvalevőleg az „OMGE.“ is tagja és mint ilyen a maga részéről a gabonapiaczi hirszolgálatot Magyarországon szervezni igyekszik. A „Köztelek“ 28-iki számában jelent meg az „OMGE.“ kebelében szervezett gabonaárjegyző irodának első jelentése, mely hosszú előkészítési eredménye és amelyről most Prágában, mint a magyarországi gabonapiaczi hirszolgálat terén elért első pozitív eredményről számolhat be

az OMGE. A nemzetközi gabonaár-folyam ellenőrző bizottság vezetősége ezen említett ülését folyó hó 15., 16. és 17-én tartja meg Prágában. Tárnya a hirszolgálat szervezésére vonatkozó további teendők megbeszélése. Az „OMGE.“-t az ülésen *Desseffy* Aurél gróf elnöknek és *Árkövy* Richárd segédtitkárnak kellett volna képviselnie; minthogy azonban *Desseffy* Aurél gróf elnökünk az ülésen nem vehetett részt, csupán *Árkövy* dr. utazott el Prágába, ahol a nemzetközi bizottság magyar osztályának eddigi működéséről fog beszámolni.

Tízezer korona a Cselédpénztárnak. A Magyar Földhitelintézet tízezer koronát adományozott a *Gazdasági Munkás- és Cselédszövetkezeti Pénztárnak* oly rendeltetéssel, hogy annak kamataiból oly esetekben nyújtson segélyeket, amikor a pénztár erre a törvény értelmében kötelezhető nem lenne, azonban rendkívüli méltánylást érdemlő esetek a segélyezést feltétebb indokolttá teszik. Ugyanis ez a pénztár első sorban nyugdíjbiztosításra, másodsorban pedig balesetek alkalmánál való segítségére, ellenben betegsegítésre egyáltalán nincs berendezve. Megengedi azonban a törvény, hogy a pénztár a nagy nyári munkaalkalmakról betegség miatt lemaradó munkásoknak, kivételes méltánylást érdemlő esetekben, a pénztár tartaléktőkeiből segítséget nyújthasson. Természetes dolog, hogy ez a segítség a mai viszonyok között igen szűk körre szorul. A Magyar Földhitelintézet által adományozott összeg kamatai ennek a célnak tesznek szolgálatot, épp azért e humanisztikus kezdeményezést magánosoknak és intézeteknek egyaránt, buzgó követésre ajánljuk. *Tallian* Béla földmivelésügyi miniszter különben meleg köszönő levelet juttatott a Magyar Földhitelintézethez ez alapítványért.

Meteorológiai nemzetközi kongresszus Berlinben ez év tavaszán lesz megtartva. *Tallian* földmivelésügyi miniszter megbízta *Konkoly Thege* Miklós meteorológiai intézeti igazgatót és ifj. *Konkoly Thege* Miklós asszisztent, hogy a kongresszuson vegyenek részt s ugyancsak a bécsi, berlini, potsdami, hamburgi, braunschweigi, kasseli, frankfurti, heidelbergi, strassburgi, müncheni, jénai, lipcei meteorológiai intézetek tanulmányozására *Büki* Antal, *Szabó* Bálint, *Klassohn* János asszistens, illetve kalkulátorokat tanulmányutra küldte.

Szociális tanfolyam. A Magyar Gazdaszövetség, hogy a nap-nap után erősödő szociálisztikus mozgalmaknak helyes iránytszabjon, a magyar társadalom vezetésre hivatott egyénei részére e hó 24-től kezdődőleg hét napos tanfolyamot rendez. A tanfolyam részletes programját néhány nap múlva teszik közzé; azok, akik az előadásokon részt akarnak venni, már most is jelentkezhetnek a Magyar Gazdaszövetségnél. (VIII., Baross-utca 10.) Az előadások tárgyát: a család és nevelés fontossága, a közigazgatás, a szövetkezeti kérdés, a szervezkedés az iparosság és az ifjúság társadalmi feladatát képezi.

Kecskeméti az olasz bor behozatala ellen. A magyar bortermelőket oly súlyosan érintő borvámügy ellen a *Kecskeméti Gazdasági Egyesület* folyó hó 15-én a kecskeméti vidéki bortermelők és kereskedők bevonásával tiltakozó ülést tartott. A gyűlést *Koricsánszky* János dr. elnök vezette. Csatlakozásra szólították a Duna-Tiszaköz szőlősgazdáit. E hó 20-án pedig nagy küldöttséget küldenek a kormányhoz, hogy az egyesület tiltakozó emlékiratát átnyujtsák. Ugyanekkor Kecskemét város törvényhatósága rendkívüli ülésen az olasz bor behozatala ellen tiltakozó átiratot intéz az érdekelt törvényhatóságokhoz.

TATAI DARABOS SZÉN

TOJÁS és TÉGLA BRIKETT

BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szent-Péter, Dorogh, Tokod, Ebszöny. — EBSZÖNYI MÉSZ.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KOSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

lokomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez.

Fü-

bikák Dr

Lap

Kecskeméti szives fig

Bar

rabló és

maga aka

magyaraz

csibeledé

alkalmas

séges és

tenyésztő

és elterje

Szu

Stas

sza

kén

Stas

sza

kén

Kov

(do

den

azo

Réz

(98

ség

"H

MŰTRÁGY BUDA

Az

clölösséget

Fü-, óvári répamag, d. zab, magyar bikák Drassói uradalomban: Koneza.

Lapunk mai számához csatolva van *Keeskeméti Árpád* prospektusa, melyet olvasóink szíves figyelmébe ajánlunk.

Baromfitulajdonosok figyelmébe. Időrabló és kellemetlen munka, ha a tenyésztő maga akar előállítani jó csibeeledelt. Könnyen magyarázható azért, hogy Fattinger huszost csibeeledéle, mely mindenkor használatkész és alkalmas összetételénél fogva a csibék egészséges és erőteljes kifejlődését eredményezi, tenyésztő körökben egyre nagyobb elismerésnek és elterjedésnek örvend.

Nyílttér.*)

Szuperfoszfátot Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli=23-24% kénsavaskáli tartalommal

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli=74-76% kénsavaskáli tartalommal

Kovasavas-kálit

(dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféléket azonkívül

Rézgáliczot

(98-99%) elismert kttűnő minőségben legolcsóbban szállít a

"HUNGÁRIA"

MŰTRÁGYA, KÉNSAV ÉS YEPYI IPAR RÉSZY-TÁRSASÁG BUDAPEST, V., FURDO-UTCZA 8. SZ.

1902. évi forgalom: 28000 hál.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevesetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felkötött és „Gyapju-árverési vállalat Budapest, Dunaparti tehérpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT HELLER M. s TÁRSA BUDAPEST,

V., Erzsébet-tér 13.

*) Az e rovat alatt közlöttékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Uj könyvek.

A magyar kereskedelmi jog kézikönyve. Irta: *Klupathy Antal* dr. Harmadik kiadás. II. kötet. Ára 11 kor.

Beszterce ostroma. (Egy különöz ember története.) Irta: *Mikszáth Kálmán*. Ára kötve 2 kor. 40 fill.

Magyarország földleírása kereskedők számára. Irta: *Péter János*. I. rész. Ára 1 korona 50 fillér.

Mind Ezek a könyvek kaphatók a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében, Budapesten (Köztelek) a pénz előzetes beküldése, (mely esetben 20 fillér postadíjra csatolandó) vagy utánvét mellett.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatózsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napijelentés a gabonáuzletről. 1904. április 15.

Készbuza mérsékelt kínálat és ugyanoly vételkedv mellett ma csendes irányzatu volt, elkeit mintegy 30000 mm. néhány fillérrel olcsóbb áron.

Rozs csekély forgalom mellett lanyha irányzatu, helyben és helybeni egyenértékre, azonnali szállítás mellett 6.25-6.30 K.-ig jegyzünk.

Arpa csendes, helyben és helybeni egyenértékre 5.65-5.85 koronáig jegyzünk. Erőteljes szemű árúért azonnali szállítás mellett 6.10 K.-ig jegyzünk.

Zab mérsékelt üzlet mellett változatlan, helyben és helybeni egyenértékre 5.40-5.50 K.-ig jegyzünk.

Tengeri (új) kevés üzlet mellett szintén változatlan. Azonnali szállítás mellett helyben és helybeni egyenértékre 5.15-5.20 K.-ig jegyez.

Mai készáru eladások:
Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80 k. 8 K. 52.5 f., 100 mm. 30 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 250 mm. 80 k. 8 K. 52.5 f., 700 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 200 mm. 78.5 k. 8 K. 45 f., 200 mm. 79.5 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 17.5 f., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 30 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 27.5 f.

Szarvasi: 4000 mm. 79 k. 8 K. 40 f.
Makói: 4400 mm. 78.5 k. 8 K. 35 f.
Fejérmegyei: 500 mm. 79.5 k. 8 K. 30 f.
Pestmegyei: 100 mm. 78.5 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 37.5 f., 130 mm. 78 k. 8 K. 12.5 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 12.5 f., 100 mm. 77.5 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 15 f.

Tisza-bánsági: 1000 mm. 79.5 k. 8 K. 32.5 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 22.5 f.

Bánsági: 330 mm. 79.5 k. 8 K. 15 f., 675 mm. 77.5 k. 8 K. 07.5 f., 4000 mm. 76.3 k. 7 K. 95 f.

Bács-földvári: 1300 mm. 77.3 k. 8 K. 15 f.
Kulai: 3500 mm. 76.5 k. 8 K. 17.5 f.

Raktáráru: 4400 mm. 77.7 k. 8 K. 12.5 f., 2000 mm. 76 k. 8 K.

Rozs: 2200 mm. 6 K. 32.5 f. kp.
Zab: 200 mm. 5 K. 65 f. kp.
Tengeri: 600 mm. 5 K. 15 f. kp.

Szeszület.

A szeszületben e héten szilárd irányzat uralkodott és főleg kontingens nyersszesz kelt el nagyobb fedezési vételek folytán azonnali és későbbi szállításra -50-1 K. drágábban.

Helybeli és vidéki egyesült szeszgyárak részéről finomított szesz adózva 149.50-150 K., adózatlanul 50.50-51 K., élesztőszesz adózva 149.50-150 K., adózatlanul 50.50-51 K. kelt nagyban és 2-3 K. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz szilárd exkontingens szeszárak folytán -50 K. drágábban 48 K. kelt el. Galicziából ajánlat nem volt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten élénkebben volt ajánlva és fedezési vásárlások folytán több nagyobb tétel 44-44.25 kor.-ig kelt ab. termelő-állomás. Exkontingens szesz szilárd és 1 K. drágábban kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 44.50-45.50 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 48.20-48.40 K.
Prága. 136 K. adózott tripló és 44-44.50 K. adózatlan szeszért.

Budapesti heti jegyzés: nagyban kicsinyben koronákban

Finomított szesz ... 149.50-150 ... 151 ... 152 ...
Élesztőszesz ... 149.50-150.50 151.50-152.50
Nyersszesz adózva ... 147.50-148 ... 149 ... 150 ...
Denaturált szesz ... 47 ... 47.50 48 ... 48.50

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Nemzetközi gabonapiacz 1904. április hó 8-tól 14-ig. (Lezárva április 15-én déli 12 órakor.)

(Jegyzések 100 kg-ra értendők koronákban.)

Effektív áru	Irányzat a hét kezdetéhez viszonyítva
Buza:	
Budapest ... 17.00	szilárd
Bécs ... 18.60	szilárd
Berlin ...	—
Páris ... 21.19	szilárd
London ... 17.08	emelkedő
Liverpool ...	—
New-York ... 19.69	szilárd
Chicago ...	—
Buenos Ayres ... 13.63	—
Rozs:	
Budapest ... 13.00	szilárd
Bécs ... 13.50	csökkenő
Berlin ... 16.40	—
Páris ... 14.40	emelkedő
London ...	—
Liverpool ...	—
New-York ...	—
Chicago ...	—
Arpa:	
Budapest ... 12.00	szilárd
Berlin ...	—
Tengeri:	
Budapest ... 10.40	csökkenő
Bécs ... 13.40	emelkedő
Berlin ...	—
Páris ...	—
London ...	—
Liverpool ...	—
New-York ... 11.03	csökkenő
Chicago ...	—
Buenos Ayres ... 8.20	emelkedő
Zab:	
Budapest ... 11.40	szilárd
Bécs ... 11.90	csökkenő
Berlin ...	—
Páris ... 13.02	csökkenő

Határidős áru	Irányzat a hét kezdetéhez viszonyítva
Buza:	
Budapest máj. 15.88-okt. 15.88	csökkenő
Bécs ...	—
Berlin jul. 20.94-szept. 20.60	csökkenő
Páris máj. 20.28-szept. 20.09	emelkedő
London jun. 17.11-okt. 16.32	csökkenő okt.
Liverpool jul. 15.84	csökkenő
New-York jul. 16.94-szept. 15.82	szilárd
Chicago jul. 16.12-szept. 15.29	csökkenő
Buenos Ayres ...	—
Rozs:	
Budapest okt. 12.94	csökkenő
Bécs ...	—
Berlin jul. 16.80-szept. 16.92	csökkenő
Páris máj. 14.25-szept. 13.92	szilárd
London ...	—
Liverpool ...	—
New-York ...	—
Chicago ...	—
Buenos Ayres ...	—
Tengeri:	
Budapest máj. 10.22-jul. 10.42	csökkenő
Bécs ...	—
Berlin jul. 13.29	csökkenő
Páris ...	—
Londo máj. 11.47	szilárd
Liverpool máj. 10.66	—
New-York jul. 10.72	csökkenő
Chicago jul. 10.02-szept. 9.85	—
Buenos Ayres ...	—
Zab:	
Budapest máj. 10.56-okt. 10.94	csökkenő
Bécs ...	—
Berlin jul. 15.72	csökkenő
Páris jul. 13.73-szept. 14.01	csökkenő

Budapesti gazdasági és tenyészmárhavasár.

Table with columns for 'Uljahzatott' (slaughtered) and 'Árak' (prices) in drb (pieces) and fillér (cents). Lists various types of cattle and their market prices.

Budapesti kőbányai sertéspiac.

Table showing 'Állomány' (stock) and 'Elszállítás' (shipment) in drb. Lists quantities of pig stock and their destinations.

Hízottsertés-árak:

Table listing prices for fattened pigs ('Hízottsertés-árak') based on weight and origin, including Magyar and Szerbiai breeds.

Soványsertés-árak:

Table listing prices for lean pigs ('Soványsertés-árak') based on age and weight, including Magyar and Szerbiai breeds.

Soványsertés-árak.

Table showing prices for lean pigs ('Soványsertés-árak') categorized by weight ranges (e.g., 60-100 kg) and fillér prices.

Bécsi szurómarhavasár.

Table showing 'Főlhajta' (slaughter) and 'Árak' (prices) for sheep ('Bécsi szurómarhavasár') in drb and fillér.

Bécsi juhvásár.

Table showing 'Főlhajta' and 'Árak' for sheep ('Bécsi juhvásár') in drb and fillér, including Magyarországi and Galicziából breeds.

Bécsi sertésvásár.

Table showing 'Főlhajta' and 'Árak' for pig sales ('Bécsi sertésvásár') in drb and fillér, categorized by quality.

Table listing various market transactions and prices for different goods, including dates and locations like Kapuvári and Soproni.

Szerkesztői üzenetek.

Editorial notices ('Szerkesztői üzenetek') containing various announcements, news items, and correspondence from readers.

'AGRARIA' advertisement for a Hungarian agricultural machinery company, featuring 'NICHOLSON' and 'GÖZCSÉPLŐ-KÉSZLETEK' (steam engine sets).

Real estate ('Ingatlanok árverései') and agricultural market listings, including dates and prices for various types of land and livestock.

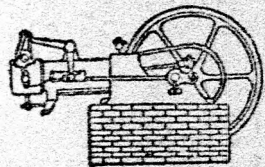
'AGRARIA' advertisement for a Hungarian agricultural machinery company, featuring 'EGYETEMES ACZÉLEKÉK' (single-roller plows) and other equipment.

zz Legkitünőbb egyszerű szerkezetű zz

benzin és gázmotorok

jótállás mellett kaphatók:

BECK és GERGELY cégénél

BUDAPEST, V. ker.
Váci-ut 12. szám.
Tessék árjegyzéket
és ajánlatot kérni.

Reithoffer József Fiai, Bécs, VIII., Rahlgasse 1.

gummiáru és kábelgyárainak képviselősege

Budapest részére Grosz Gusztáv, VI., Gyár-uteza 13.

Ojtó-szallag

csakis legelső minőségben!

Permetező tömlők, tárcsák és karikák, kerti-
és bortömlők legjutányosabban. 2232

Schulz-Marke

Ne feledkezzék meg a fiatal baromfi

Fattinger kitünő húsrostos csibe-ciedelével fölnevelni,
ha kiválóan jó eredményt akar elérni. Ezer meg ezer elismerés. Több mint 150 elsőrendű kitüntetés. 50 kg. 22 kor., 5 kg.-nyi postacsomag bérmentve 3 kor.

Fattinger és társa
Allateledelel-gyára 2323
Wien, IV., Resselgasse 5.

A baromfi észszertü felneveléséről szóló füzet ingyen és bérmentve kapható.
Óvakodjék utánzatoktól!

Erdőbirtok eladó

Horvátországban, 35.000 kat. hold, 4000 hold gazdaság, 31.000 hold bükk- és tölgyerdő, saját iparvasút és fűrészgyár, szép épületekkel és urilakkal, 1.200.000 frtért.

Beyer Károly, Budapest, VI., Andrássy-ut 100.

A szemétkben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országszerte elismert, kitünő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Sziveskedjen **vagyongyűjtés czéljából** ezen kiváló magyar gyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni: 1540

KALMÁR ZS. UTÓDA különleges terménytisztító gépgyártó, melynek áttekintése után tisztában Hódmező-Vásárhelyről, lesz ön a dolog valódiságával.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedésében
Budapesten, VII., Rottenbiller-u. 33.

a következő

fajtiszta vetőburgonyák

kaphatók még az, itt rovatolt mérsékelt árak mellett.

	1000 kiló forint	100 kiló forint
„Császárkorona“ eredeti valódi korai fajta, rengeteg bőtermő, igen finom asztali fajta	48	6
Clevelandi óriás Uj amerikai, 24% keményítő tartalommal, de konyhára is kitünő	60	10
Korai rózsaburgonya, valódi fajtiszta	50	6
Lech 22% keményítőt tartalmazó korai, igen bőtermő, szeszgyártási és asztali burgonya, valódi fajtiszta	80	5
Kifli-burgonya a valódi korai fajta, igen szép	50	7
Sas 21 1/2% keményítő-tartalmu, korai, kitünően eltartható, bámulatos bőven termő fajta, valódi fajtiszta	80	9
Hópehely, valódi fajtiszta, ismert, kitünő bőtermő asztali burgonya	50	6
Up to date Findlay-féle új híres asztali burgonya, igen bőtermő. Valódi fajtiszta	100	11
Topaz rengeteg bőtermő, 23% keményítőt tartalmazó híres szeszgyári burgonya. Valódi fajtiszta	80	9
Kék óriás Paulsennek ismert legbőtermőbb, 23 1/2% keményítő-tartalmu burgonyája, valódi fajtiszta	50	6
Leo 23 1/2% keményítő-tartalmu, igen bőtermő burgonya, mely a konyhán is nagyra becsült, valódi fajtiszta	100	12
Daber-féle ismert jeles szeszgyártási fajta. Valódi fajtiszta	80	9
Gastold hektáronként 27.000 kiló: termelt, igen izletes és jól eltartható fajta, valódi fajtiszta	80	9
Professor Wolthmann újabb asztali burgonya, a legkitünőbb későiek egyike, valódi fajtiszta	80	9
Gazdák szövetsége, újabb, igen híres kései nagy termést hozó 22% keményítő-tartalmu, soká eltartható gazdasági és asztali burgonya, valódi fajtiszta	100	11
Gratia, rengetegül bőtermő, nagy keményítő-tartalmu, lengyel fajta kései, igen jól eltartható, valódi fajtiszta	80	10
Max Eyth kései valódi fajtiszta, az utóbbi évtized legjobb szeszgyártási burgonyáinak egyike, 24% keményítőtartalommal. Bőtermőségét a gazdák világcsodájának mondják	45	6
Kasztelan páratlanul bőtermő, kései nagy keményítőtartalmu, jól eltartható fajta valódi fajtiszta	80	10
Champion, híres skót burgonya, betegség nem támadja, igen bőven terem, a legkedveltebb kései asztali és gazdasági burgonya. Valódi fajtiszta	60	8
Topor. Hektáronként 24.000 kilót termelt 21% keményítőtartalmu kései jeles fajta, Valódi fajtiszta	80	10

A BUDAPESTI ASZTALOS-IPARTESTÜLET

védnöksége alatt álló és a kereskedelmi ministerium által államilag segélyezett

BUTOR-

csarnok és hitelszövetkezet,

mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, ajánlja tagjainak, budapesti asztalosmestereknek, legjobb kivitelben készített,

József-körut 28. sz. alatti

dusan felszerelt raktárában elhelyezett butorait. A vevőköntség itt szükségletét közvetlen a készítőnél **jutányos áron** szeresheti be. Iervezetek és lakásberendezések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 7293

Márván

templomok, folyások

Szabad

Czeme

csatornázás, v

Agyagcs

Leírások

Gróf törzskönyv

10
30

féléves ki

az ura

Nagy

A tenyész gányi g

Egye

ga

kaph

Cselkó

Hilgard

Szähler

Szűts

Cserhá

Acsádi

Molnár

Beiwin

Rázsó

Szilassy

Dr. Ba

Ruhlan

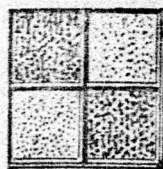
árak

Rubine

Ezen

Magy

hoz

MELOCCO PÉTER

műkö- és cémentárugyár, beton- és vasbeton-vállalat

Budapest, VI. ker., Dévai-utca 21. sz.

Márvány-mozaiklapok

templomok, udvarok, konyhák, folyosók, járdák számára.

Szabad karmantyus

czémentcsövek

csatornázás, víztelenítés stb. czéjaira.

Agyagcsöveket teljesen pótolják.

Leírások, árjegyzékek, költségvetések kívánatra ingyen.

Külön vasbeton-osztály.

Teljesen tűzmentes menyezetszerkezetek. Hidépítézet, átvezetők stb.

Monier- és Rabitz-munkák

templomok, termek, boltzatok és falak részére.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planét jr. kapátók, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Gróf Nákó Sándor nagyszentmiklósi uradalmában törzskönyvezett tisztavéri Yorkshirei

10 darab kan és 30 darab kocza

félèves kiváló tenyészsertés van eladásra felállítva.

Megkeresé ek

az uradalmi Jószágfelügyelőséghez

Nagyszentmiklóstra (Torontálmegye) intézendők.

A tenyészsertések megtekinthetők az uradalom P.-Por-gányi gazdaságában, Kis-Zombor (Arad—csanádi vasutak) állomás mellett.

2319

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfölözőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legesekebb kopás. Legélesebb lefűzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 125.000 darab van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125—500 liter kézi-hajtásra.

Magyarországi képviselő:

Geitner és Rausch, Budapest

VI. ker., Andrásy-ut 8. szám.

Az O. M. G. E. tagjai és a „Köztelek“ előfizetői az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felügyelete alatt álló könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent következő

gazdasági könyveket leszállított áron

kaphatják:

	füzve kötve	
	kor. fill.	kor. fill.
Cselkó és Kossutány Takarmányozástan	2.—	3.—
Hilgard-Treitz Szikes talajok	1.—	2.—
Száhlender Gyula Gazdasági építézet, II. rész	2.—	3.—
Szűts Mihály Mezőgazdasági becsléstan	2.—	3.—
Cserhádi Sándor Okszerű talajmivelés	—	3.—
Acsádi Jenő Mezőgazdasági ut-, vasut- és hidépítézet	2.—	3.—
Molnár István Gazdasági gyümölcsstermelés	2.—	3.—
Beiwinkler Vilmos Fajbaromfi-tenyésztés	4.—	5.—
Rázsó Imre Czukorrépmag-tenyésztés	1.—	—
Szilassy Zoltán Amerikai mezőgazdaság	7.—	—
Dr. Baross János Idegenek birtokszerzése	6.—	—
Ruhland-Árkövy A papirosbuza hatása a gabona- árakra	2.—	—
Rubinek Gyula A jövő vámpolitikája és új vámtarifánk	10.—	—

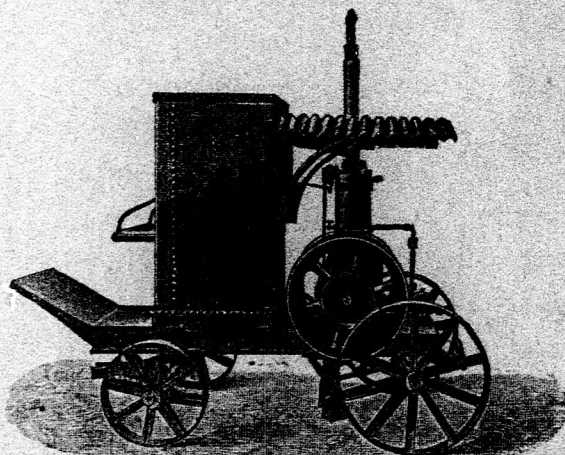
Ezen könyvekre megrendelések az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 8. szám intézendők.

A könyv ára, valamint 30 fillér postadíjra előre beküldendő, mert az utánvételi költség aránytalanul megdrágítja a műveket.

	füzve kötve	
	kor. fill.	kor. fill.
Suschka Richárd Egyszerű gazdasági számvitel	—	4.30
Dr. Rodiczky Jenő A magyar juhtenyésztés múlt és jelen irányairól	—	2.30
Kardos Árpád Hazi- és udvar-kertek berendezése	—	2.—
Hreblay Emil A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése	—	1.50
Wiener Mosko Az ujlaki uradalom üzleti berendezése	1.—	—
Szilassy Zoltán Gazdasági számviteli naptár	—	1.80
Cserhádi Sándor Talajismeret	3.—	5.—

Ezen könyvekre a megrendelések a „PÁTRIA“ r.-t. könyvkereskedésébe Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám, intézendők.

GANZ és TÁRSA vasöntöde és gépgyár r.-társ. BUDAPESTEN.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira

(BÁNKI szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszék, kőjáratok és teljes malom-berendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések. Hsz. 377.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden része; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari célokra.

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

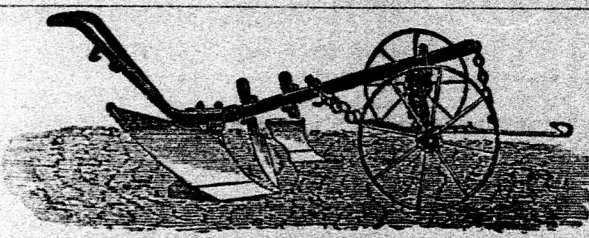
Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

legújabb javított rendszerű tizedes futósúlyú és mérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyú- és mérleggyártára.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

"ZALA-DRILL"

sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas, hazánk legjobb sorvetőgépeit, szabad, kikapcsolható kapacsoklyákkal. Homokos talajra a "ZALA-DRILL" különösen e célra készített és kitérőnek bizonyult vetőszarukkal lesz ellátva.

"Perfecta" merítőköröngös sorvetőgépeit, lezállított áron.

"Planet" rendszerű lókapát.

"Planet" rendszerű kézi lókapát 2 kapaccsal 14 kor., töltőgépet külön 6 kor.

"Hollingsworth" lógereblyét.

Kukorizamerzselőt, szeeska- és répavágóit, valamint egyéb gazdasági gépek és eszközöket. V. Árjegyzék szívesen küldetik!

WEISER J. C.

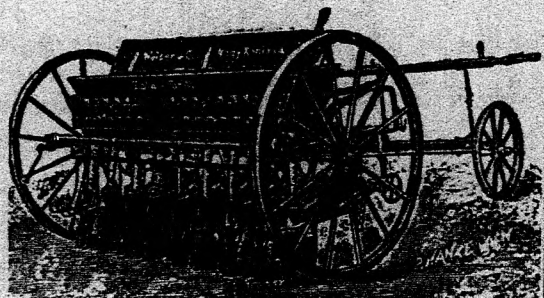
gazdasági gépgyára, **NAGY-KANIZSÁN**

Ajánlja **EGYETEMES ACZÉLEKEIT**

aczelgerendlyével, 1-ső minőségű tömbraczel kormányokkal.

KÉTVASU ACZÉLEKEIT. Az egyetemesekhez alkalmazható összes felszerelvényeit.

Boronait és egyéb talajmivelő eszközeit

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Alfa-Separator Részvény-Társaság, Budapest.

Tejgazdasági gépgyár.

Iroda, raktár és gyártelep: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Alfa-Laval Separatorok (tejfőlöző gépek)

kézi- és erőhajtásra.

Alfa-Separatoraink eddig több mint 560 első díjat nyertek. Évi gyártás kb. 60.000 darab.

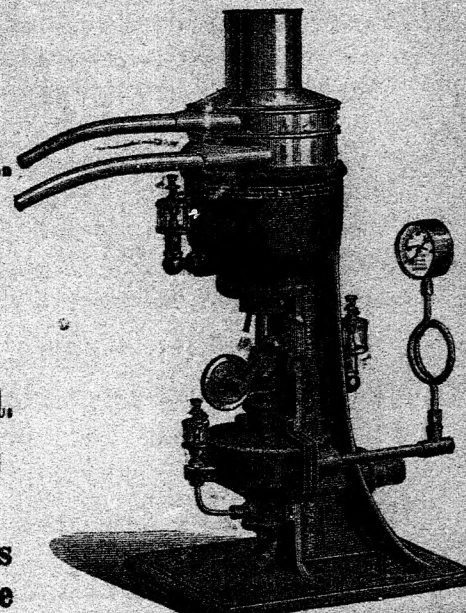
Az Alfa-Separator a legtekélyesebb fölözőgép.

Tejszállító kannák, Fejdedények, Tejhűtők, Előmelegítők és pasztörizáló készülékek, Vajköpülő és vajgyártó gépek, A sajtgyártás eszközei, Tejvizsgáló készülékek, Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek legjobban kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése s ujja alakítása.

Díjtalan tanácskozás minden tejgazdasági kérdésben!

Árjegyzékek, tervek és költségvetések bérmentve

Dinnyemag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtisza kitűnő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Ananász zöldhúsú, Ananász vörshúsú, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Lind Jenny, Muscatelló, Muscat orange, Non plus ultra, Parisi prescott cantaloup, Sirimpétek, Tiszagyöngye, Tompa-féle Kacsanka, Turkesztáni cserhéju, Turkesztáni gömbölyű, Turkesztáni zöld, Turkesztáni nagy zöld, Turkesztáni rózsahúsú, Turkesztáni sárgahúsú, Turkesztáni Pósa-féle.

Görögdinnyék: Apafái, Athénei, Aranyárgabélű, Debreczeni korai, Hevesi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Onódy-féle, Sámsoni.

Fajtánként:

50 Szemes adag	5 fészéknek kétzombi vetésére	— 20 fillér
500 " " " "	" " " "	1.60 " "
1000 " " " "	" " " "	3. " "
2500 " " " "	" " " "	7. " "
5000 " " " "	" " " "	12. " "
10000 " " " "	" " " " (egy holdra való)	20. " "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezmény. Görögdinnyemagból 1000 szem átlag 50 grm, 1 kilóban van átlag 20 ezer szem, kilója 35 korona, Sárgadinnyemagból 1000 szem átlag 20 grm, 1 kilóban van 35 ezer szem, kilója 60 korona. — A megrendeléshez nyomtatott termelési utasítás adatik.

Torma, kitűnő minőségű, enyhe édesizű.

I-ső osztályunak	kilója 60 fillér,	szála 45—50 deca
II-ik	" " " "	50 " " 30—33
III-ik	" " " "	40 " " 20—25
IV-ik	" " " "	32 " " 14—15
V-ik	" " " "	24 " " 10—12

Máza és waggonszámra történő rendelésnél lényeges kedvezmény adatik.

Ápril közepétől az idény végéig nagymennyiségű spárga kiló és mázaszámra, naponként több mázsányi friss töréssel kapható.

Szamóozaplánta, jól begyökeresedett, nagy gyümölcsű, általában elsőrendűnek ismert következő fajokból:

Alexander Humbold, Capitaine, Doctor Morere, Duc de Malakoff, Garteninspector Koch, Kriegsminister von Roon, Korai scarlat, La Chalonnaise, Le Czar, Miners great prolifique, Noble (Laxton) Sir Joseph Paxton, Reine des Hatives, Scharpless, Witbe pine aple.

10 darab plánta — 50 fillér

100 " " " " 3. " "

1000 " " " " 20. " "

2302

Megrendelési cím s kívánatra árjegyzékkel szolgál

BIRÓ PAL kertgazdasága, Debreczen.

A kos-eladás

az eredeti Rambouillet-nyájban Wittingau (Böhmen) megkezdődött. 2253

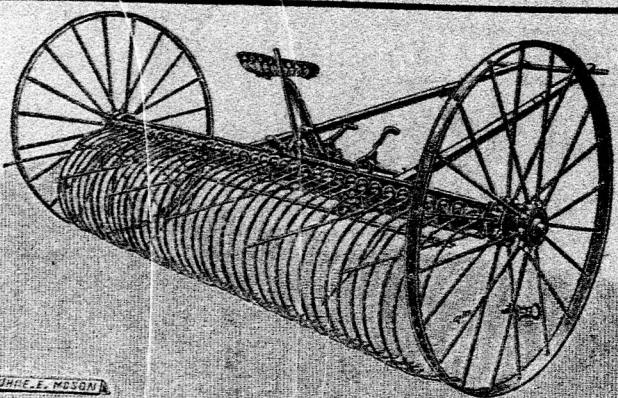
Fürstl. Schwarzenberg'sche Herrschafts Direction

Wittingau, posta- és vasutállomás.

Dorn

Főraktár: Ezenkívül

össze

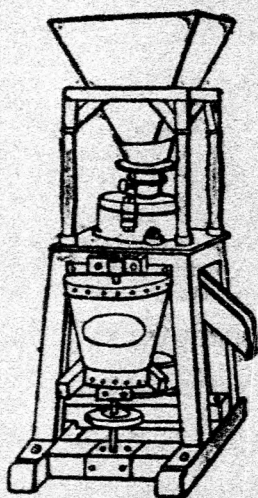
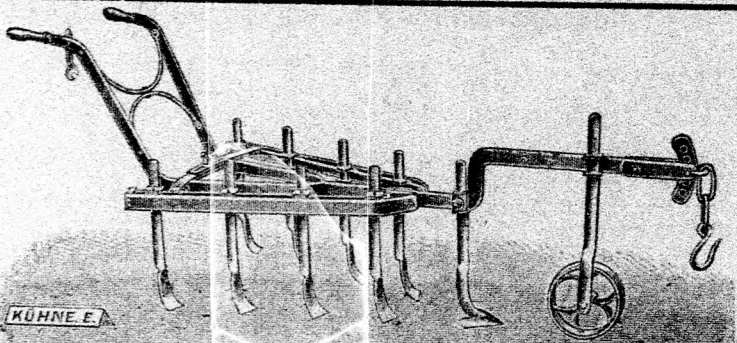

KÜHNE E. gazdasági gépgyára
Mosonban.

— Szállít mindennemű —
**Kapáló- és töltető-eszközöket,
Uj aczél lógereblyéket,
Hollingsworth szénagereblyéket,
Fűkaszaló-gépeket, = Járgányos
cséplőkészleteket stb.**

Főraktár: **Budapest, VI., Váci-körút 57/a.**

2196

„Perfect“

szab. daráló- és sima-örlogépek
kezi-, járgány- és géphajtásra

LÖW ALFRÉD

okl. gépészmérnök gépgyárában

BUDAPEST, VII., Csengery-utca 11.

— (Dob-utca sarkán) —

mindenkor üzemben megtekinthetők.

Dorn József-féle szabadalmazott törekrosták.

Készíti a feltaláló maga saját gépműhelyében.
A Dorn-féle szab. törekrosta felülmúl minden eddigi törekrostát a használata által igen sok buzát takarít meg a gazda.
Több mint 700 db forgalomban.
Bővebb felvilágosítással, prospektussal, s elismerő iratokkal készséggel szolgál

DORN JÓZSEF SZABADALMA
TÖREK-ROSTA

Dorn József

gépműhelye és részöntődéje **BÉKÉS-CSABA.**

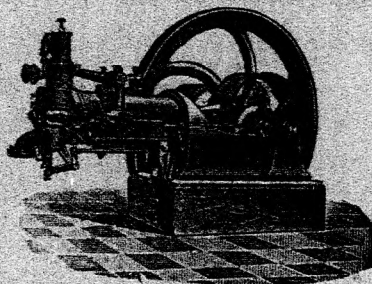
Főraktár: **KANN és HELLER Budapest V. ker., Váci-körút 62.**

Ezenkívül elvállalok mindennemű gőzeke javításokat, lokomobilokat, magán-járókká átalakítok, továbbá készítek vasvályukat

összereszelés nélküli csapágyakat (szabadalmazva).

Utánzatoktól óvakodjunk, mert azok törvényileg üldöztetnek.

Közel **5000** motor **60.000** lóerővel a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Drezdai motorgyár r.-t.

(esetlét Hille)

fióktelepe és műhelye

GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSÁ-NÁL

Budapest, VI., Teréz-körút 41.

Telefon 12-91.

Ajánljuk az elismert legjobb, legtükéletesebb, legtartósabb gyártásu, legegyszerűbb kezelésti és legolcsóbb üzemi **drezdai benzín-motorokat, lokomobilokat és drezdai gázfejlesztős (generátoros) motorokat.**

Darálásra, malomüzemre, takarmánykamrákba, tejgazdaságoknak, favágáshoz, vizemelésre, csépléshez és minden más munkára a legelőnyösebb üzemgépek.

Referenciák: a legelőkelőbb uradalmak, malom-üzemek és legkülönbözőbb Iparvállalatok.

A drezdai motor minden kiállításon és munkaversenyen a legelső díjakkal lett kitüntetve.

1542

64 kitüntetés és 8 állami érem.

Pályázat.

A cs. és k. magán és családi javak jószágfelügyelősége Gödingen a kezelése alatt levő uradalmi részére

két gazdasági gyakornoki állás

betöltésére ezennel pályázatot hirdet.

A gyakornok évi javadalmazása 1200 korona.

Gazdasági akadémiát végzett pályázók orvosi bizonyítvánnyal ellátott, valamint nyelvismereteik s előéletük kitüntetésével felszerelt kérvényeiket **f. évi**

április hó 15-ig nyujtsák be a fenti **jószág-**

felügyelőséghez.

2310

Felten és Guillaume

kábel- sodrony- és sodronykötélgyár részvény-társaság

BUDAPEST, V., Vizafogó 1458/60.

Gyárt: Mindennemű sodronykötelet.

Gőzekesodronyköteleket

szab. lapos, vagy gömbölyű osztályrészekkel. Mezőgazdasági üzemekhez szükséges felvonó- és erőátviteli-sodronyköteleket, stb. stb.

„PEF“

(Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klosettek stb. részére felette czélszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szivesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

2186/a

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.
Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok: { Kormány hozzájárulásával } elemi ágazatban	100,000— kor.
{ Alapítók }	1,270,000— "
{ Alapítók }	200,000— "
Tartalékok	254,972.72 "
Összesen:	2,124,972.72 kor.

1901. évi fölösleg ..... 90,349— kor.
1902. " " ..... 59,782.26 "
1903. " " ..... 109,331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4/0-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy öszzfoszforsav, mint oxitromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos, Budapest, VI. Teréz-körút 3.
a Thomas-salakgyárak, Berlin, W. vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

Óvakodjunk a hamisításoktól és csak a csillag védjegyű olított zsákakat vegyük át. Minden zsák elemezzel és tartalomjelzéssel van ellátva

Tenyészkos-eladás.

Herzfelder Manó, pusztapoói, hazai fésűs juhászatában több

2 és 3 éves kos van eladó.

A tenyészkosok tulajdonosnál Pusztapoói (budapesti—aradi fővonalon) 5 percnyire az állomástól megtekinthetők.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József pincészetéből saját termésű

érmelléki borok

palackokban, valamint hordókban **ELADÓK.** Próbaminta 5 kgros postacsomag 2 kor. 50 fill. Bővebb tudósítást és árjegyzéket ad a számtartói hivatal Székelyhídon (Bihar-megye). 2313

Schenker és Társai, Hoffmann S. és V., Kohn E. és Mittler

KÜLÖNVONAT IRODAJA.

külvonatonak közlekedik minden szerdán és szombaton

Bővebb felvilágosítást ad a

KÜLÖNVONAT IRODA Budapest, V., Nádor-utca 20.

Telefon: 44-71. 1529

Gőzekék

a Charles Burrell & Sons, Limited, Thetford, St. Nicholas művelőbi.
Alapítva 1770.

Az eddig gyártottak közt a legegyszerűbb Compound-szerkezettel bírnak.

Meissner & Dietlein, Magdeburg

Burrell-féle gőzekék lerakata.
Bizonyítványok és árjegyzékek érdeklődőknek ingyen állanak rendelkezésre. 2287

Egy rationális gazdaságban nélkülözhetetlen a szab.

Reformator motor és lokomobil

benzin vagy spiritus üzemre gazdasági gépek, szivattyúk stb. hajtására, mert egyszerű szerkezetű, üzembiztos és igen olcsó. Kérjen teljes költségvetést. 2097

Signer F. és R. mérnöki iroda
Budapest, Rökk Szilárd-utca 17

Minden fajta

erdei csemeték

erdők és sövények alapításához szép és olcsó:

fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő szomorú fenyő, Douglas fenyő, égerfa, jávor, bükk, fehér juhar, szilfa, nyírfa, tölgy-, akácza- és bodzafa, naspolya, szürke fűz, gyalog fenyő, amerikai diófa, kanadai fekete nyárfa, csemetéket ajánl:

Gutsverwaltung Borowna, bei Bochnia, posta Wiśnicz, Galiczia.
Árjegyzék kívánatra ingyen.
2135 Levelezés német nyelven.

Kitűnő bedörzsölőszor

LOVAKNAK!

a Szentmihályi-féle

"VIKTORIA"

ERŐSÍTŐ FOLYADÉK (Restitutionsfluid)

A m. kir. földmívelésügyi minisztérium 31239-903. sa. rendeletével engedélyezve. Versenylovak és nagy hajtás alatt levő állatok izmainak folytonos jókárban tartására nélkülözhetetlen. Minden esetben kitűnő hatáson, a bol a fáradt és beteg állatok erősítő vagy gyógyító bedörzsölésre van szüksége. Raktáron: Budapesten Török József gyógyszerárán és a Kochmeister Frigyes gyógyszerkereskedésében és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.

Készíti: **Szentmihályi Gyula** gyógyszerész
Balaton-Boglár.
Ára 2 korona 40 fillér.

Ingyen és bérmentve küld mutatványszámot a

Baromfitenyésztés

című képes heti'ap. E heti képes szakfolyóirat felöleli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő- és disznadár-, galamb- és báznyul-tenyésztési és értékesítési kérdéseket. A baromfitenyésztés minden ágáról között nagyszámú cikkeit mindig a legjelesebb tenyésztők írják. A lap hetenkint nagy terjedelemmel jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve.

Szerkeszti: **Hreblyáyné Dedinszky Adél.**
Előfizetési ára: Egész évre 8 kor. 1/2 évre 4 korona.
Szerkesztőség: **Budapest, Rákosszigeten.**

Élelmi szerek értékesítését eszközöztetik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz elszámolás

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK

ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítőre elfogad: Husmüket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vajot, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

Hampshire törzsjuhászat

Cittolib, Laun mellett (Csehország).

A kos-eladás

megkezdődött. 2251

Tenyésztő: **Heyne János, Leipzig.**
Fürstl. Schwarzenberg'sche Herrschafts-Direction Cittolib, bei Laun, Böhmen.

220

Avernas Burgundi

Erdei (fe Ezerjő Furmint Hárslevel Kövidink Mézes Mustos Olasz riz Orthebi Rajnai Rakk v. Sárfehér Sauwign Semillon Szerémi Szlankau Zöld Syl Framin Veltelini Alicante Aramon Carbenet Kadarka Merlott Nagy Bu Oportó Othello Turkinja

Chass. b

" Do

" Fo

" Ga

" m

" Na

a megrendelő peronospora, Ostendében e és tenérek

ajánlunk

P

méterm

Sá

Gróf E

Mc. Co

KNECHT

Gyártmányok gép, szén

Katalogusok

ÉLADO őszi szedésű hibátlan 2 millió sima vessző még!!
 Tessék árjegyzéket kérni! — Árjegyzék bárkinek kívánatra küldetik bérmentve!
Kivonat MICHL ISTVÁN tata-tóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből!

A szőlőfaj neve	Sima		Gyökeros		A szőlőfaj neve	Sima		Gyökeros	
	száza ezre	száza ezre	száza ezre	száza ezre		száza ezre	száza ezre	száza ezre	száza ezre
Borfaj:									
Avernas gris (Ruhlandi) feh.	1.—	6.—			Vibert	1.50	8.—	2.50	18.—
Burgundi fehér	.80	5.—			Fontaebiau rouge piros	1.50	8.—	2.50	20.—
" fehér	.80	5.—			Imperial rouge	1.80	10.—	2.50	20.—
Erdei (fehér bakar)	.80	4.—			Negropont	1.80	10.—	2.50	20.—
Ezerjő	.50	3.—			Ronsard	1.80	10.—	2.50	20.—
Furmint	.50	4.—			rouge croquant	.70	4.50	2.20	15.—
Hárslevelű	.80	5.—			tokay angevine	1.50	10.—	2.20	18.—
Kövidinka piros	.50	3.50			Muscat Alexander fehér	1.—	5.—		
Mézes fehér	.50	3.50			croquant	1.80	12.—	2.50	20.—
Mustos	.50	2.50			dr. Rob. Hogg	1.50	10.—	3.—	20.—
Olasz rizling	.50	2.50			Lunel	1.—	5.—		
Ortliebi sárga	.50	4.—			Ottonel	1.50	10.—		
Rajnai rizling	.80	5.—			di Corail piros	1.50			
Rakk v. Járdovány	.50	3.50			frontignon rouge	1.80	12.—		
Sárfehér	.80	4.—			Muscat Hamburg fekete	1.50	10.—	3.50	20.—
Sauvignon	.80	4.—			Calabrai fehér	2.—	15.—	3.50	25.—
Semillon	.80	4.—			Damaskusi	2.—	15.—	3.—	25.—
Szeremi zöld	.80	4.—			Ezredéves emlék	5.—	35.—	20.—	100.—
Szlankamenka	.50	4.—			Ferdinand Lesseps	2.—	15.—		
Szlankamenka piros	1.50	12.—			Genauai óriás	1.50	10.—		
Zöld Sylván fehér	.80	4.—			Kecskecséc	1.50	8.—	2.20	18.—
Tramini piros	.80	4.—			Kossuth Lajos	3.—	20.—		
Valtolini	.50	3.50			Madelaine angevine	1.—	5.—	1.80	16.—
Alicante bouschet fekete	.80	5.—			royal	1.80	10.—	2.50	18.—
Aramon	1.—	5.—			Malaga	2.50	18.—	3.50	25.—
Carbenet	.50	3.—			Melinet (homok király)	3.—		4.50	
Kadarka fekete	.50	2.50			Passatutti	1.—	5.—	2.20	16.—
Merlott	.50	3.—			Precoce de Malingre	1.—	5.—	2.50	16.—
Nagy Burgundi	.60	3.50			Szemendria	1.80	10.—	2.20	16.—
Oportó	.60	3.50			Bakar piros	1.—	5.—	2.—	15.—
Othelló	.70	3.50			Kecskecséc	1.50	8.—	2.20	18.—
Turkija (török szőlő) tarka	2.—	16.—			Malaga rosa	3.—	20.—	5.—	35.—
					Rosa minna di Vacca	1.50	10.—	3.—	25.—
Csemegefaj:									
Chass. blanc croquant fehér	.80	4.—	1.80	14.—	Dodrelábi fekete	1.50	8.—	2.50	18.—
" Doré	1.50	8.—	2.20	18.—	Izabella kék	1.50	8.—	2.—	16.—
Fontaebiau	1.50	8.—	2.—	16.—	Trollingi	1.50	10.—	2.50	20.—
Gama Drome	1.80	10.—	2.50	18.—	Vegyecsemege exquisit fajok	1.50	10.—	2.50	20.—
musc. d' St. Fiacre	2.—	12.—	2.50	20.—	kiváló jó	.80	6.—	1.80	15.—
Nantes	2.—	12.—	2.50	20.—	Ruprestris montricola l. oszt.	1.50	12.—		
Napoleon	2.—	12.—	2.50	20.—	Solonis I. osztály	1.50	12.—		

Fásajtványokból még csak a következők vannak készletben.

Fásajtvány-kezelés típusa	Készlet	A szőlőfaj neve	a fásajtvány ára		
			10	100	1000
		alany Riparia portalis	darabonként		
			kr.	fr.	frt
25	3000	Chass. musq. de Nantes	2.50	20	150
25	2500	" " " St. Fiacre	2.50	20	150
21	1800	" " " duc de Malakoff	2.50	20	150
26	4000	Musc. Dr. Rob. Hogg	2.50	20	150
29	3000	" Hamburg	2.50	20	150
28	1000	" Madera	2.50	20	150
31	500	Atlasz	2.50	20	150
32	2000	Cornichon blank	3.50	30	200
44	1200	Bomberan	2.50	20	150
33	3000	Ezeréves emlék	4.50	45	300
34	300	Génuai	3.50	30	200
35	1000	Kossuth Lajos	3.50	35	250
37	600	Melinet	2.50	20	150
37	500	Master	3.50	30	200
40	1000	Raisin de Calabre	2.50	20	150
36	300	Le requien	3.50	32	225
41	200	Schiradzsouli	3.—	25	175

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni; a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaim számítom fel. A vesszők fajtiszták, szokvány minőségűek, peronospora, oidium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3 előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kintitétést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismerőlevél tanuskodik, többek közt állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

Vetésre
 ajánlunk kitűnő minőségű, bőtermő
Putyi tengerit
 métermázsánként 14 koronaért, vevő saját zsákjaiban
 Sárosd (Fejérmegye) vasutállomásra szállítva.
Gróf Esterházy László P.-Sárosdi uradalma
 Sárosd (Fejérmegye). 2325

McCormick Harvesting Machine Company
 (Chicagói aratógép.)
 KNECHT E. J., igazgató. Budapest, V., Váci-ut 30.

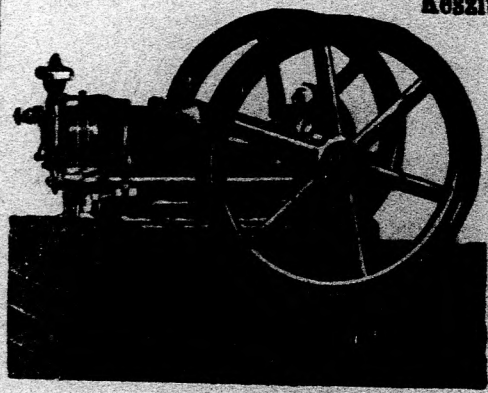
Gyártmányok: Kévektógép, „Daisy” marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „Manila” kévektógéppel gyártmányal. Evi gyártmány 362.000 gép. 1308
 Katalógusok ingyen és bérmentve. Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

Öt heti próbára
KÖLTŐGÉP
 (Austria-Hungaria)
 tyuk, kacsa, liba, gyöngytyuk és fáczántojások részére a világon a legjobb készülék. Egyetlen más gyár sem mutathat fel annyi kitűnő elismerő levelet, mint én.
Az első költetésnél több mint 99% csirke kelt ki.
 Villa Vincenzina bei Görz, 1904. febr. 12.
 Az első próba az Ön költőgéppel nagyszertien bevált, mert 176 megtermékenyített tojásból 175 csirke kelt ki.
gróf Panigai Jakab
 Görz-Gradiška grófság országgyűlési képviselője, a cs. kir. földművelési minisztérium gazdaságtanácsának, tagja a görzai cs. kir. mezőgazdasági egyesület I. alelnöke.
Prospectusok számos bizonyítvánnyal ingyen és bérmentve.
G. MÜCKE, 2300
REISENBERG, bei WIEN.

SZÉNAPRÉSEKET szénának, szalmának, len, gyapot, fagyapot, bőrök és gyeptőzeg csomagolására legkötőbb szerkezettel gyártanak:
PH. MAYFARTH & Co.
 BÉCS, 21.
 Mezőgazdasági és gyümölcsészeti gépgyár. 2263
Árjegyzékek ingyen.

„MAYER“ gépgyár vas- és fémöntőde részvénytársaság, Szombathely

Készít: **Benzinmotorokat** 2-50 lóerig, stabil és locomobil alakban egyszerű könnyen kezelhető szerkezettel. Megbízható és legolcsóbb üzem gazdaság és kisipar részére!

Benzin-motoros (lokomobil) cséplőkészleteket

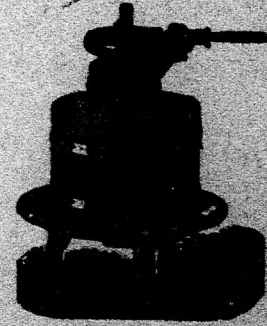
560 mm.-től 1250 mm. dobszélesség! Mindennemű gazdasági gépet mint különlegességet! Kétféle szerkezeti borsajtókat minden nagyságban, kivált legjobb szerkezeti szabad. víznyomású (hidraulikus) borsajtókat.

Malomépítészet: Új hengerek, használt hengerek rovatkolása. Minden e szakmába végő gép gyártása.

Osborne D. M.-féle amerikai arató- és kaszáló-gépek magyarországi kizárólagos képviselőse.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

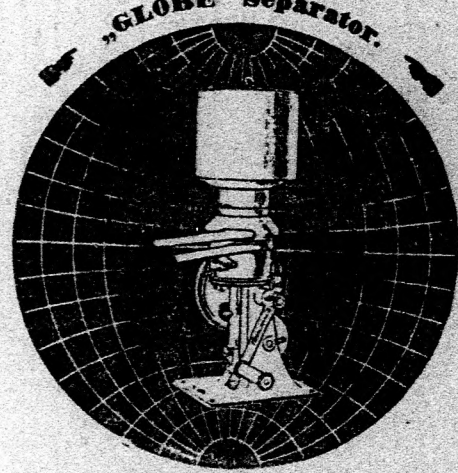
Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Fontos a tejjgazdaságban

a legújabb és legjobb bevált

svéd GLOBE Separator, melylyel a legtöbb és legfinomabb tejavaj készíthető. Teljes tejszövetkezeti berendezések kézi, erő- és turbina hajtásra úgyszintén mindennemű tejjgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgártáshoz, legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejjgazdasági gép- és eszközgyár Fuchs és Schlichter, Budapest, VI., Jász-u. 7.

VAJKIVITEL! Friss vajat, évi kötés mellett minden mennyiségben a legmagasabb áron átveszünk. 1504

Különlegesség: Tejtelepek és tejszövetkezetek berendezése és azok által termelt vajnak átvétele.

Arjegyzékek költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

5-10 métermázsza csicsóka-gumót keresek megvételre. Deutsch Antal, Nográd-Sipek. 5586

Mezőgazdaság

és erdővel foglalkozók nyugdíjintézte. Székesbirtosítások: nyugdíjra, rokkantsági díjra és orvosi díjra, mezőgazdasági, erdővel és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereségre alakult vállalat. Kívánatra alapszabály díjtételekkel és bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestben, Köztelak, Üllői-út 25. szám.

Csicsóka-gumó métermázsánként 5 kor., szákkal együtt; első utánterméstől orosz tenmag métermázsánként 24 korona, szákok önköltségén; tavaszi takarmányborsó m.-mázsánként 14 kor., Nagykanizsa vasúti állomásra szállítva, Sommer Ignác gazdaságában, Csapl. u. p. Galambok. 5524

Beteg állatok szálamomra méltók.

„ANTEGRIN“ háziállatok és győgszer, disznók, lések, szarvasmarháknak, juhoknak és tojásoknak, használati utasítás szerint 3-4 szer naponta 2-3 evőkanállal, kor és nagyság szerint adatik azonnal, a mint rendelendő csomag és csomagolási megnevezés. Az „Antegrin“ érzékelt érzéktelenség lecsökkentése, rossz emésztés és az érzéktelenség ellen különösen hat; levek érzéktelensége, nek és ebből eredő nehézség ellen, tüdőbetegség és vérkeringés ellen; tojások véres vagy rosszul, valamint kevés fejlődés, puffadtság ellen; tollasok hullása ellen. Állatokban egy egyszerű adag elég körül 3 krajcárba, melylyel nagy kárt elhárítanak azok, a kik érzéktelenül és érzéktelenséggel hűbe-korba adva, hirtelenkor is mindig már előre megrendelik, pl. 100 drb sertés közt a dögöt megszüntetni 10-15-20 kilogramm szükséges. Egy tekerés ára 2 K., mely elég 2-3 dög megszüntetésére. Egy kilogramm ára 4 K. Két és fél kilogrammot 12 sertésre csomagolással 10 K. 30 f.-ért már bérmentve is küldöm. Öt kilogramm 20 K. helyett 19 K.; de 10 kilogramm csak 34 K. Kaphatók posta v. utárvétellel küldve csak

Törv. védte.

Dr. DAVID VIKTOR

gyógyász és-tudor, a m. kir. terméskönyv-társulat r. tagja Szent István király gyógyszerárában, E.S.Z.E.M., szlovákia.

Jahn betéti társaság Arnswalde-ban

ajánlközik

burgonya-, tengeri-, buza- és rizskeményítő-gyárak valamint syrup- és dextrin-gyárak berendezésére és átalakítására.

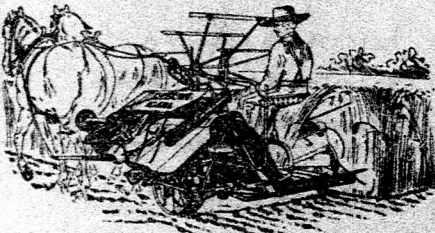
Költségvetések és tájékoztatók díjmentesek. Magyarországi vezérképviselők:

Győző Béla és Trsa, Budapest, V., Lipót-körut 18.

A legnagyobb kitüntetés

melyben valaha kiállító részesült, a párisi világkiállítás alkalmával a chicagói „Deering“ aratógépgyárnak és közreműködőinek jutott osztályrészesül, a menyében a francia kormány által adományozható legmagasabb kitüntetések közül a

„Deering“ aratógépgyár

nyerte el a legtöbbet és a legnagyobbakat. A Deering-gyár által gyártott fűkaszálógepeket, marokrakó aratógepeket, kévekötő aratógepeket és egészen vasból és aczélból készült szénagyűjtőgepeket, valamint az elismert legkiválóbb eredeti Sack-ekéket, boronákat, kapáló- és töltőgépeket, kapálógepeket, más egyéb talajmívelési eszközöket és gépeket és a legelőnyösebb szerkezeti

„Westfália“ műtrágyaszórógepeket

állandóan nagy készletben tartja raktáron és jutányos áron ajánlja

PROPPER SAMU a chicagói „Deering“ aratógépgyár és a Sack Rudolf-féle plagwitz-lipcei mezőgazdasági gépgyár kizárólagos képviselője BUDAPEST, V., Váci-körut 52.

Arjegyzékek és felvilágosítások kívánatra készpénzzel adatnak.

Hirdetmény.

Jászberény város mint jogi személy tulajdonát képező Gróf Almásy Imre uradalmából vásárolt

2 drb fehérszörü, 3-3 éves magyarfajta, tenyésztésre alkalmas bika, szabadkézből eladó.

A bikák bármikor megtekinthetők Jászberényben. Bővebb felvilágosítás a polgármestertől kapható.

Jászberény, 1904. ápril 11-én.

Uselman Gerő, s. k., h. polgármester.

2327

Alapították 1858. évben.

Sürgönyezim: „Szivattyúgyár Budapest.“

Gyártott lecsokendők száma: 14800.

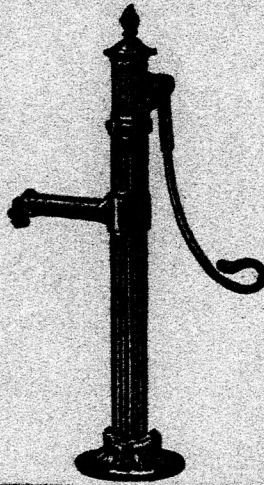
Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Részv.-Társ.

(ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., Váci-ut 69. szám.

Gyárt:

- Szivattyukat,
- Tűzfecskendőket,
- Tűzoltósági eszközöket és létrákat,
- Köztisztasági szereket,
- Közegészségügyi szereket,
- Templomharangokat.

2137

Egyszer legjobb

jutava

szőlővessző

kilója

(mélérje á

Egyszer selye

jut

szőlőtőke

métermázs

(75% olcsó

va

egyszer

é

burgonya, ha

zs

viziment

legolcsó

Nagel

ponyva- és

intés

Budap

Arany J

Kovács

első nagy

zuzógyár

nagykor

T

Budapest, VIII

Vesznek

mindenkor

burg

minden m

Kittő faju

legjobb

„HERK

Évek óta

próbált kö

üze

vizszállításra

gitára, gép

mezőgazdasá

bányászati t

spektusokkal

tással, költ

tervekkel stb

1575 és ingye

Dr. Dietri

BUDA

Akadémi

Buz

100 klg. 5 kor.

együtt ab Bud

tos tejjgazdas

marha, bárány

apró állatok et

kalmás. Kapha

Ede, Budapest

mező-utca 12.

Egyszer használt legjobb minőségű jutavásznak
szőlővessző csomagolására
kilója 44 fillér
(méterje átlag 10 fillér)
Egyszer használt selyemfinom jutafonalak
szőlőtöke kötözésére
métermázsája 25 korona
(75% olcsóbb mint raffia valamint

egyszer használt és új burgonya, hagyma és gabona **zsák,** vízmentes ponyva legolcsóbban kapható
Nagel Adolf, ponyva- és zsákkölcsönintézetében
Budapest, V., Arany János-u. 12.

Kovács és Steiner
első magyar burgonyazugógyár és burgonyanagykereskedők
Telep:
Budapest, VIII., Szilagy-u. 25.
Vesznek és eladnak mindenkor minden fajtságú **burgonyát**
mintha mennyiségben.
Külföldi fajta vetőburgonyát legjobban ajánlják. 2121

„HERKULES“
Brauns Rudolf-féle dret deni Aczél-szél-turbínagyár-törv. védett eredeti gyártmány
Évek óta fényesen kiprobált költség nélkül üzemelő

vizszállításra, villamos világításra, gépek hajtására, mezőgazdasági, ipari és bányászati telepeken. Prospektusokkal, felvilágosítással, költségvetésekkel, tervekkel stb. készségesen 1375 és ingyen szolgál
D^r. Dietrich Sándor
BUDAPEST, Akadémia-utca 14.
Buza-ocsu
100 klg. 5 kor., buza-polyva 100 klg. 5 kor. 40 fill. z-ákkal együtt ab Budapest, igen fontos tejgazdaságnál, szarvasmarha, bárány, birka s egyéb apró állatok etetésére igen alkalmas. Kapható: Zuckermandl Ede, Budapest, VIII., Tarasmező-utca 12. Telefon: 5900. 5504

Óriás tökmag.
Sok éven át általam nagy sikerrel nemesített szürke Indiai Mammut és vörös China keverékeiből származó mag nálam kapható. Terménye kiválóan olívból és rendkívül bőtermő. Kilója 9 korona. Tárast Bertalan földbírók Apostag, Pestmegye. 5361
10 wagon
egészében Märker-Zwiebel burgonya, szeszfordék és keményítőgyáraknak feldolgozásra kapható: Weiss Adolf uradalmi intézőségénél. Czabai, Nyitra mellett. 5563
Nagybirtokosok
és nagybirtokosok részére igen alkalmas a legújabb hazánkban és javított és fűszerezett garmatárak, olcsó ár és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók Fehér Miklós gépgyár részvény-társaságánál, Budapest, Kihlő Váci-ut 50. szám alatt. 5450

A nemesített alcsuti tengeri
koránérő, bőtermő féléleg és mint igen értékes kereskedelmi áru, közkeveltségnek örvend. Termelőik részére a folyó évben is ad el az uradalom vetőmagot az alább megjelölt árak mellett: vetőmagnak válogatott csövek közep részéről, kézzel morzsoló vetőmag ára métermázsánként 18 korona. Hasonló módon válogatott csövekről géppel morzsoló tengeri ára métermázsánként 15 korona. Az árak Ács-Állomásra szállítva (Bicske-sárbogárdi helyi-érdekű vonalon) zeákon kívül értendők. Zsákok önköltségben lesznek szállítva.
Kézzel morzsoló 0-50 q-nál, géppel morzsoló 5 q-nál kevesebb mennyiség nem szállítható.
Ez idén kisebb készlet **székely tengeri** is kerül eladásra, métermázsánként 15 kor. árban. Megrendeléseket a pénz előleges beiktatása vagy az áru utánvételéig tart - elfogad a

Főhercegi gazdasági intézőség Vertesacsán.
(Posta-, vasut-, távíró-állomás.) 2166
Birtok
felparvoztatása miatt bérigazgatóságom április 24-én megszűnik, így az összes **fundus instruktus eladásra kerül.** 1000 középfinom juh-nyáj, lovak, csikók. Továbbá velőgépek, 8-as Shuttleworth cseplőkészlet, szalmalevelező, fűrés, tisztes metlog, kézi feokendező, roták zsákolóval, trieur, göztengeri-morzoló, répvágó, járgány, egyes- és kettős vasék, vas- és faborona, fahengerek, szénagyűjtők, székerek, koscsik, féldielek háló, székák stb. Kovács- és bogár műhely felszerelés, pénzszelvények, gézmalom berendezés, 21-es Ganz-féle hengerezék. Hozzáfűlő kaptató, kőkőrtű, boroshordók, végteli s-oba-butorok, első utánvételű Hunna-árpa és tavasi magbűk tőny. Megtekinthető **somogy-szakácsai bérigazgatóságban,** hová kérdézőkölcsökök is intézhető. 5382

Legkötűnőbb Benzinmotoraink
gyárunkban mindenkor üzemben megtekinthetők. Árjegyzékek és költségvetések díjmentesen szatnak. 1815
Beck és Gergely
motor- és gépgyár
Budapest, V. Váci-ut 12
Borsodmegyében
vasúti állomástól 4 kilométernyire, igen jutányosan eladó egy 2000 holdas birtok, 50 kati, holdi dóhánytermeléssel, 36 karban lévő épületekkel, uti lakkkal. Erdőkölcsök leveleit Borsodmegyei eladó birtok feliratott a kiadóhivatal rendelkezési helyére juttatja. 5500

Most legjobb ártetési idő!
DISZFENYŐKET
parkok számára 50 legfinomabb fajban
GLEDITSCHIA és AKÁCZ
csemetékét előfővény számára
1-4 éves lomb- és tűlevelű csemetékét
erdősítések számára ajánl:
FARAGÓ BÉLA
CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ
MAGYAR MAGERBETŐ GYÁRA
ZALA-EGERSZÉGEN
Erdészeti magkereskedés.
Erdői csemeték rt. 2314
Diszfenyőtelep.

Brück és Társa
szállító és bizományosok
Budapest, VII., Dohány-u. 16.
Elvállalnak: mindennemű szállítványozásokat é. p. podgyaszt, árut és költözéseket zárt butorkocsikban, ugy helyben mint vidéken. Mindennemű áruk bizományi eladását is. 2187
Moral
anschal-fajta kiváló minőségű sima **komlódegyványok**
ezre csomagolva és vasutra szállítva 20 korona.
Ültetésre alkalmas 4-5 mm. erős sima **Riparia Portalis és Rupestris Monticola,** ezre csomagolva és vasutra szállítva 12 korona.
Ezerjő, Olaszrizling, mézesa fehér, Veltellni piros fajtázta hazai sima vesszők ezre 7 kor. Kapható: **Bajor József** szőlő- és komlótelepeiről, Ráczalmáson (Féjérm.). 5187

Bizományban be- küldött árut leg- magasabb árban értékesít, ugy fixre is vesz.
Kovács Antal
mezőgazdasági termé- gyek bizományosa
Budapest, 2388
Központi vásárosnok
iroda és raktár: Mátyás-u. 3.

Czirok és lenmagot
minden állomáson a legmagasabb napi árban vásárol:
Krausz Hugó
gabona-üzlete
BUDAPEST, V. ker., Szabadság-tér 6. 229
Birtok- eladás!
2000 hold, ebből 700 szántó, 100 rét, a többi erdő, 230,000 forintért eladó. Fizetési feltételek előnyösek. — Megtekinthető:
Osterreicher er nát
által
Nagykanizsán. 2362

Excellen. Baron Loudon'sche Geflügel-Züchterei, Bistritz, am Hostein, Mähren, eladásra bocsát, a tiszta fajért garantálva,
költőtojásokat
és pedig: peking kacsatojás 50 fillér, rouen kacsa 30 fillér, virginiai óriási fehér pulykától 1 korona, óriási bronz-pulykától 60 fillér, ezüst wyandottól 60 fillér, fehér wyandottól 50 fillér, plymouth rochtól 30 fillér, sarga olasztól 30 fill., olasz gyöngytyuktól 30 fill., fekete langshan 30 fillér, Houdantól 20 fillér. Megrendelés német nyelven kerátik. Kérdézőködésnél válaszlevelező-lap. 2298

Schember C. és fia
os. és kir. udvari kímérlő és gépgyár,
Budapest, Andrassy-ut 15.
Ajánlják általánosan ismert, szabaddalmazott hid- és marhamérlőket, valamint gazdasági és ipari cszókra szolgáló tisztes és szakszerű raktári mérlegeket. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagybirtokosok
figyelmébe! Noritaj lovak, u. m. gazdasági cszókra, 3-5 éves 15/2-16 markos ménnek, anyakanczák, 16 éves csikók: **bevásárlása a kalmával fordultjának** bizalmasan **Hoffmann Lipót** ügynök-höz, Csáktornyán, Zalamogye (Mura-köz). Vélár nem okvetlen szükséges! Lekülsmere es ki-szolgáls. 5696

Parasztalajpogácsát, u. m. tiszta repesz, 18k-mag és napraforgópogácsát ajánlunk, franco minden állomásra, ugy- szintén vető-bűkűnyt és tar- kabot conventióhoz, vetőbur- gonyát a legjutányosabb áron kisebb és nagyobb mennyi- ségben. Klein Ferenc és Fia, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 64. sz. 5087

200 holdas
birtokbérletet a főváros köz- vetlen környékében óhajtok venni, esetleg nagyobb bérlet- hez társulnék. Ajánlatok Birtokbérlet jelleg alatt kértetnek a kiadóhivatalba intézni. 5585
1, 2 vagy 3 évig
használt államasvasuti, Shuttle- worth vagy Hoffherr 8-as cseplőkészlet elváltással, megvételre kerestetik. Béli gazdaság. u. p. Margitta, Bihar-megyere. 5339
Méltóságos
gróf Esterházy Sándor ur tulajdonát képező nagy kiterje- désű **tőzegtelep** kiaknázásra, bővizű **hegyi-forrás** felhasználásra, esetleg **piactér** ang- tenyészésére bérbeadó. Ugyanitt negyven hold erdő-faállomány, importált b. cseplő **oszfűrle- landi szűlk** után származott bikák és kifűző régi hegyi **borok** árjegyzék szerint el- adók. Bővebb felvilágosítással szolgál az uradalmi jözező- felügyelő Pta-Kemenes, u. p. Nemes-Magasi, Vas-megyere. 5391

A „Kronen Separator“
1901-ben az állami lefőző-versenyénél Budapesten, valamennyi gép között **legelősebben főlőzött.** Kapható 12 különböző nagyságban, óránkénti 40-2300 liternyi munkaképességgel.
KORONA-VAJKÖPÜLŐK. Legújabb és leg- cészlerűbb gép kisebb fizemek részére.
Szám --- 1 2 3 4
Munkaképesség --- 5-6 10 15 25 lit.
9064 K. 25.- 36.- 45.- 65.-
JURÁNYI és WOLFRUM
BUDAPEST,
VI., Váci-kört 33.
Tejgazdasági gépgyár és tejgazdasági technikai iroda.
Berendez teljes tej- gazdaságokat köz- és erőháttára.

SZŐLÖLOGASZT
Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.
Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyot bírása, ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol- logaszak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják háza- kát: az egész szőlőerdős idején a legkötűnőbb munkát és más édes szőlővel.
A régi házakban mindent megterem a minőség oly- háa, a gyökér fala mellett a legesekélyebb gondozással fel- nevel, is nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kertészeknek stb. a legremekebb díszre alkalmas, hogy leg- kevesebb helyet is elfoglalja az egyébre használható részek- ből. Ez a legvalóságosabb gyümölcs, mert minden évben terem. A fajok lemerítésére vonatkozó szines fanygyomai kat- logus bárkinek ingyen és bérmentve küldetk meg, a ki ezimé- egy levelezőlapon indítja. Cím:
Ermelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Szigeti Lajos utóda Héjj és Stiassny
szilgyártók, nyergesek és bőrdobozók
Budapest, IV., Múzeum-kört 10/b
Ajánlják legjobb anyagból és izlésesen készült kocsizó, lőszerszám és nyeregfelszereléseiket, vala- mint mindennemű utazó és sportezikket. — Tar- talékos tisztéknek nyeregcsereket kölcsön adatnak. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“
Kwizda János Ferencz
os. és kir. osztrák-magyar királyi, román királyi és bolgár udvari szállító
kerületi gyógyszerész, Kornenburg bei Wien.
KWIZDA-féle korneuburgi marha-láppor
Étrondl szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére.
50 év óta a legtöbb istállóban haszná- latban étvágytalan- ság, rossz emész- tésnél, a tej javi- tására s a tejelés fokozására.
1 doboz ára K 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.
A Kwizda-féle korneuburgi marha- láppor csakis ezen védjeggyel valódi.
— Képes árjegyzékek ingyen. —
Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI. Király-utca 12, és Andrassy-ut 26.

UJ GABONAARATÓ-GÉP
„HANDY“

munkában könnyen kezelhető, 25-50%-al csekélyebb vonóerőt igényel, mint mások, e mellett tartósabb, mint az amerikaiak.

Hollingsworth és angol amerikai lógereblyék, kettős működésű szénaforgatók ismert legjobb kivitelben

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál,
BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 60.

Idősb gróf Zichy
Ödön oltvány-telepén Ripária Portális alanyra oltott 2 éves gyökeres Olasz Rizling, Nagy Burgundi, Budai Kadarka és Oportó van még eladó, ezere 140 koronával. Csomagolás és szállítás vévő költségén. Posta Zákány, Somogy megye. 5578

Egy
teljesen jó karban lévő 3 lóerejű benzín-motor és egy szintén teljesen jó karban lévő szél-motor eladó. Czim a kiadóhivatásban. 5578

4-6-8 HP.
Shuttleworth gézgarnitúrák, kettős karban, jutányosan eladók. Gépgyár, Budapest, VI., Gyár-utca 50. 4553

Haldek
nagykereskedése

József főherceg 6 cs. és kir. fensége udvari szállítója 2307

Budapest, Károly-körút 9. szám.
Ajánlja a következő magas csiraképeségű

Takarmányrépa-magvakat:

ECKENDORFI
eredeti északnémet
35 koronával,
belföldi utántermelt

br. Stummer termése
30 koronával,

OBERNDORFI
eredeti északnémet
32 1/2 koronával,
belföldi utántermelt

gr. Chotek termése
27 1/2 koronával.

Olajbogyóalaku
eredeti északnémet
29 koronával,

Bucok
eredeti északnémet
27 koronával,
50 kilónként elegysúly.

Kramer Lipót
BUDAPEST,
V., Kálmán-utca 3.
TELEFON: 38-11.

Sürgőnyezim: „Ceres“ Budapest
A legjutányosabb áron ajánlja Szavatolt megbízható jó minőségű, arankamentességre állmazó olomzárólt léheret és lucernát; eredeti quindlburgi legmagasabb csiraképeségű fajtisza, a tenyésztő olomzárójával ellátott takarmány répa-magvakat és mindenféle mezőgazdasági vetőmagvakat. Továbbá: gépjárat, lámpaolajat, stírtit gépkendőt, petrolumot, koscsikenőcsőt, olvasztott szinifagygyut, kékvetet, kénvirágot, raffinácósot, saponáriát, creolint, zsákot, ponyvát és minden e szakba vágó eszközt.

Szalonnát, disznészirt a legolcsóbb napi árban.
Szalonnáról lerészolt söt marhasósás csözlajra!!
Arjegyzzékek és részletes külön ajánlattal kívánásra kézzelgőleg szolgálók. 23

A legjobb új és egyszer használt

ZSÁK,
vizhatlan PONYVA a legolcsóbban kapható

FISCHER J.
ponyva- és zsákáruházában
Budapest, V., Nádor-u. 31-33.

VESZÉK állandóan minden mennyiségben használt zsákot és becserélek újakra használt terményzsákokat.
Ponyvaköleszőnő-intézet.
Legszolidább kiszolgálás.
Alapítva 1892.

750 kat. hold
birtok eladó a Maros mentén Hunyad-megyében, sik területen. Vasúti állomás és álam, ut mellett. Kilencz kilométerre a megye székhelyétől. Teljes felszereléssel. Parkban szép nagy uri lakással, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel. Tejgazdaság havonta ezer koronát jövedelmez. A birtok kiégeszithető 1300 kat. holdra. Czim a kiadóhivatásban. 5578

A legnagyobb Állami díjjakkal és hercegi díszlettel kitüntetve.

KOEHLER FRIGYES
tájkertész és kertépítő

BUDAPEST.
KERTI TECHNIKAI IRODA
Damjanich-utca 47. sz., I. 8

ELVÁLLAL:

park, kert stb. berendezésekre vonatkozó tervek, költségvetések kidolgozását, berendezését, szakzerű átalakítását, gondozását, parkokban sziklaszobrok és barkangok építését, Lawn-Tennis pályák, terek készítését, fanyesést stb. —

Akácza magancok

1000 drb 30-50 cm. magas
10 kor., 50-80 cm. magas
16 kor., 100-130 cm. magas
30 kor. Pec Armin cs. és kir. udvari műkertész,
Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.

Spárgagyökér
argentinul, szép erős 2 éves példányokban kapható ezrenként 30 kor., száznként 4 koronáért a gróf Wimpfen-féle simontornyai uradalom tisztartói hivatalánál, Simontornyán, Tolnamegyében. 5550

Sárga Oberndorfi répa-mag
1903. évi termés jótállással a fajtiszaságra és kintő csiraképeségre 100 kilónként 50 koronáért eladó ab vasúttállomás 2144 Bicske,
Gr. Esterházy csákvári gazdaságában.

Sziberth-féle Ürge-fogó
Sziberth Jersik szabadalma.
Ára 1 darab fogónak 90 fillér, 1 darab behelyező villának 20 fillér.
Megrendelhető 5595

Sziberth Gusztáv
uradalmi intézőnél
Valkó, (Pest megye).

! 6 első díjjal kitüntetve !

Kállai Lajos
mórtotelepe BUDAPEST, VI., Gyár-utca 50. sz.
Teljes jótállás kintő cseplőesért!

Villamos benzín-lokomobil, cseplő-készletek kintő tisztító szerkezettel

!Egyedül létező újdonság!

Ezen motorok mindenkor üzemben láthatók VI., Gyár-utca 50. szám. Gépezet nélkül könnyen kezelhetők.

Gőzgépek cserébe vétetnek.

Külön gazdasági géposztály.
— Árjegyzők ingyen. —

Szavatolt eredeti német, fajtisza, legmagasabb csiraképeségű

répa-magvakat
sárga Oberndorfi, Eckendorfi, olajbogyó, buczok fajokat

jelentékenyen le szállított árban ajánl:

KRAMER LIPÓT
nagykereskedő
BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 3. szám.

Sürgőnyezim:
„CERES“ BUDAPEST.
Telefon 38-11. 2313

20 millió ákáczeemete
1000 drb ára:
apró csemete ..... 2 K.
25 cm. magasságig ..... 4 „
75 „ ..... 8 „
150 „ ..... 32 „
Továbbá: glauditia, galagonya, gyertyánfa stb.

10 millió luczfenyő
1000 drb ára:
1 éves magonc ..... 2.50 K.
2 „ ..... 4 „
3 „ ..... 6 „
Továbbá: jegenye, érdesfenyő, stb. Gyümölcsfák, 1 drb 40 fillértől feljebb. Disz- és sorfák, 1 drb 40 fillértől feljebb. Diszokrok, 100 drb 16 kor. Tülevetők kertek alakítására, 70 fajban, 20 fillértől feljebb.

Fajbaromfi és azok tojásai
15 fajban.
Részletes képes árjegyzőkét kívánatra küldi:
Falskola kezelőse, Csendlak, u. p. Vas-Ferencfalva.

Veszék

2330 csiraképes
csukor-czirok-magot.
HALDEK
nagykereskedése
Budapest, Károly-körút 9.

Rózsák
6-8 oltott bokoralaku erős, két éves legjobb Remontant, Tea-Tea-hybrid, felfutó stb. fajokban 10 drb K. 6.50, 100 darab K. 60. 2328

Pecz Armin
cs. és kir. udvari műkertész
Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.

Jutányosan eladók.
Százados
új marhamérlegek
1500 kg. hordképességű erős vaskoriállal 2 1/2 méter hosszú 1 1/2 m. széles

Uj szekér hidmérlegek
4000 és 3000 kg. horderejtű százados, toló sulyiál 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek
Ócska marhamérleket új hidmérlegekre. Minden mérleg 1 évi jótállással tartós mellet.

DÉNES MANÓ
mérlegműszerész
BUDAPEST,
VII., Dohány-utca 7P.

Budapesti Malomépitészeti és Gépgyár
Podvinecz és Heisler
Budapest, VI. ker., Váci-ut 141.

Elsőrendű benzín-lokomobilok.
Benzines cseplőkészletek.
2284a Fekvőleges benzínmotorok.

Tökéletes szerkezet!
Olcsó üzem!
Egyszerű kezelés!
Könnyen szállítható

Posnansky és Strelitz
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27.
Gyár: Erzsébetfalva.
Ajánlatok:

Aszfalt, Fedőpapirlemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolsav, Creolin-t stb.

6798
legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

A pozsonyi „Első magyar vitorlavászon, len- és jutaárgyár“ által kizárólag vállalatunk vevői számára gyártott különleges

nyers és vizhatlan ponyvákat

valamint minden méretű, gazdasági czélokra való len- és juta-

ZSÁKOKAT

ajánlunk kiváló minőségben gyári áron. Mintát, árjegyzőket kívánatra készséggel küldünk.

Mintával, árajánlattal szolgál a vezérképviselettel megbízott

Gazdasági Figyelő vállalat
„Gazdasági Figyelő“ folyóiratunkat kívánatra szívesen megküldjük.

Hizlálásra, a tejhozam emelésére, növendék és elcsigázott állatok táplálására legméglegben ajánljuk a

Unio erőtakarmányt,

mely az Unio keményítőgyárakban feldolgozott elsőrendű tengeri összes tápanyagát tartalmazó szárított moslékból áll.

Tápegysége legújabb vizsgálat szerint 163.

BUDAPEST, II. kerület,
Zsigmond-utca 9. szám.
2280

Hirdetési ár minden szor den sz A logkis

Betöltés

BETÖLTEN
Az új uradalomban állás betöltés. Intézetet végzett, lottal bíró gazdasági mészoltsákkal felnyúl, Elek Liptanócs urhoz kanizsára.

Pály
hirdetmény gróf Alságy Dérmányi uradalmai gazdasági tr Pályázhatnak vagy tanintézet végzett, 24 évesen keresztény gazdnémet szó s írásgazdasági gyakorló nyben részeltés a szokásos kirtul 400 koronával ideiglenes legesíteték, évi jutalék. Önkezdő tevéen (csak az Mjölőve leaz) bizonylatokkal felazomájna 1-6-g alant dődök. Az állás folyamán elfoglalt fevérték jutalmát terjedő időre egy segítő 8 koronát leg egy voltatás lással. Gyulán, Az uradalmak jósége.

Egy meg
segédiztet alkalmi belépésre, melés és kezelés hoz s magárkezese számadásának ve Ajánlatok Jakabv Eseg cimre kőnyek megjelölendványok csak másnak, melyek vladetnek.

Kis-hör
bégaságú állás betöltendő. oly nőten, 24 éves emberek, kik násgokban több émazva voltak. másolatok, melyadatok, u. p. sendők.

Egy segé
néhány évi gyakorlatik a „Bátoros nöksgnél, Bátor ajánlatok bizonylatokkal együtt kőfrotés 480 koronátás. Gazdasági zettek elnyben r

Keresé
május elsieje k tejgazdaságban é is jártasággal bír egyezés szerint. A nyitvány-másolat vissza nem adatKároly, Pécs, Hók tézendők.

Tehenes
alkalmazást nyer gazdaságában, Hó jérmegyén.

Elmél
és nagy gyakorlott középkorú fiatal gvetetik, bizonyítvát, melyet vissza ozimezendők: Birhez, Adánd, Somo

Méltós
gróf Wimpfen magyarországi birrom II. osztályú noki állás lehet betöltendő. Fel- tanintézetet végző ktlidjék német, koszeit, sajátkezű nyüket, bizonyítokkal felszerelve, (Torontálmegyé) jó sghoz. A magy nyelr szó és írásh a keresztény vallá tati.

Ispá
kerestetik egy kő a hol tulajdonos gazdaságát. Magyar vagy valamely má ismerete eztkésé ványok másolatba dök. Murai Róbert Csákternya.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásenként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom ter- mékel, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árában.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címé- nek kitételeivel közlünk. KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza- ra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Az újnapi uradalomban egy irnoki állás betöltendő. Gazdasági tanítézetet végzett, némi gyakorlattal bíró gazdasági, bizonyítvány- másolataival felszerelt kérvény- nyelket, Elek Lipót kir. keresk. tanácsos urhoz küldjék, Nagy- kanizsára. 5575

Pályázati

hirdetmény a méltóságos gróf Almásy Dénes ur hitbizom- mány uradalomban betöltendő gazdasági irnoki állásra. Pályázhatnak gazd. akadémiát vagy tanítézetet jó sikerrel végzett, 24 évesnél nem idősebb kereszény gazdaságok. Akik a németet szó s irásban bírják a gazdasági gyakorlatuk is van, előnyben részesülnek. Évi fizetés a szokásos teljes ellátáson kívül 400 korona s ha az illető felvéri ideiglenesség után vég- legesíttek, évi 100 koronányi jutalek. Önkéntleg írt, hitelesít- telten (csak az kap választ ki- jelőre lezá) bizonyítvány-máso- latokkal felszerelt kérvények május 1-éig aláírni címre küldendők. Az állás még május hó folyamán elfoglalandó. Ugyanitt felvették júliustól novemberig terjedő időre egy ideiglenes ki- segítő 3 korona napi díjjal, eset- leg egy volentár ingyenes el- látással. Gyula, 1904. Aprilis 9. Az uradalom jószágfelügyelő- sége. 5583

Egy megbízható

segédítést alkalmazni azon- nal belépésre, ki dohányter- melés és kezeléshez, hízalás- hoz s magtárkezeléshez s ezek számadásának vezetéséhez ért. Ajánlatok Jakab János, Pusztai- Ecseg címre küldendők. Igé- nyek megjelölendők. Bizonyít- ványok csak másolatban kéret- nek, melyek vissza nem küldet- nek. 5574

Kis-hörssöki

bergazdaságban segédítési állás betöltendő. Pályázhatnak oly nőien, 24 éven felüli fiatal emberek, kik nagyobb gazda- ságokban több éven át alkalm- ságra voltak. Bizonyítvány- másolatokat, melyek vissza nem adatnak, u. p. Káloz címre küldendők. 5584

Egy segédítést

néhány évi gyakorlati, felvé- tetik a »Bátorkezi urad.« főbör- nöksegnél, Bátorkeze, hova az ajánlatok bizonyítvány-máso- latokkal együtt küldendők. Évi fizetés 480 korona s teljes el- látás. Gazdasági intézetet vég- zettek előnyben részesülnek. 5573

Keresetk

május elséjére **kulcsár**, ki a tejgazdaságban és hízalásban is jártassággal bír. Fizetés meg- egyezés szerint. Ajánlatok bizo- nyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem adatnak. Kárpát Károly, Pécs, fők szám 19. in- tézendők. 5581

Tehenes gazda

alkalmazást nyer Pajzs Gyula gazdaságában, Ráczalmás, Fe- jér megye. 5588

Elméleti

és nagy gyakorlati képzettségű, középkori fiatal gazdasági fel- vétetik, bizonyítványi másola- tát, melyet vissza nem küldünk, önzimozdó: Birtokkezelés- hez, Adánd, Somogy megye. 5589

Méltóságos

gróf Wimpffen Simon ur magyarországi birtokaiban há- rom II. osztályú gazdasági ir- noki állás lehetőleg azonnal betöltendő. Fel-öbbs gazdasági tanítézetet végzett pályázók küldjék német nyelven szer- kezített, enjakezileg írt kérvé- nyüket. Bizonyítvány-máso- latokkal felszerelve, az Ó-Bébal (Tortalmegyei) jószágigazgató- sághoz. A magyar és német nyelv szó és írásbeli tudása és a kereszény vallás megkíván- tatik. 5588

Ispán

keresték egy közép birtokra, a hol tulajdonos maga kezeli gazdaságát. Magyar és horvát vagy valamely más szláv nyelv ismerete szükséges. Bizonyít- ványok másolatban küldendők. Murai Róbert, Belicza, per Csákoknya. 5591

ÁLLÁST KERESŐK.

Vinczelléri

állást keres, ki a topozal m. kir. vinczellériakola egy éves tantolyamát jó sikerrel végzte, katona-viselt, 23 éves, nőien. Az állást azonnal elfoglalhatja. Szíves megkeresést kér: Gámpér Károly okl. vinczellér, Cséskuten, u. p. Padrag, Veszprémmegye. 5579

Földmives-iskolát

végzett, nős, 3 évi gyakorlattal, magyar és német nyelvet bíró, dohánytermelésben, magtárke- zelésben, könyvvezetésben, a gazdaság különféle ágazatában jártas, katonaságtól mint szám- vevő altszi szabadeságot egyén, állást keres. Cím: a kiadóhivatalban. 5580

A gróf

Esterházy-féle földmives iskolát június végén több, részben a katonasorozáson már túlvő **növendék** végzi, kiknek egy része feleséges is. Mindannyi egyszerű földmives, ki a gazdaság és szőlőmivelés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni óhajtók fordul- janak a **bér megjelölése mellett** az iskola igazgatójához **Csákvárra**. 5509

Intézői

vagy ehhez hasonló állást keres, 34 éves, kereszény, a debreceni gazdasági tanítézetet végzett gazdasági, ki 18 évi gyakorlati rendelkezik s a legutóbbi 8 év alatt mint ispan működött az ország egyik leg- belteresebb uradalomban, ugy az állattenyésztésben, tejgazda- ságban, hízalásokban valamint a szem- s takarmánytermelés- ben, dohány s cukorrépa mű- velésben kiváló jártassággal bír. Állást azonnal is elfoglal- hat. Cím: a kiadóhivatalban. 5488

Számadások

átvizsgálását elvállal laká- sán, vagy másutt is, egy nyu- galmasított intéző, ki 40 szol- gálati évetelmet egy re dezet nagy uradalomban töltöttem el. Elvállalom a számadások havonkénti átvizsgálását is, mely esetben ugy a terméki, mint a pénzi évi számadások összeállítását is teljesítem és a gazdasági év végével, június 30-án, leszárom; kívántra de- cember hó végén. Magyarországi oklevél, szolgálatt és egyéb bi- zonyítványok rendelkezésre ál- lanak. Cím: a kiadóhivatalban. 5589

Ispán,

30 éves, ref. vallású, földmives és tejgazdasági szakiskolát vég- zett, tíz éve, hogy megszakítás nélkül állásban van, **bergazda- ságokból** teljes jártassága van a tehén- és hízalás, bevásárlás, dohány- és cukorrépa- termelésben, conventio állást keres. Megkereséseket a kiadó- hivatal torábbít. 5486

Számvevői,

pénztárnoki, titkári vagy más hasonló bizalmi állást keres azonnali belépésre, szerény igé- nyű, 31 éves, rom. kath. nőien, gazd. szakiskolát jelesen vég- zett, két elsőrendű uradalomban szerzett 11 évi gyakorlattal, ma- gyar, német és tót nyelvet bíró, legjebb referentákkal rendel- kező intelligens gazdasági. Köz- vetlők díjaztatnak. Címre: M. K., Budapest, VIII., Köfaragó- utca 10., I. 14. 5590

Gépezs-kovács,

30 éves, kik az összes gép- gépekről van vizsgája, keres éves állást uradalomban vagy gözmalomban. Heredy Manó, Budapest, VIII., Tömö-utca 38. sz., II. 19. 5502

Uradalmi

főgépezs, a ki több éven át nagyobb uradalomban volt al- kalmazva, gépeke-szaktást és a gazdasági gépeket tökéletesen érti, géplakatos, vasszergrá- lyos. Állást keres. Cím: a kiadó- hivatalban. 5591

Jó családból

való fiatal ember, a ki a föld- mives-iskolát elvégezte, kulcsári vagy ehhez hasonló állást ke- res szerény feltételek mellett, azonnali belépésre. Cím: Kár- pát József, Kecskemét, Hoz- szu-utca. 5592

Szilgyártó,

ki a kocsifényezést is érti a nagyobb uradalomban már al- kalmazva volt, hasonló állást keres. Isákovits Lajos, Apoz. Hevesmegye. 5596

Kezelő,

nős, tizti vagy ispani állást keres, junfus vagy június hó 1-re egy 9/10 évi gyakorlattal és kitűnő szakismerettel bíró, 29 éves, ev. ref. vallású, földmives- iskolát is végzett gazdasági, ki még anyanyelven kívül a német és horvát nyelveket szó és írás- ban is bírja. Legutóbb, 2 éven át, mint nőien tiszt Szalvoniá- ban működött. Címre: Bertalan J. gízst, Somogy-Sát-Miklós. 5589

Gazdasági

tanítézetet jó sikerrel végzett, 37 éves, nős és családos, rom. kath. vallású, 15 évi gyakorlat- tal bíró gazdasági, a ki ezeltől gróf birtokon, a jelenben pedig szintén mint kezelőtiszt van al- kalmazásban. Jártas a gazdaság minden ágában, cukorrépa- termelés, állattenyésztés és hízalásban, nemkülönböz az iródati teendőket is. Intézői állást keres, tisztességesebb fizetésért, ceakis gróf birtokon. Esztogcs megkereséseket »Beostles jel- lige alatt a kiadóhivatalnál. 5597

ÁLLATOK.

— Sovány és hizott — **sörtéseket legjobban értékesít: BAUER B. GYULA Bpest, VIII, Kerepesi-ut 73.**

Igen szép, válogatott vörö- tarka simmenthali jellegű 1-2 3) éves **növendék ökör és üsző borjakat** egyzintén legprimább lektm való és **jármos ökröket** legjutányosabb árakon aján- lanak: **KLEIN és SPITZER Kis-Czell. kereskedők.** Megrendelések egyezés szerint bármikorra is elfogadjatnak. Állandóan dus választék elsőrendű magyarfajta **Erdélyi jármosökrök,** valamint 1 és 2 éves **Erdélyi tinókból** a széplaki berggazdaságban, Szamosujvár vasutállomás- tól 20 percz távolságra. Körülmenyes felvilgosi- tást készséggel ad: **Alexa Miklós, Szamosujvárt (Szolnok-Dobokamegye).** **Szépen** fejlődött, a szőllői koronura- dalomból származó 1 1/2 éves faj- tiszta bonyhádi bika-borjú ju- tányos árában eladó Gunst Sándor gazdaságában, Tiszvárf- kony. 5597

Választott

Yorkshire és Berghshire ma- lacsek darabonként 18 korona árban kaphatók Rákos-Csabai berggazdaságnál.

Jármos ökrök, tinók, lovak, ser- tésék és juhok. tenyész vagy használ- lati állatok beszerzésére megbízásokat elfogad és azokat felelőség mellett gyorsan és jutányosan, **direkt forrásokból köz- vetíti az Erdélyi Gazda- sági Eylet védnöksége** alatt álló **Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvárt.** Szentgyház-utca 2. sz. Telefon 311.

Egy éves

vöröstarka tinó-borjút váso- rol a Rákos-Csabai berggazdasá- g. **Eladó** 90 darab egy éves prima Erdélyi ökrök-tinó. Felvilágosi- tással szolgál: Patrubby Mik- lós földbirtokos, Mező-Dobra, u. p. Mező-Kapus. 5571

Vétele

kerestük 12 darab 3-5 éves kanczaló után származotti üsz- vért. Az ajánlatokat magasság megjelölése mellett kérjük, másol uradalom, Mace, per Debrecen intézni. 5577

Bonyhádi faj,

tenyész- és beállítani való vagy használati állatok beszerzésére megbízásokat elfogad, felelőség mellett szállit és direkt források- ból közvetit, ugyszint birtokán állandóan tart kí- lönféle jószágot eladásra **Klein Pál Baranya-Mágoos. 1038**

Az ihárosi főgazdaságnál

iháros, u. p. ihárosborjú, So- mogy megye, egész éven át kapható különböző koru **tenyészhal** u. m. 1, 2 és 3 nyaras gyor- növeő cahponty, csuka, szompó, stülövadéék és stülökra. 1088

VEGYESEK.

Nadragulya gyökereit és levelet, valamint **Alkana gyökereit** (festő atreczéli) szárítva minden mennyiségben vásárol és ajánlatot kér **Detsinyi Frigyes** Budapest, V., Marokkói-utca 2. a »Pekete kutyához«. 5570

A székelyhídi

uradalom schwalzeri gasda- ságában, vasutnak állellenéti, 10 darab 2-3 éves nagytestű, finom testű gyapjas tenyész- kos áll eladásra. Venni szándékozók forduljanak, ura- dalmi tisztartóssághoz, Székely- hídra. 5528

3 darab

egészen új marokkói ara- tógép és 3 darab szintén új ál- lapotban levő fűkaszalógép, legjobbaknak bizonyult ameri- kai gyártmányok, olcsó árában eladók. Felvilágositást ad: **Léderer Béla, Budapest, Izabella-utca 8. szám. 5590**

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyi- ségben kapható olcsó áron. Később, ugyszintén jármos és beállítási ökrök száll- tására vállalkozom. **Kitűnő** friss fejős tehének előlege jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők, **ké- teltezettség a felki. Vevő** letzése szerint választhat **Klein Márton, Nemes Dömölk. Vasut, posta Kis-Czell. 1094**

Klein Márton, Nemes Dömölk.

Vasut, posta Kis-Czell. 1094

Friss fejős tehének

előlege jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők, ké- teltezettség a felki. Vevő letzése szerint választhat

Klein Márton, Nemes Dömölk. Vasut, posta Kis-Czell. 1094

Az Ordódy-féle tehe- nészet átvétele foly- tán lényegesen na- gyobbított, országo- san törzskönyvezett Heves-i telivér te- nyészetünkből

tuberkulinra nem reagáló telivér simmenthali bikák a ráczal- mási félvér tenyészetünkből pedig magasvérű félvér simmenthali bikák kerülnek eladásra. Az állatok Rác- zalmáson vannak fel- állítva. 2133

Pajzs Gyula

gazdasága **Ráczalmás** Fejérmegye (vasut, hajó, Bu- dapest környékbeli telefon). **Bedőházi Pál urad. tisztartó Kutyfalva, Alsó Fehér-m., megbízásokat fogad ol igaz ökrök, lektótni való ökrök, tinó, üsző, tehének és borjak megvételére.** Szíves megkeresést kér: **Bedőházi Pál, Kutyfalva Vasuti megállóhely helyt.**

Tisztavérű

Yorkshire malacok, 8 he- tes, darabja 2) koronáért eladók, minden héttel idősebb 2) koroná- ra, 3) 4) Corchus Testvérek, Budapest-Rákos. 5594

Jelzálogkölcsön.

Conversio földbirtokra, vidéki, városi bérháza 3 1/2-4 1/2%-ra, 50 évi törlesztésre. Cím: e lap kiadóhivatalában. 5584

Nemesi birtok

600 magyar holdas, **Berzétén, Gőmörmegey- ben, vasut, országut mellett, haláleset miatt eladó.** Felvilágositással Glos Barna szolgál a »Magyar Mező- gazdasági Szövetkezet«-nél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Néklülözhetetlen a foszforsavas csontmész,

tehének, ökrök, borjak, mala- ckok, lovak, csikók, szarvasok, őzek és a baromfiak takarmá- nyozásánál, kapható: **NEUBAUER ADOLF** műtrágya és vegyi-ipar gyárak meghatalmazottjánál **GYÖR.** 2101

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalomban, u. p. Kozosa még kaphatók

leszállított áron

Francia perje Csomós ebir **fűmagvak.** Oserháti tanártól meghonosított óvári tak.-répamag melyet a magyaróvári szarvas- marhateny-egylet parasztagda- s 3 év óta 600 holdon felüli ter- leten termelnek drassói magból bőtermőség és eltarthatóságért. Koránérő, fehér, hl.-ként 55 kg. súlyú k-holdanként 10 év óta 8-15 mm. terméti

duppauai zab

lóbab pernai lenmag székely tengeri, korai királyné tengeri, legjobben termő **1902. Budapest 2 első díj; 1903. szeptember Kolozsvárt** gulyabeli lebonokért és 3 éves bikakért **2 első díj.** Ezen gyorsan fejlőd, edzett, hatalmas csontozatú 2-3 éves

magyar bikákból

Allandó készlet, árák 500-1500 korona, utolsó eladás 1600 ko- ronás bika.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasúthomoknál szemben.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Uradalmak, gazdák kérjenek árjegyzéket
szalonna és disznózsír

szükségletük beszerzése előtt 1140

Kovács Máttyás és társa nagykereskedőktől
BUDAPEST, VI. ker., Vörösmarty-utca 36. szám.

A szegedi kenderfonógyár részvény-társaság, Szegeden
ajánl a legolcsóbb árban

manila kévekötőfonalat

minden aratógép szerkezetkez használható gombolyítással.

Ajánl továbbá **mindennemű gazdasági kötélárukat, valódi kenderzsákokat** stb. a legelőnyösebb feltételek mellett.

2824

Hirdetések felvételnek a „Köztelek”
kiadóhivatalában
Budapest, Üllői-ut 25

Gőzcséplőkészletek

használt, de teljesen javított állapotban szavatosság mellett
minden nagyságban és mindenféle gyártmány

új és használt benzínmotorok és locomobilok

kaphatók. Csereüzletek köttetnek Horvát és Herceg
czégnél Budapest, VI., Lehel-utca 8.

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki nagykereskedés és villamossági vállalat

BUDAPEST, VI. kerület, Gyár-utca 23. és Teréz-körút 28. szám.

**Tűzálló kazánrostélyok, Technikai gummiárak,
Gépszijak, Szerszámgépek, Szerszámok,
Gép- és hengerolajok, Vizmentes ponyvák, Zsákok,
Mindennemű kazán és gépszerelvény.**

Gondos és jutányos kiszolgálás.

Szegedi
Zsákok

Gabonazsákokat
nyers és vízmentesen feltöltött
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít

a Szegedi Magyar
Vitorlavászon és

Kendergyár
Salsmann és Társa.
Központi megrendelő iroda:
Budapest,
V. Nádor-utca
20. sz.

MIELŐTT VETŐGÉPET VESZ érdeklődjön az

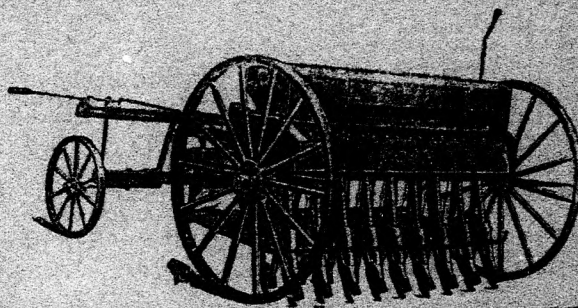
“UNICUM-DRILL”

VETŐGÉPEK IRANT GAZDATARSAINAL. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sik és
legyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan
elosztja. Több mint 22000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve,
melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. GAZDAKÖZÖNSÉG rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ

KIZÁRÓLAGOS
VETŐGÉPGYÁR

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.
Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

K

AZ O

Az országos

Nem
Egész évre 20 k

AZ „OM

az Országos

közgazda

1904. évi ápr
4 órákor, a
utca 8. sz.) r
tandó ülésére.

Tá

Paikert
nister volt ame
Amerika és M

Tanu

Ivanits A
séges cséplő-
át, hogy az gőz
(E gőzeke lei
53-ik számába
Azon gaz
gépet munkába
méltónak mo
ségre, melyye
a „Tolnavárm
egyértelműleg
érdeklődőknek

E czélbő
évi április hó 2
kirándulást
e napon az u
vetlen közelébe
A gép munkáj
„OMGE.” és
Egyesület” keb
Felhívjuk
kik ezen talál
tanulmányi kir
jenek s kérjük
kukat egyesüle

Tavas

szőlő-

Magya